

ผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรป  
ต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป

ตุล รอบฐ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร ปริญญาเศรษฐศาสมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ.2545

ISBN 974-281-733-2

# **Effects of EU's GSP Exclusion on the Export of Thai Frozen Shrimp**

**TUL RAUBRHOO**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements**

**for the Degree Of Master of Economics**

**Department of Economics**

**Graduate School, Dhurakijpundit University**

**2002**

**ISBN 974-281-733-2**

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีทำให้ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของรองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ มีโกศล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าให้คำแนะนำ และตรวจแก้ วิทยานิพนธ์ และขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ วงศ์วิภานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ ชาติสมบัติ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อนุชา จินตกานนท์ ที่ได้กรุณาใช้เวลาให้คำแนะนำทางวิชาการเพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สมวรรณ วีระประจักษ์, คุณแม่วัฒนา รอบรู้, คุณพ่อวรุฒิ รอบรู้ และคุณชลิตา ธนากิจเจริญสุข ที่ได้ให้ความรักความห่วงใย ตลอดจนเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่แก่ผู้เขียน และขอขอบคุณทุกคนในครอบครัว นอกจากนี้ขอขอบพระคุณ คุณนัตรี แสงทองศรีกมล ผู้บังคับบัญชาของข้าพเจ้าที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้าพเจ้าเป็นอย่างดี ตลอดจนเพื่อนร่วมงานของ ข้าพเจ้าที่คอย ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมา

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์นี้มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าของผู้สนใจ ผู้เขียนขออุทิศ ให้แก่บุพการี และผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใด ๆ ผู้เขียนขอน้อมรับ ไว้แต่ผู้เดียว

นายคุณ รอบรู้

พฤษภาคม 2545

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความสำคัญและที่มาของการศึกษา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 โครงร่างทฤษฎี.....	9
การตรวจเอกสาร.....	9
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	18
วิธีการศึกษาผลกระทบต่อการส่งออก.....	19
วิธีการศึกษาผลกระทบจาก Trade diversion.....	20
วิธีการศึกษาผลกระทบจาก Trade reduction.....	26

บทที่	หน้า
3 สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป...	27
โครงสร้างอุตสาหกรรม.....	27
ตลาดการส่งออกกุ้งสดแช่แข็ง.....	33
ปัญหาและอุปสรรค.....	36
นโยบายและมาตรการของรัฐบาลที่สำคัญ.....	37
4 สถานะการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยและคู่แข่งไปสหภาพยุโรป.....	40
สถานะการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยและคู่แข่งไปสหภาพยุโรป.	40
การแข่งขันในตลาดสหภาพยุโรป.....	44
สาธารณรัฐเอกวาดอร์.....	46
สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ.....	49
สาธารณรัฐอินโดนีเซีย.....	52
สาธารณรัฐประชาชนจีน.....	53
สาธารณรัฐอินเดีย.....	57
ประเทศผู้นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย 5 อันดับแรกสหภาพยุโรป	60
5 ผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรปที่มี	
ต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปของประเทศไทย.....	64
ผลกระทบจาก Trade diversion.....	65
ผลกระทบจาก Trade reduction.....	72
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	84
ประวัติผู้เขียน.....	88

## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงสถิติการขอใช้สิทธิ GSP ของสินค้าไทย .....	1
2. แสดงการเปรียบเทียบค่า DI และ SI ของประเทศไทย เพื่อพิจารณาการตัดสิทธิ GSP....	3
3. แสดงพิกัด กลุ่มสินค้า และประเทศที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP.....	4
4. แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งประเทศไทยไปยังตลาดต่างๆ.....	33
5. แสดงอัตราการขยายตัวการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปยังตลาดต่างๆ.....	34
6. แสดงสัดส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปยังตลาดต่าง ๆ.....	35
7. แสดงมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2543.....	41
8. แสดงอัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2543.....	42
9. แสดงส่วนแบ่งการตลาดการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2543.....	43
10. แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของเอกวาดอร์ไปสหภาพยุโรป.....	48
11. แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของบังคลาเทศไปสหภาพยุโรป.....	51
12. แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของอินโดนีเซียไปสหภาพยุโรป.....	52
13. แสดงปริมาณผลผลิตกุ้งของจีน ตั้งแต่ปี 2542 ถึง 2545 .....	54
14. แสดงรายชื่อบริษัทผู้ผลิตอาหารกุ้งรายใหญ่ของจีน .....	56
15. แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของจีนไปสหภาพยุโรป.....	56
16. แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของอินเดียไปสหภาพยุโรป.....	59
17. แสดงประเทศผู้นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย 5 อันดับแรกของสหภาพยุโรป...	60
18. แสดง ผลการคำนวณ Trade Diversion .....	68
19. แสดง ผลการคำนวณ Trade Reduction .....	73
ก.1 แสดงราคาและปริมาณกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศที่มาการศึกษา.....	85
ก.2 แสดง GDP ของสหภาพยุโรป.....	86
ก.3 แสดง GDP Deflator ของสหภาพยุโรป.....	87

## สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แผนภาพแสดงโครงสร้างอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็ง.....	29
2. แผนภาพแสดงกระบวนการผลิตกุ้งสดแช่แข็ง.....	31

DPU

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรป  
ต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็ง ของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป

ชื่อนักศึกษา นายตุล รอบรู้

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ชนินทร์ มีโกศล

สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ (การเงินการคลัง)

ปีการศึกษา 2544

### บทคัดย่อ

ประเทศไทยได้รับสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไป(GSP) จากสหภาพยุโรป  
ประมาณ 30 กว่าปีแล้ว GSP เป็นการลดหย่อนค่าภาษีศุลกากรแก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศ  
ที่กำลังพัฒนา ซึ่งสหภาพยุโรปจะเป็นผู้พิจารณาให้สิทธิ GSP แต่ฝ่ายเดียว จะยกเลิกหรือ  
เปลี่ยนแปลงเมื่อใดก็ได้ เนื่องจากปี 2538 สภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยเจริญเติบโตขึ้นเป็น  
อย่างมาก ทำให้การส่งออกขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เมื่อสินค้าไทยมีความสามารถแข่งขันกับประเทศ  
ต่าง ๆ ได้ สหภาพยุโรปจึงตัดสิทธิ GSP สินค้าไทยในที่สุด โดยสหภาพยุโรปมีกลไกการตัดสิทธิ  
ดังนี้

1. สินค้าเกษตร : ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิทั้งหมด  
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542

2. สินค้าอุตสาหกรรม : ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิ  
ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541

ดังนั้นเมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP สินค้าที่จะมีผลกระทบมากที่สุดคือสินค้าประมง  
และในหมวดสินค้าประมง หมวดสินค้าที่จะได้รับผลกระทบมากที่สุดคือหมวดสินค้ากุ้งสดแช่แข็ง  
เพราะกุ้งสดแช่แข็งเป็นสินค้าที่มีลักษณะทดแทนกันได้ ซึ่งเมื่อราคาเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จะส่งผล  
กระทบต่อปริมาณการส่งออกทำให้ลดลง โดยสหภาพยุโรปจะนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศ  
คู่แข่งทดแทนการนำเข้าจากประเทศไทย

จากการศึกษาพบว่าอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็งเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานอย่าง  
เข้มข้น (labor Intensive) เนื่องจากต้องใช้ฝีมือความชำนาญในการคัดเลือกและการตัดแต่งสินค้าให้  
ตรงความต้องการของลูกค้า และปัญหาหลักของอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็ง คือปัญหาการขาดแคลน  
วัตถุดิบการผลิต แต่กุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยมีข้อได้เปรียบ คือเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี และ  
เป็นที่ต้องการของตลาดสหภาพยุโรปโดยเฉพาะกุ้งที่มีขนาดใหญ่ รวมทั้งความน่าเชื่อถือผู้ส่งออก  
ไทยอีกด้วย



การวิจัยนี้เป็นการอนุมานโดยใช้ข้อมูลจากในอดีตมาคำนวณผลที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เพื่อที่จะทราบสภาพทั่วไปของปัญหาการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป รวมถึง คู่แข่งขัน นอกตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย, สาธารณรัฐอินโดนีเซีย, สาธารณรัฐเอกวาดอร์, สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ และการวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาของ Leamer and Stern (1970) เพื่อหาผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป ซึ่งจะเกิดผลกระทบ 2 ทาง ดังนี้

**1. Trade Diversion** คือ การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้กุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น มีผลทำให้สหภาพยุโรปหันไปนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP หรือประเทศที่ยังคงเสียภาษีขาเข้าในอัตราเดิมแทนการนำเข้าจากประเทศไทยเป็นบางส่วน

เนื่องจากความแตกต่างของอัตรากำไรส่งผลให้เกิดความแตกต่างของราคาที่เพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคกุ้งจากประเทศไทยลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งนอกตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย 5 อันดับแรก

จากการคำนวณพบว่าเมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 จะมีผลทำให้สหภาพยุโรปนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลดลงเป็นมูลค่าถึง **1,207,807,856.29 บาท**

**2. Trade reduction** คือการที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้กุ้งสดแช่แข็งที่เคยได้รับสิทธิ GSP นั้น ต้องเสียภาษีขาเข้าตามอัตรากกติ (MFN rate) มีผลทำให้สหภาพยุโรปลดการบริโภคกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลง โดยส่วนหนึ่งอาจเป็นการหันไปบริโภคกุ้งสดแช่แข็งที่ผลิตในสหภาพยุโรปแทน

จากการคำนวณพบว่าเมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 จะมีผลทำให้สหภาพยุโรปนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลดลงคิดเป็นมูลค่าถึง **501,404,126.89 บาท**

Thesis Title    Effects of EU's GSP Exclusion on the Export of  
   Thai Frozen Shrimp

Name             Mr. Tul Raubrhou

Thesis Advisor Associate - Professor Doctor Chanin Meeprokee

Department     Economics

Academic Year 2001

### **ABSTRACT**

Thailand has been entitled to obtain the benefits on GSP from the European Union for more than 30 years. GSP is a reduction of customs taxes levied from the imported goods originating from the developing countries. The European Union will solely provide the special right and can also cancel or change this special right. The economic competition in Thailand has grown up extensively during the year 1995 (B.E. 2538) resulting in exporting the goods to EU markets to be continually expanded. When the exported goods from Thailand was of the quality equivalent to or competitive to the goods from other countries, the EU has then finally set up a measure to cancel the right of Thailand from obtaining the GSP, as follows: -

1. Agricultural goods: The rights have been reduced to half of the normal rights since January 1, 1997, and the entire existing rights have been cut off since January 1, 1999.
2. Industrial goods: The rights have been reduced to half of the normal rights since January 1, 1997 and the entire existing rights have been cut off since January 1, 1998.

When the EU has cancelled the rights on GSP, The most adverse impact is the frozen shrimp product because the frozen shrimp product is replaceable. If there is a change of increased price, it will decrease to exporting quantities decrease.

The study found that the frozen shrimp industry is a kind of labor intensive because of experience and skills are required to be used for selecting and trimming the goods to meet customers' requirements. The major problem of frozen fresh shrimp industry is the lack of raw materials for production, However, the advantage of the frozen fresh shrimp from Thailand is that it is a good quality product and is required by the markets in the EU, especially the larger size of shrimps, including the reliability of Thai exporters.

This research has been estimated by employing the data gathered from the past to calculate the outcome to be happened in the future, for the purpose of getting to know the general situation of the frozen fresh shrimp export problems from Thailand to the EU, including the trade competitors outside the EU markets of Thailand. In the first 5 ranks, namely Republic of India, Republic of Indonesia, Republic of Ecuador, People Republic of China, People Republic of Bangladesh. This research used the method of Leamer and Stern (1970), to determine the impacts resulted from the denying of the EU on GSP rights of Thailand which is generally established by the EU to obstruct the exportation. The frozen fresh shrimp product exported from Thailand to the EU will be affected as follows: -

1. **Trade diversion** - The result from denying of the EU on GSP rights of Thailand will cause Thailand to pay import taxes in the higher rate on the frozen fresh shrimp products. This will cause the EU to divert to import the frozen fresh shrimp products from other countries which are still entitled with the GSP rights, or from the countries which are still paying the original rate of import taxes in stead of importing from Thailand, for some parts of the importing products.

Due to the difference of tax rate affects the difference of the increased price, resulting in the EU Market demand of shrimp consumption from Thailand to decrease comparing with the competitors outside EU of Thailand, in the first 5 Ranks.

The calculation found that when EU has cut off the whole GSP rights from Thailand since January 1, 1999, it would result in reduction of frozen fresh shrimp product importation, in the amount of 1,207,807,856.29 Baht.

2. **Trade reduction** - When the EU has denied the GSP rights from Thailand, it has caused the Thai frozen fresh shrimp exporting products, which used to be entitled to obtain GSP to pay for import taxes in the normal rate (MFN rate) to decrease, The result is that the EU demand on frozen fresh shrimp products for consumption will then be lessened, some consumers will divert to buy the products produced with in the EU instead.

The calculation found that the EU denying on GSP of Thailand since January 1, 1999 caused the reduction of importing the frozen fresh shrimp products from Thailand in the amount of 501,404,126.89 Baht.

## บทที่ 1

### บทนำ

#### 1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ระบบสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences - GSP) คือระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศที่กำลังพัฒนา โดยการลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าให้สินค้าที่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิพิเศษทางการค้า ทั้งนี้ประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษฯ จะเป็นผู้ให้แต่ฝ่ายเดียว

จากตารางที่ 1 มูลค่าการส่งออกภายใต้ GSP ของสินค้าไทยไปยังทุกประเทศ ในปี 2538 มีมูลค่า 9,984.71 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ได้เพิ่มเป็น 10,512 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2540 และมูลค่าการส่งออกภายใต้ GSP ของสินค้าไทยไปสหภาพยุโรป ในปี 2538 มีมูลค่า 5,348 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ได้เพิ่มเป็น 5,487.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ปี 2540 จนในปี 2543 มีมูลค่า 2,724.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตารางที่ 1 แสดงสถิติการขอใช้สิทธิ GSP ของสินค้าไทย

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

กลุ่มประเทศ	2538	2539	2540	2541	2542	2543
สหภาพยุโรป	5,348.63	5,208.31	5,487.32	3,806.36	2,782.26	2,724.91
สหรัฐอเมริกา	2,394.49	2,313.15	2,520.00	2,692.62	1,952.65	2,203.32
ญี่ปุ่น	1,670.16	1,999.09	1,862.83	1,478.31	1,606.37	1,871.59
สมาคมการค้าเสรีแห่งยุโรป	217.02	214.46	216.84	203.84	209.89	220.74
แคนาดา	192.64	226.81	259.47	227.02	185.91	209.37
กลุ่มสังคมนิยม	161.77	132.99	165.98	139.67	165.21	144.78
<b>รวมทั้งหมด</b>	<b>9,984.71</b>	<b>10,094.81</b>	<b>10,512.44</b>	<b>8,547.82</b>	<b>6,902.29</b>	<b>7,374.71</b>

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

ระบบ GSP หลัก 3 ระบบ ได้แก่ สหภาพยุโรป สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่น ซึ่งเป็นระบบที่สินค้าไทยได้ใช้สิทธิ GSP มากที่สุด คือมีมูลค่ามากกว่าร้อยละ 90 ของทั้งหมด สาระสำคัญของทั้ง 3 ระบบคล้ายกันแต่แตกต่างกันในรายละเอียดบางเรื่องรวมทั้งวิธีบริหารด้วย

ระบบ GSP สหภาพยุโรป ประเทศไทยเริ่มโครงการที่ 1 ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2514 เป็นต้นมากำหนดให้มีการทบทวนแก้ไขทุก 10 ปี โดยโครงการที่ 1 ตั้งแต่ปี 2514 ถึง 2523 ,โครงการที่ 2 ตั้งแต่ ปี 2524 ถึง 2533 ต่อมามีการเจรจา GATT รอบอุรุกวัยใช้เวลาเจรจานานมาก ทำให้มีการขยายต่ออายุโครงการที่ 2 ออกเป็นสินค้าอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปี 2534 ถึง 2537 และสินค้าเกษตร ตั้งแต่ 2534 ถึง 2539 และโครงการที่ 3 มีระยะเวลา 10 ปี แบ่งเป็นรอบแรก 4 ปี สินค้าอุตสาหกรรม (Chapter 25-97) ตั้งแต่ 1 มกราคม 2538 ถึง 31 ธันวาคม 2541 สินค้าเกษตร(Chapter 1-24) ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2539 ถึง 30 มิถุนายน 2542 และจะมีการทบทวนรอบใหม่ระยะเวลาโครงการ 3 ปี ระยะเวลา 3 ปี ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 ถึง 31 ธันวาคม 2544 โดยจะรวมสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเข้าด้วยกัน การที่ระยะเวลาการให้ GSP ของสหภาพยุโรปสั้นลงเพราะการให้ GSP เป็นการสูญเสียรายได้จากค่าอากรขาเข้า ทำให้ต้องมีการชดเชยรายได้ที่สูญเสียไปจาก GSP ทำให้สหภาพยุโรปต้องมีการต่ออายุโครงการ หรือเริ่มโครงการใหม่ที่ใช้ระยะเวลาให้สั้นลง และปรับโครงการให้เล็กลง (จากเอกสารวิเคราะห์เรื่อง บทสรุปสำหรับผู้บริหารระบบการให้สิทธิพิเศษทางศุลกากร GSP ของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา)

ภาษี GSP ลดหย่อนจากอัตราภาษ้นำเข้าปกติในสัดส่วนที่แตกต่างตามประเภทของสินค้า ซึ่งแบ่งประเภทสินค้าที่กระทบต่อผู้ผลิตในสหภาพยุโรปออกเป็น 4 กลุ่มคือ Very sensitive 15% , Sensitive 30% , Semi-sensitive 65% และ Non-sensitive 100%

การตัด GSP ภายใต้อายุโครงการที่ 3 รอบแรกสหภาพยุโรป ได้ใช้มาตรการตัดสิทธิ GSP ประเทศที่มีความสามารถในการแข่งขันได้แล้ว โดยมีหลักเกณฑ์ 2 แบบดังนี้ (จากการสัมมนาเรื่อง GSP สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2541)

1. ตัดทั้งประเทศ ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำเกณฑ์การตัดสิทธิโดยมุ่งจะตัดประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจแล้ว
2. ตัดสินค้าบางรายการของบางประเทศ พิจารณาจากสถิติการนำเข้าของ สหภาพยุโรป
  - 2.1 กฎ 25% สินค้าของประเทศที่มีสัดส่วนการนำเข้าของสหภาพยุโรป เมื่อเทียบกับมูลค่ารวมที่สหภาพยุโรป นำเข้าจากประเทศผู้รับสิทธิทุกประเทศ ตั้งแต่ 25% ขึ้นไป
  - 2.2 ระดับการพัฒนาและความสามารถในการแข่งขัน โดยพิจารณาจากการคำนวณดัชนี 2 ตัวคือ

- **ดัชนีระดับการพัฒนา** (Development Index : DI) โดยคำนวณจากรายได้ต่อหัวต่อคนของประเทศนั้น ๆ ( $Y_i / POP_i$ ) / ( $Y_{eu} / POP_{eu}$ ) กับปริมาณสินค้าส่งออกทั้งหมด ( $X_i$ ) เมื่อเทียบกับปริมาณสินค้าที่ส่งไปยังสหภาพยุโรป ( $X_{eu}$ )

$$\text{สูตรคำนวณค่า DI} = \frac{\{[\log(Y_i / POP_i) / (Y_{eu} / POP_{eu})] + \log(X_i / X_{eu})\}}{2}$$

2

ทางสหภาพยุโรปใช้สถิติปี 1991 มาคำนวณได้ค่า DI ของประเทศไทยเท่ากับ -1.22

- **ดัชนีความชำนาญ** (Specialization Index : SI) โดยวัดจากอัตราส่วนของส่วนแบ่งตลาดของกลุ่มสินค้านั้นต่อการนำเข้าทั้งหมดของสหภาพยุโรปเปรียบเทียบกับส่วนแบ่งการตลาดของประเทศนั้น ๆ ต่อการนำเข้ารวมของสหภาพยุโรปหากมีอัตราส่วนสูงแสดงว่ามีความสามารถในการแข่งขันสูง

สูตรคำนวณค่า SI = [(มูลค่านำเข้ากลุ่มสินค้าจากประเทศผู้รับสิทธิ / มูลค่านำเข้ากลุ่มสินค้านั้นจากทั่วโลกของสหภาพยุโรป) / (มูลค่านำเข้ารวมจากทุกกลุ่มสินค้าจากประเทศผู้รับสิทธิ / มูลค่านำเข้าทุกกลุ่มสินค้าจากทั่วโลกของสหภาพยุโรป)]

กรณีกลุ่มสินค้าประมงสหภาพยุโรปใช้สถิติปี 1994 มาคำนวณได้ค่า SI ของประเทศไทยเท่ากับ 5.22 (จากการสัมมนาเรื่อง GSP สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2541)

แล้วนำค่า DI และ SI ของประเทศไทยมาเปรียบเทียบกับตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบค่า DI และ SI ของประเทศไทย เพื่อพิจารณาการตัดสิทธิ GSP

DI	SI	DI(ประเทศไทย)	SI(ประเทศไทย)
มากกว่า -1.00	มากกว่าหรือเท่ากับ 1.00	-1.22	5.22
ตั้งแต่ -1.00 ถึง -1.23	มากกว่าหรือเท่ากับ 1.50		
ตั้งแต่ -1.23 ถึง -1.70	มากกว่าหรือเท่ากับ 5.00		
ตั้งแต่ -1.70 ถึง -2.00	มากกว่าหรือเท่ากับ 7.00		
น้อยกว่า -2	ไม่ตัดสิทธิ		

ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ของระดับรายได้ประชาชาติ จำนวนประชากร มูลค่าการนำเข้าของสหภาพยุโรป และส่วนแบ่งตลาด ซึ่งตามเกณฑ์นี้ทำให้ประเทศผู้รับสิทธิถูกตัดสิทธิ 33 ประเทศรวมทั้งไทยด้วย

การคืนสิทธิ ไม่มี เนื่องจากผลการตัดสิทธินี้จะบังคับใช้ไปตลอดอายุโครงการ GSP จึงไม่มี การเปิดทบทวนใด ๆ เพื่อคืนสิทธิให้ในโครงการปัจจุบัน

สินค้าที่ไทยถูกตัด GSP ภายใต้มาตรการตัดสิทธิสินค้าบางรายการในข้อ 2.2 ทำให้สินค้า ไทยถูกตัดสิทธิร่วมกับประเทศอื่น ๆ 9 กลุ่มสินค้านี้ (จากการสัมมนาเรื่อง GSP สหภาพยุโรปและ สหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2541)

ตารางที่ 3 แสดงพิกัด กลุ่มสินค้า และประเทศที่ถูกสหภาพยุโรปตัด GSP

พิกัด(Chapters)	กลุ่มสินค้า	ประเทศที่ถูกตัด GSP
HS 03,1604,1605,1902.20.10	ประมง	ไทย
HS 06-08	พืชผักและผลไม้	ชิลี,เม็กซิโก,ไทย
HS 16-23	ผลิตภัณฑ์อาหารปรุงแต่ง	อาร์เจนตินา,บราซิล,ไทย
HS 39-40	ผลิตภัณฑ์พลาสติกและยาง	เกาหลีใต้,มาเลเซีย,ไทย
HS 42-43	ผลิตภัณฑ์ทำจากหนัง	เกาหลีใต้,จีน,ไทย,อินเดีย
HS 61-63	เสื้อผ้า	เกาหลีใต้,จีน,ไทย,มาเลเซีย
HS 64-67	รองเท้า	เกาหลีใต้,จีน,ไทย,อินโดนีเซีย
HS 71	เครื่องประดับ	เกาหลีใต้,จีน,ไทย,บราซิล
HS 94-96	เบ็ดเตล็ด	เกาหลีใต้,จีน,ไทย

**กลไกการตัดสิทธิ กำหนดเป็นขั้นตอน ดังนี้**

1. สินค้าเกษตร : ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542
2. สินค้าอุตสาหกรรม : ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิ ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2541

จากที่ รศ.ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม และ รศ.ชนินทร์ มีโกศล (2540) ทำการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบจากการที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP สินค้าไทย 9 กลุ่มสินค้า” พบว่าการส่งสินค้าออกไปยังสหภาพยุโรปนั้น มีการใช้สิทธิ GSP ในอัตราที่สูงมากคือประมาณร้อยละ 62.61 ของมูลค่าการส่งออกไปสหภาพยุโรปในปี 2538 และมูลค่าการส่งออกสินค้าไทยไปสหภาพยุโรปที่ใช้สิทธิ GSP ได้มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาโดยตลอด ในด้านสินค้าเกษตรและประมงพบว่ารายการที่ถูกตัดสิทธิทั้ง 12 หมวดจาก 24 หมวดนั้น มีมูลค่ารวมถึงกว่าร้อยละ 88 ของการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดไปสหภาพยุโรปพิจารณา ในระดับ 6 หลัก พบว่าเป็นสินค้าประมง 28 รายการ และสินค้าพืชผัก ผลไม้และอาหารอีก 57 รายการ รวม 85 รายการ ที่สำคัญได้แก่ กุ้งสดแช่แข็ง สับปะรด กุ้งปรุงแต่ง และปลาหมึก สินค้าเกษตรและประมงเหล่านี้จะมีอัตรากำขังค่อนข้างสูง คือประมาณร้อยละ 5 - 15 สำหรับส่วนต่างระหว่างอัตรากำขังกับอัตรากำขัง GSP นั้น สินค้าประมงส่วนใหญ่จะมีส่วนต่างอัตรากำขังร้อยละ 5 - 8 และสินค้าเกษตรส่วนใหญ่มีส่วนต่างอัตรากำขังร้อยละ 1 - 6

ในด้านสัดส่วนการส่งออกที่ใช้สิทธิ GSP พบว่า สินค้าประมงมีส่วนสูงที่สุด คือร้อยละ 78.6 สินค้าหมวดพืชผักมีร้อยละ 47.5 และสินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องคัมมิดีคิดเป็น ร้อยละ 40.6

ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมที่ถูกตัดสิทธิ GSP จะมี 15 หมวด มีมูลค่าการขอใช้สิทธิ GSP คิดเป็นร้อยละ 48 ของการขอใช้สิทธิ GSP ของสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด โดยมีสินค้าที่สำคัญ คือ รองเท้า อัญมณี และรูปพรรณเงิน เป็นต้น

ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีอัตรากำขังค้อยู่ในช่วงร้อยละ 5 - 15 แต่มีส่วนต่างระหว่างอัตรากำขังกับอัตรากำขัง GSP ไม่มากนัก กล่าวคือสินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีส่วนต่างอัตรากำขังไม่เกินร้อยละ 3

สินค้าอุตสาหกรรมมีส่วนการส่งออกที่ใช้สิทธิ GSP ค่อนข้างสูง เช่น หมวดอัญมณีมีส่วนนี้สูงที่สุดคือร้อยละ 73.9 หมวดพลาสติกและยางมีส่วนร้อยละ 69.9 และหมวดเสื้อผ้ามีส่วนต่ำสุดคือร้อยละ 34.4

ในด้านระดับการพึ่งพา GSP นั้น พบว่าในบรรดาสินค้าเกษตรและประมงที่มีการพึ่งพาสูงคือกุ้งแช่แข็ง ปู และอาหารเลี้ยงสุนัขและแมว ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมมีการพึ่งพาในระดับปานกลาง

การลดสิทธิ GSP ลงร้อยละ 50 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 โดยสหภาพยุโรป ก่อให้เกิดผลทำให้การส่งออกลดลง โดยเป็นการลดลงในสินค้าประมง 266.73 ล้านบาท สินค้าพืชผักผลไม้และอาหาร 93.84 ล้านบาท และสินค้าอุตสาหกรรม 361.02 ล้านบาท รวมแล้วทำให้การส่งออกลดลงร้อยละ 0.06 เมื่อเทียบกับการส่งออกรวมของไทยปี 2537



หากพิจารณาในส่วนของกุ้งสดแช่แข็งพบว่ากุ้งสดแช่แข็งนับเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของประเทศไทย กุ้งสดแช่แข็ง นับเป็นรายการสินค้าส่งออกที่สำคัญอันดับ 8 ของประเทศไทย โดยสัดส่วนต่อการส่งออกรวมประมาณร้อยละ 4 มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยเพิ่มขึ้นจาก 31,708.6 ล้านบาท ในปี 2535 มาเป็น 50,302.0 ล้านบาทในปี 2538 แต่สำหรับปี 2539 นั้นพบว่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยมีปริมาณส่งออกลดลงร้อยละ 8 และมีมูลค่าลดลงร้อยละ 14 โดยมีปริมาณการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งประมาณ 161,488 เมตริกตัน คิดเป็นมูลค่ารวม 43,404 ล้านบาท อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังคงครองความเป็นผู้นำการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งมากที่สุดในโลกที่ส่งออกไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา และตลาดญี่ปุ่น สำหรับในปี 2540 พบว่าประเทศไทยยังคงครองส่วนแบ่งการตลาดในสหรัฐฯ สูงสุด ในเดือนมกราคม ตลาดสหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 16.43 ในขณะที่ตลาดสหภาพยุโรปลดลงร้อยละ 17

สำหรับตลาดสหภาพยุโรป พบว่ามีความสำคัญเป็นอันดับ 3 รองจากตลาดสหรัฐฯ และตลาดญี่ปุ่น โดยมีมูลค่าส่งออกประมาณ 5 พันล้านบาท อย่างไรก็ตามตลาดกุ้งแช่แข็งในสหภาพยุโรปเป็นตลาดที่มีการแข่งขันสูง โดยมีคู่แข่งที่สำคัญคือ เอกวาดอร์ อินเดีย และอินโดนีเซีย

จากการศึกษาพบว่าจากการถูกลดสิทธิ GSP 50% จะทำให้กุ้งแช่แข็งจากประเทศไทยเสียภาษีในอัตราร้อยละ 8.10 – 9.72 ซึ่งสูงกว่าอัตรากำไรที่ประเทศคู่แข่งที่ได้รับสิทธิ GSP ต้องเสียคือในอัตราร้อยละ 4.20 – 5.04 ค่อนข้างมาก ความแตกต่างของอัตรากำไรส่งผลให้ความแตกต่างของราคาเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ความต้องการบริโภคกุ้งจากประเทศไทยลดน้อยลง

จากการคำนวณพบว่า หากราคาของกุ้งจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการนำเข้ากุ้งจากประเทศไทยลดลงถึงร้อยละ 1.0449 ดังนั้น จากการประมาณการโดยใช้ข้อมูลปี 2537 เป็นปีฐาน พบว่าผลของการเพิ่มภาษีนำเข้าจะทำให้สหภาพยุโรปนำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศไทยลดน้อยลงคิดเป็นมูลค่าถึงกว่า 200 ล้านบาท หรือคิดเป็นการส่งออกลดลงร้อยละ 4.4 ของการส่งออกปี 2537

ตัวเลขการส่งออกที่ลดลงร้อยละ 4.4 จะเป็นตัวเลขที่น้อยมากเมื่อเทียบกับการคาดการณ์ของผู้ส่งออกโดยทั่วไป นายแพทย์มารุต มัสยวานิช ที่ปรึกษาสมาคมอาหารแช่แข็งไทยคาดว่าผลจากการถูกตัดสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) จะทำให้การส่งออกกุ้งไทยไปสหภาพยุโรป ในปี 2540 มีมูลค่าลดลงร้อยละ 50 และเป็นตัวเลขที่ต่ำกว่าการส่งออกกุ้งไปตลาดสหภาพยุโรปในช่วงเดือนมกราคม 2540 ที่มีมูลค่าลดลงร้อยละ 17

ดังนั้นปัญหาการลดลงของการส่งออกกุ้งในปี 2540 จึงไม่สามารถอธิบายด้วยการลดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปแต่เพียงประการเดียว จากการศึกษาพบว่าปัญหาที่สำคัญกลับเป็นปัญหาด้าน ผลิตผลของกุ้งไทยเองที่มีปริมาณน้อยไม่เพียงพอต่อการส่งออกและส่งผลให้ราคากุ้งไทยสูงกว่า ของประเทศคู่แข่งมากขึ้น อย่างไรก็ตามราคาที่สูงนี้ (ปัจจุบันกุ้งขนาด 30 ตัวต่อกิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 250 บาท) จะกลายเป็นแรงจูงใจให้มีการเลี้ยงกุ้งมากขึ้น คาดว่าในช่วงไตรมาสที่ 3 เป็นต้นไป จะมีปริมาณกุ้งออกสู่ตลาดมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ราคาลดลง

จากสภาพดังกล่าวจะเห็นได้ว่าปัญหาสิทธิพิเศษ GSP ไม่ได้เป็นคำตอบทั้งหมดของการ ส่งออกกุ้งที่ตกต่ำลง แต่กรณีในตลาดนี้มีคู่แข่งมากและไทยเป็นประเทศเดียวที่ถูกตัดสิทธิพิเศษทาง ภาษีอากร (GSP) ย่อมจะมีผลในระยะยาวต่อการส่งออกกุ้งไปตลาดสหภาพยุโรป ความจำเป็นในการ หารตลาดใหม่ เช่น จีน และเกาหลีใต้ และการผลิตกุ้งประเภทที่มีการสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น กุ้งชุบแป้ง จึงเป็นทางออกที่สำคัญในการปรับตัวรับมือปัญหาการตัดสิทธิ GSP

การศึกษาในครั้งนี้จะประมาณการเพื่อให้ทราบถึงมูลค่าการลดลงของปริมาณการส่งออก กุ้งสดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปหลังจากถูกตัด GSP 100% ในวันที่ 1 มกราคม 2542 เพื่อหามาตรการ รองรับและแก้ไขปัญหาค่าที่จะเกิดขึ้นได้ในที่สุด

## 2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาสภาวะการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย และคู่แข่งชั้นไป สหภาพยุโรป
3. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของ สหภาพยุโรปตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไป สหภาพยุโรปของประเทศไทย

### 3. ขอบเขตของการศึกษา

1. ศึกษาในช่วงเวลาระหว่างปี ค.ศ.1988 ถึง ค.ศ.2000
2. กู้สดแห่งชาติที่ทำการศึกษาใช้ระบบพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนี 030613
3. ใช้วิธีการของ Leamer and Stern (1970) มาศึกษาผลของ Trade Diversion และ Trade Reduction ในการวัดผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป และการส่งออกของประเทศไทย
4. ประเทศคู่แข่งนอกตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐเอกวาดอร์, สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ, สาธารณรัฐอินโดนีเซีย, สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐอินเดีย

### 4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงสภาพทั่วไปของปัญหาการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรปรวมถึงคู่แข่ง นอกตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย 5 อันดับแรก
2. เพื่อทราบถึงผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรปที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปของประเทศไทย

## บทที่ 2

### โครงร่างทางทฤษฎี

#### การตรวจเอกสาร

พงษ์นรินทร์ รัตนรังสิกุล (2532) ทำวิทยานิพนธ์เรื่องระบบการให้สิทธิพิเศษทางศุลกากร(GSP)ของสหรัฐอเมริกาแก่ประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความสำคัญของระบบ GSP และประเมินความเสียหายที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศไทยจากการถูกตัดสิทธิ GSP เนื่องจากสหรัฐอเมริกาจะใช้มาตรการยกเลิก การให้ GSP แก่สินค้าไทย ถ้าประเทศไทยไม่ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องในการ แก้ไขกฎหมายเพื่อความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาของสหรัฐอเมริกา เช่น เรื่องลิขสิทธิ์ software สิทธิบัตรยา

ในการศึกษาได้พยายามวิเคราะห์ทั้งระดับจุลภาคและมหภาคค่อนข้างละเอียดพอสมควร แต่เป็นการศึกษาผลในระยะสั้นเท่านั้น โดยมีสมมติฐานให้อุปทานสินค้าส่งออกมีความยืดหยุ่น เป็นอนันต์ (infinity) และกำหนดให้การผลิตมีลักษณะเป็น constant cost production ผลการศึกษา

โครงสร้างการส่งออกของไทยปรากฏว่าระบบ GSP ของสหรัฐอเมริกา มีความสำคัญต่อการส่งออกไทยค่อนข้างน้อย เนื่องจากการใช้ GSP ของไทยเมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกรวมไปสหรัฐอเมริกาอยู่ในระดับต่ำเพียงร้อยละ 24.84 ของมูลค่าการส่งออกในปี 1987 และในการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎี Preference Marginal

ผลปรากฏว่าประเทศไทยได้รับประโยชน์จากการใช้ GSP คิดเป็นมูลค่าเพียง \$15.62 ล้าน หรือร้อยละ 6.64 ของมูลค่าการส่งออกภายใต้ระบบ GSP ในปี 1985 นอกจากนี้การใช้ GSP ยังมี ข้อจำกัดหลายประการ เช่นต้องผ่านหลักเกณฑ์ว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า ซึ่งเป็นคุณสมบัติของสินค้าที่จะได้รับ GSP ต้องมีมูลค่าวัตถุดิบภายในประเทศรวมกับต้นทุนการผลิตโดยตรงไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 ของราคาสินค้าจากโรงงาน การกำหนดเพดานมูลค่าการส่งออก ฯลฯ สำหรับการประเมินความเสียหายจากการถูกตัด GSP โดยการวิเคราะห์ดุลยภาพเฉพาะส่วนในระยะสั้น แสดงให้เห็นว่ายังไม่อาจสรุปได้แน่ชัดว่า การที่สหรัฐอเมริกาคัด GSP จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออกไทย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนระหว่างสินค้าออกไทย กับสินค้าจากประเทศผู้ส่งออกอื่นๆ และค่าความยืดหยุ่นระหว่างสินค้าออกจาก Asian Nics ซึ่งเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยกับประเทศ ผู้ส่งออกอื่นๆ

ในการศึกษาได้พิจารณาแบ่งค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนเป็น 2 ช่วง มีค่าระหว่าง 0.01-1.50 และ 1.51 - 5.00 ในกรณีที่กำหนดให้ค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนทั้งระหว่าง

สินค้าออกไทยกับผู้ส่งออกอื่นๆ และระหว่าง Asian Nics กับผู้ส่งออกอื่นๆ มีค่าระหว่าง 1.51 - 5.00 การยกเลิกสิทธิพิเศษๆ ที่ให้แก่สินค้าไทยจะทำให้การส่งออกลดลงมากกว่าทุกกรณีที่ค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วงอื่นกล่าวคือ สินค้าส่งออกไทยลดลงระหว่าง \$63.99 - \$190.52 ล้าน คิดเป็นร้อยละ 14.12 - 42.10 ของมูลค่าการส่งออกภายใต้ระบบ GSP

ในปี 1987 และถ้ากำหนดให้ค่าความยืดหยุ่นอยู่ในช่วง 0.01 - 1.50 จะมีผลทำให้การส่งออกไทยลดลงเพียง \$0.43 - \$63.58 ล้าน หรือคิดเป็นเพียงร้อยละ 0.01 - 14.05 ของมูลค่าการส่งออกภายใต้ระบบ GSP ในปี 1987

ดังนั้นจึงไม่อาจสรุปได้ว่า การตัดสิทธิพิเศษๆ ของสหรัฐอเมริกา จะเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออกไทย นอกจากนี้ในการศึกษาฯ ได้สำรวจความคิดเห็นจากผู้ประกอบธุรกิจด้านการส่งออกจำนวน 23 ราย เพื่อประเมินผลที่คาดว่าจะไทยจะได้รับความเสียหายจากการถูกตัดสิทธิพิเศษๆ ผลที่ได้จากการสำรวจแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจประเภทนั้น กลุ่มการส่งออกและอัตราภาษีปกติกี่จะได้รับความเสียหายไม่ได้รับสิทธิพิเศษๆ ในธุรกิจที่เสียภาษีระบบ MFN ในอัตราต่ำ และมีกลุ่มการส่งออกสูง จะไม่ได้รับผลกระทบมากนัก ผู้ประกอบการบางรายให้ความเห็นว่า ถ้าไม่ได้รับความช่วยเหลือด้านภาษีศุลกากรจะทำให้ไม่สามารถส่งผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ไปแข่งขันในตลาด สหภาพยุโรปได้

ปรีชา ประทีปจินดา(2533) การค้าของประเทศไทยกับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป “พิจารณาผลการลดการกีดกันทางการค้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป”

การศึกษาการค้าระหว่างประเทศไทยกับกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรป โดยพิจารณาผลการลดการกีดกันทางการค้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preference = GSP) มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์นโยบายการให้ความช่วยเหลือทางการค้า และผลของการให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนอุปสรรคและข้อจำกัดต่างๆ ในการใช้สิทธิพิเศษๆ ของกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจยุโรปที่มีต่อการส่งออกสินค้าไทย มีขอบเขตของการศึกษาเฉพาะสินค้าออกที่สำคัญ 4 หมวด ได้แก่ ผ้าฝ้าย เครื่องแต่งกายชั้นในถักแบบนิตติ้งหรือโครเชต์ เครื่องแต่งกายชั้นนอกของผู้หญิงเด็กอ่อน เด็กหญิง และสัตว์น้ำทะเลปรุงแต่งหรือรักษามิให้เสีย โดยกำหนดความสัมพันธ์ของสมการ โครงสร้างในแบบจำลองให้อุปสงค์ของ EEC ต่อสินค้าออกไทย เป็นฟังก์ชันของตัวแปรราคาเปรียบเทียบระหว่างสินค้าออกไทย และสินค้าออกจากประเทศอื่นๆ ไปยัง EEC ตัวแปรมูลค่าสินค้าเข้าของ EEC จากทั่วโลก สมการอุปทานสินค้าออกไทยไปยัง EEC เป็นฟังก์ชันของตัวแปรราคาสุทธิซึ่งผู้ส่งออกไทยได้รับในการขายสินค้า และตัวแปรอุปทานสินค้าออกจากประเทศไทยไปทั่วโลก

การศึกษาแสดงให้เห็นว่า การลดหย่อน ยกเว้นภาษีศุลกากรแก่สินค้าออกไป มีผลทำให้ราคาเปรียบเทียบระหว่างสินค้าออกไทยเมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งลดลง ผู้บริโภค EEC จะมีอุป

ส่งต่อสินค้าไทยเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันทำให้ผู้ส่งออกไทยสามารถขายสินค้าได้ในราคาสุทธิสูงขึ้น ผู้ส่งออกจะมีอุปทานการส่งออกเพิ่มขึ้น การได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรโดยการลดหย่อน ยกเว้นภาษีศุลกากรจาก EEC ทำให้เกิดการขยายตัวการค้าใน 2 ลักษณะ คือ Trade Expansion Effect เป็นการขยายตัวของสินค้าออกไทยในตลาด EEC เพื่อทดแทนการผลิตภายใน EEC และ Trade Substitution Effect เป็นการขยายตัวของสินค้าออกไทยเพื่อทดแทนการนำเข้าของ EEC จากประเทศคู่แข่ง ซึ่งไม่ได้รับสิทธิพิเศษฯ การขยายตัวทั้ง 2 ลักษณะ จะเกิดขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การขยายตัวดังกล่าวจะมากขึ้นเรื่อยๆ ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญหลายประการ ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างอัตราภาษีศุลกากรภายใต้ระบบ GSP และ MFN ค่าความยืดหยุ่น อุปสงค์การนำเข้าของ EEC ต่อราคาในระยะสั้นและระยะยาว ปริมาณสินค้าออกจากประเทศไทยไปยัง EEC ข้อสังเกตค่าความ ยืดหยุ่นอุปสงค์และอุปทานต่อราคาที่เหมาะสมได้จากแบบจำลองในระยะสั้นมีค่าค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากข้อมูลในการศึกษาเป็นข้อมูลรายไตรมาส การปรับตัวของผู้บริโภค EEC และผู้ส่งออกไทยในระยะสั้นจึงมีค่อนข้างน้อย ผู้บริโภค EEC และผู้ส่งออกไทยมีพฤติกรรมผู้บริโภค การส่งออก เป็นไปตามสมมติฐานความล่าช้าในการปรับตัว ในระยะยาวค่าความยืดหยุ่นอุปสงค์และอุปทานต่อราคามีค่าเพิ่มขึ้น ผลจากการคำนวณการขยายตัวการส่งออกอันเนื่องมาจากการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแสดงให้เห็นว่าการให้ความช่วยเหลือทางการค้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษทางศุลกากร ทำให้สินค้าออกไทยขยายตัวและจะมีบทบาทอย่างยิ่งต่อการขยายตัวในระยะยาวเมื่อ ผู้บริโภค ผู้ผลิตสามารถปรับตัวได้เต็มที่ อย่างไรก็ตามในการศึกษาพบว่าแม้ EEC จะให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่สินค้าออกไทยทั้งประเภทเกษตรกรรม อุตสาหกรรมและสิ่งทอ แต่การให้สิทธิพิเศษฯ ดังกล่าวยังมีข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการส่งออกไทยจึงควรได้รับการพิจารณาหาแนวทางแก้ไข ปัญหา ข้อจำกัดต่างๆ เพื่อให้การใช้นโยบายการให้ความช่วยเหลือ ดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง

สมชาย เอกสุวรรณ (2534) ทำวิทยานิพนธ์เรื่องการวิเคราะห์ผลกระทบของระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรที่มีต่อการส่งออกของกลุ่มอาเซียน ( Analysis of the effects of Generalized System of Preferences (GSP) on ASEAN' s Exports )

ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรที่ประเทศพัฒนาแล้วให้แก่ประเทศกำลังพัฒนานั้น มีจุดมุ่งหมายที่ช่วยให้ประเทศกำลังพัฒนาสามารถส่งสินค้าออกแข่งขันกับสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนา และขณะเดียวกันก็ช่วยพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศกำลังพัฒนาด้วย

จากผลประโยชน์ที่คาดว่าประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับจากระบบสิทธิพิเศษฯ ทำให้ประเทศพัฒนาแล้วที่ให้สิทธิพิเศษฯ บางประเทศโน้มเอียงที่จะทำการต่อรองทางการค้าให้ลักษณะพหุภาคี เพื่อให้ประเทศที่ได้รับสิทธิพิเศษฯ ปฏิบัติตามข้อเรียกร้องต่างๆ มิฉะนั้นจะทำการระงับ

การได้รับสิทธิพิเศษฯ ของประเทศที่จะได้รับจากประเทศพัฒนาแล้วกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นประเทศกำลังพัฒนากลุ่มหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายพหุภาคีของประเทศพัฒนาแล้ว อันเป็นผลจากระดับการพัฒนาประเทศที่อยู่ในระดับสูงและความสามารถในการส่งออกที่สูงขึ้นในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมานี้มีวัตถุประสงค์ที่จะวัดผลประโยชน์ที่กลุ่มประเทศอาเซียนได้รับจากระบบสิทธิพิเศษฯ ว่ามีมากน้อยเพียงไร เพื่อใช้ในการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นในการดำเนินนโยบายทางการค้าของรัฐ ภายใต้แรงกดดันจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่ให้สิทธิพิเศษฯ แก่กลุ่มประเทศอาเซียนที่ต้องการให้ประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียนทำการเปิดตลาดการนำเข้าแก่สินค้าจากประเทศเหล่านั้น

ผลการวิเคราะห์ที่ได้ชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่กลุ่มประเทศอาเซียนได้รับมีค่าอยู่ในระดับสูงทั้ง 3 ตลาด การนำเข้าที่สำคัญอันประกอบด้วย กลุ่มประชาคมยุโรป ประเทศญี่ปุ่น และประเทศสหรัฐอเมริกา

ดังนั้นรัฐบาลของแต่ละประเทศสมาชิกกลุ่มอาเซียน ควรที่จะดำเนินนโยบายในการใช้ประโยชน์จากระบบสิทธิพิเศษฯ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยให้ข้อมูลเกี่ยวกับประเภทและชนิดของสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษฯ แก่ผู้ผลิตของตน รวมทั้งทำการปรับปรุงขบวนการผลิตของตนให้สอดคล้องกับเงื่อนไขในการได้รับสิทธิพิเศษฯ ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกตอบโต้ทางการค้าจากปัญหา Anti - Dumping และ Anti - Subsidy และในขณะเดียวกันก็ช่วยให้อุตสาหกรรมภายในของตนมีความเข้มแข็งด้วย เนื่องจากปัญหาการค้าในลักษณะ Inter trade. ของสินค้าอุตสาหกรรมระหว่างประเทศกำลังพัฒนาด้วยกันเอง ซึ่งเมื่อส่งสินค้าไปยังประเทศพัฒนาแล้วจะไม่ได้รับสิทธิพิเศษฯ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับเงื่อนไข Rule of Origin ของระบบสิทธิพิเศษฯ

ปรีชา วงศ์อรุณ(2537) ทำวิทยานิพนธ์เรื่องยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจในความสัมพันธ์ไทย-ประชาคมยุโรป(พ.ศ.2530-2535)

การศึกษาวิจัยนี้ เกิดขึ้นด้วยความตระหนักในความสำคัญของประชาคมยุโรป ภายหลังจาก พ.ศ. 2535 ในฐานะเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอย่างยิ่งของประเทศไทย โดยเน้นศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประชาคมยุโรป ในช่วงพ.ศ. 2530 - 2535 ในประเด็นที่สำคัญ ๆ ภายใตกรอบแนวคิดของทฤษฎีเกี่ยวพันและผลประโยชน์แห่งชาติ ได้แก่ การรวมเป็นยุโรปตลาดเดียว การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจยุโรปและสหภาพยุโรป กรณียุทธศาสตร์ทางการค้าระหว่างประชาคมยุโรปและประเทศไทย การเจรจาแก้ข้อพิพาทในประเด็นเรื่องสินค้าเกษตร การปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วม และการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังตลาดประชาคมยุโรป ทั้งนี้ปัจจัยภายนอกที่จะมีส่วนสำคัญ หรือส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทย และประชาคมยุโรป ได้แก่ การปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการเมืองของกลุ่มประเทศยุโรปกลาง ยุโรปตะวันออกและอินโดจีน ส่วนปัจจัยภายในประเทศนั้น มุ่งเน้นศึกษาถึงทำที นโยบายและการ





สำคัญทำให้ภาพพจน์ของฝรั่งเศสเสียหาย ในแง่เป็นอุปสรรคกีดขวางทำให้การเจรจาแกตต์รอบ อูรุกวัยไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีความเป็นไปได้ที่ประชาคมยุโรป (ภายใต้การผลักดันของ ฝรั่งเศส) จะดำเนินมาตรการกีดกันสินค้าไทยมากขึ้น โดยอ้างเหตุผลต่างๆ เพื่อเป็นการตอบโต้

และในขณะเดียวกัน ถึงแม้ประเทศไทยจะกระตือรือร้นต่อการเจรจาแกตต์รอบ อูรุกวัย เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะบทบาทในการริเริ่มให้ก่อตั้งกลุ่มเกรนส์ แต่เมื่อพิจารณาถึงปัจจัย ภายในประเทศแล้ว กลับปรากฏผลในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ได้รับความสนใจหรือความสำคัญ จากหน่วยงาน ราชการ มหาวิทยาลัย ตลอดจนภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องน้อยมาก หรือแม้แต่ กระทั่งกลุ่มเกษตรกรเอง ก็แทบจะไม่มีความรู้ความเข้าใจใดๆ เกี่ยวกับการเจรจาเลย จะมีก็แต่ เฉพาะกระทรวงพาณิชย์โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์เท่านั้นที่มีบทบาทมากที่สุด ดังนั้นกระทรวงพาณิชย์ จึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดท่าทีและนโยบายของประเทศไทย ต่อการเจรจาดังกล่าวนี้ หรืออาจได้ว่าการเจรจาเรื่องสินค้าเกษตรภายใต้แกตต์รอบ อูรุกวัยนี้ เป็น เรื่องของเจ้าหน้าที่กระทรวงพาณิชย์โดยเฉพาะ

เมื่อก้าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประชาคมยุโรป จำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องกล่าวถึงผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง เพราะผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจหลัก และเป็นสินค้าส่งออกของไทยไปยังประชาคมยุโรปที่ทำรายได้มากที่สุดเป็นอันดับ 2 รองจากเสื้อผ้า สำเร็จรูปปัญหาสำคัญสำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังตลาดประชาคมยุโรปก็คือ การที่ต้องถูกจำกัดปริมาณการส่งออกในแต่ละปีตามข้อตกลงวิอาร์ ซึ่งเป็นผลมาจากการผลักดัน ของฝรั่งเศส ทั้งนี้ในเจรจาจัดทำข้อตกลงฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2534 – 2537) ซึ่งกระทรวงพาณิชย์เป็น หน่วยงานหลักของไทยที่รับผิดชอบในการเจรจานั้น ปรากฏว่า ฝ่ายไทยไม่ประสบความสำเร็จใดๆ เลย ในการเจรจาขอเพิ่มโควตาเข้าประชาคมยุโรป เพราะมักจะถูกฝรั่งเศสคัดค้านอยู่เสมอ

ในขณะเดียวกัน การปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วม ก็ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อการส่งออก ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทย และเมื่อพิจารณาร่วมกับผลการเจรจาแกตต์รอบ อูรุกวัย ที่จะทำให้ระบบการค้าสินค้าเกษตรในตลาดโลกดำเนินไปอย่างเสรีนั้น ก็สามารถคาดการณ์ได้ว่า ราคา และปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังของไทยไปยังประชาคมยุโรปในอนาคต มี แนวโน้มที่จะลดต่ำลงเรื่อยๆ ซึ่งเป็นผลกระทบที่ไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้เลย

แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า แนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและประชาคม ยุโรป จะดำเนินไปในลักษณะที่สินค้าไทยอาจจะถูกกีดกันมากขึ้น ประสบปัญหาการแข่งขันมากขึ้นและประชาคมยุโรปอาจจะหัน ไปให้ความสำคัญต่อกลุ่มประเทศยุโรปตะวันออก ยุโรปกลาง และอินโดจีนมากขึ้น (ในแง่ของความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและเงินลงทุน) เพราะฉะนั้น วิธีการ หนึ่งที่จะช่วยลดความรุนแรงของผลกระทบต่างๆ ที่จะอาจจะเกิดขึ้นได้ก็คือ ประเทศไทยควรที่จะ เข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิรูปเศรษฐกิจและการเมืองของกลุ่มประเทศดังกล่าวโดยตรงมากขึ้น โดยเฉพาะในภูมิภาค อินโดจีน ขณะเดียวกัน ก็ควรที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมต่อกระบวนการแก้ไข

ปัญหาวิกฤตการณ์ในอดีต ยูโกสลาเวีย หรือเหตุการณ์ระหว่างประเทศอื่นๆ (ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต) ที่เกี่ยวข้องกับประชาคมยุโรป หรือประชาคมยุโรปให้ความสำคัญ ในลักษณะที่สอดคล้องกับนโยบายของประชาคมยุโรปต่อเหตุการณ์นั้นๆ และสอดคล้องกับผลประโยชน์ของประเทศไทย

นอกจากนี้ ประเทศไทยควรจะเน้นให้ความสำคัญของการดำเนินนโยบายกับประชาคมยุโรปภายใต้กรอบของอาเซียน-ประชาคมยุโรปมากขึ้น เพราะสามารถสร้างอำนาจต่อรองได้ดีกว่าการดำเนินนโยบายในรอบทวิภาคี ระหว่างประเทศไทยและประชาคมยุโรปเหมือนที่ผ่านมา ในขณะที่เดียวกัน ปัจจุบันภายในประเทศก็จะต้องมีการปรับปรุงในรูปของการตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและเจรจาการค้าไทย-ประชาคมยุโรปเป็นการเฉพาะ เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมความสัมพันธ์ตลอดจนการเจรจากับฝ่ายประชาคมยุโรปมีเอกภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม และ ชรินทร์ มีโกติ (2540) ทำการวิจัยเรื่อง “ผลกระทบจากการที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP สินค้าไทย 9 กลุ่มสินค้า” ใช้วิธีวิเคราะห์แบบดุลยภาพบางส่วน และ คำนวณหาผลกระทบระยะสั้น โดยไม่ได้รวมเอาผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจาก multiplier effect ซึ่งเป็นผลกระทบระยะยาว การที่สหภาพยุโรปตัด GSP นั้นจะมีผลกระทบต่อการส่งออกของไทยไป สหภาพยุโรปได้สองทาง ได้แก่ Trade diversion หมายถึง การที่สหภาพยุโรปหันไปนำเข้าจากประเทศอื่นที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP แทนการนำเข้าจากประเทศไทย หลังจากที่สินค้าของไทยต้องเสียภาษีนำเข้าที่สูงกว่าประเทศดังกล่าว และ Trade reduction หมายถึง การที่สหภาพยุโรปลดการนำเข้าจากประเทศไทย เนื่องจากสหภาพยุโรปลดการบริโภคสินค้านำเข้าจากไทย และหันไปบริโภคสินค้าที่ผลิตภายในสหภาพยุโรปแทน หลังจากที่สินค้าของไทยต้องเสียภาษีนำเข้าที่สูงขึ้น

สำหรับประเทศไทยแล้ว สหภาพยุโรปนับเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญ และในการส่งออกไปสหภาพยุโรปนั้น มีการใช้สิทธิ GSP ในอัตราที่สูงมากคือประมาณร้อยละ 62.61 ของมูลค่าการ ส่งออกไปสหภาพยุโรปในปี 2538 แต่ในปัจจุบันสหภาพยุโรปได้ดำเนินการลดสิทธิพิเศษที่ให้กับ สินค้าจากประเทศไทยลง 9 กลุ่มสินค้า เป็นสินค้าอุตสาหกรรม 6 กลุ่ม และสินค้าเกษตรและประมง 3 กลุ่ม สำหรับสินค้าอุตสาหกรรม 6 กลุ่ม จะมีการลดสิทธิพิเศษ GSP ครั้งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และจะตัดสิทธิลงโดยสิ้นเชิงในวันที่ 1 มกราคม 2541 ส่วนสินค้าเกษตร และประมงนั้น จะมีการลดสิทธิพิเศษครั้งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และจะตัดสิทธิ GSP ลงโดยสิ้นเชิงในวันที่ 1 มกราคม 2542

มูลค่าการส่งออกสินค้าไทยไปสหภาพยุโรปที่ใช้สิทธิ GSP ได้มีการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาโดยตลอด ในด้านสินค้าเกษตรและประมงพบว่ารายการที่ถูกตัดสิทธิทั้ง 12 หมวดจาก 24 หมวดนั้น มีมูลค่ารวมถึงกว่าร้อยละ 88 ของการส่งออกสินค้าเกษตรทั้งหมดไปสหภาพยุโรป

พิจารณา ในระดับ 6 หลัก พบว่าเป็นสินค้าประมง 28 รายการ และสินค้าพืชผักผลไม้และอาหาร  
อีก 57 รายการ รวม 85 รายการ ที่สำคัญได้แก่ กุ้งสดแช่แข็ง สับปะรด กุ้งปรุงแต่ง และปลาหมึก

สินค้าเกษตรและประมงเหล่านี้จะมีอัตราภาษีปกติค่อนข้างสูง คือประมาณร้อยละ 5 -  
15 สำหรับส่วนต่างระหว่างอัตราภาษีปกติ กับอัตราภาษี GSP นั้น สินค้าประมงส่วนใหญ่จะมี  
ส่วนต่างอัตราภาษีร้อยละ 5 - 8 และสินค้าเกษตรส่วนใหญ่มีส่วนต่างอัตราภาษีร้อยละ 1 - 6

ในด้านสัดส่วนการส่งออกที่ใช้สิทธิ พบว่า สินค้าประมงมีสัดส่วนสูงสุด คือ ร้อยละ  
78.6 สินค้าหมวดพืชผักมีร้อยละ 47.5 และสินค้าหมวดผลิตภัณฑ์อาหารและเครื่องดื่มคิดเป็นร้อย  
ละ 40.6

ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมที่ถูกตัดสิทธิ GSP จะมี 15 หมวด มีมูลค่าการขอใช้สิทธิ GSP  
คิดเป็นร้อยละ 48 ของการขอใช้สิทธิ GSP ของสินค้าอุตสาหกรรมทั้งหมด โดยมีสินค้าที่สำคัญ  
คือ รองเท้า อัญมณี และรูปพรรณเงิน เป็นต้น

ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีอัตราภาษีปกติอยู่ในช่วงร้อยละ 5 - 15 แต่มีส่วน  
ต่างระหว่างอัตราภาษีปกติกับอัตราภาษี GSP ไม่มากนัก กล่าวคือสินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มี  
ส่วนต่างอัตราภาษีไม่เกินร้อยละ 3

สินค้าอุตสาหกรรมมีสัดส่วนการส่งออกที่ใช้สิทธิ GSP ค่อนข้างสูง เช่น หมวดอัญ  
มณี มีสัดส่วนนี้สูงสุดคือร้อยละ 73.9 หมวดพลาสติกและยางมีสัดส่วนร้อยละ 69.9 และ  
หมวดเสื้อผ้า มีสัดส่วนต่ำสุดคือร้อยละ 34.4

ในด้านระดับการพึ่งพา GSP นั้น พบว่าในบรรดาสินค้าเกษตรและประมงที่มีการ  
พึ่งพาสูงคือกุ้งแช่แข็ง ปู และอาหารเลี้ยงสุนัขและแมว ส่วนสินค้าอุตสาหกรรมมีการพึ่งพาใน  
ระดับ ปานกลาง

การลดสิทธิ GSP ลงร้อยละ 50 โดยสหภาพยุโรป ก่อให้เกิดผลต่อประเทศไทย ดังนี้

**1. ทำให้การส่งออกลดลง** โดยเป็นการลดลงในสินค้าประมง 266.73 ล้านบาท สินค้า  
พืชผักผลไม้และอาหาร 93.84 ล้านบาท และสินค้าอุตสาหกรรม 361.02 ล้านบาท รวมแล้วทำให้  
การส่งออกลดลงร้อยละ 0.06 เมื่อเทียบกับการส่งออกรวมของไทยปี 2537

**2. การลดลงของการส่งออกทำให้รายได้ประชาชาติลดลง** 1,176.23 ล้านบาท แยกเป็น  
ภาคเกษตร 592.87 ล้านบาท และภาคอุตสาหกรรม 592.66 ล้านบาท ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 0.032 ของ  
รายได้ประชาชาติปี 2537

**3. การลดลงของรายได้ประชาชาติส่งผลให้การลงทุนมวลรวมภายในประเทศลดลง**  
เป็นมูลค่า 467.55 ล้านบาท อันจะมีผลต่อเนื่องให้มีการจ้างงานลดลง 34,418 คน

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) ในช่วงปี พ.ศ.2514 ถึง พ.ศ.2543 รวมระยะเวลา 29 ปี โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

1. ข้อมูลจากกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
2. ข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ
3. ข้อมูลจากกรมศุลกากร
  4. ข้อมูลจาก FAO Year Book of Fishery statistics
  5. ข้อมูลจากกรมประมง
  6. ข้อมูลจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
  7. ข้อมูลจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
  9. ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย
10. ข้อมูลจากสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย
11. ข้อมูลจากวารสารเครือเจริญโภคภัณฑ์
12. ข้อมูลจาก EUROSTAT
13. ข้อมูลจาก International Financial Statistics Yearbook
14. ข้อมูลจาก World Shrimp Farming 1999

## การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

- การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) อธิบายถึงสภาพทั่วไปของปัญหาการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป

- การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ด้วยแบบจำลองทางเศรษฐมิติ เป็นการวิเคราะห์แบบดุลยภาพบางส่วน โดยประมาณการค่าสมการอุปสงค์ต่อสินค้าส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทย ไปสหภาพยุโรปที่ใช้ GSP ซึ่งจะได้ค่าความยืดหยุ่น และนำไปคำนวณหาผลกระทบของการถูกตัด GSP ที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยในระดับ 6 digit ตามพิกัดศุลกากรแบบซีเอ็น(CN) 030353 และแบบฮาร์โมนไนซ์(HS) 030613

อนึ่งในการคำนวณหาผลกระทบของ GSP ที่มีต่อการส่งออกของไทยนั้น จำเป็นต้องอาศัย ข้อมูลจาก กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า กรมการค้าต่างประเทศ กรมศุลกากร เป็นหลัก หากข้อมูลไม่เพียงพออาจต้องตั้งสมมติบางประการเพื่อประกอบการวิเคราะห์

ผลกระทบจากการตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรป จะมีผลทำให้ราคากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยสูงขึ้น มากกว่ากุ้งสดแช่แข็งที่สหภาพยุโรปนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ทำให้การส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปลดลงมากหรือน้อยจะสามารถดูได้จากทฤษฎีของ Leamer and Stern (1970) ได้เขียน ไว้ในหนังสือชื่อ Quantitative International Economics จากการตัดสิทธิ GSP จะมีผลทำให้ประเทศไทยเสียภาษีแพงขึ้น จึงเกิดผลกระทบดังนี้

### 1. Trade Diversion

### 2. Trade Reduction

## วิธีการศึกษาผลกระทบต่อการส่งออก

การศึกษานี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบดุลยภาพบางส่วน และเป็นการคำนวณหาผลกระทบในระยะสั้น โดยไม่ได้รวมเอาผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจาก Multiplier Effect ซึ่งเป็นผลกระทบ ระยะยาว (จากทฤษฎีบทของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ และทฤษฎี มีโกทิจ, 2540)

การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP นั้น จะมีผลกระทบต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรปได้สองทาง ได้แก่

1. Trade diversion หมายถึง การที่สหภาพยุโรปหันไปนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศอื่นที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP (ประเทศคู่แข่งชั้นนอกตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย, สาธารณรัฐอินโดนีเซีย, สาธารณรัฐเอกวาดอร์, สาธารณรัฐประชาชนจีน และ สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ) แทนการนำเข้าจากประเทศไทย หลังจากที่กุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงกว่าประเทศดังกล่าว

2. Trade reduction หมายถึง การที่สหภาพยุโรปลดการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย เนื่องจากสหภาพยุโรปสหภาพยุโรปลดการบริโภคกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย และหันไปบริโภคกุ้งสดแช่แข็งที่ผลิตภายในสหภาพยุโรป หลังจากที่กุ้งสดแช่แข็งของไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น

## วิธีการวัดผลกระทบดังนี้

### 1. Trade diversion

การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้กึ่งสดแช่แข็งของประเทศไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น มีผลทำให้สหภาพยุโรปหันไปนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งจากประเทศที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP หรือประเทศที่ยังคงเสียภาษีขาเข้าในอัตรademแทนการนำเข้าจากประเทศไทยเป็นบางส่วน

การศึกษา Trade diversion มีข้อสมมติดังนี้

1. ต้นทุนส่วนเพิ่ม (Marginal cost) กึ่งสดแช่แข็งของประเทศไทยที่ส่งออกมีค่าคงที่
2. สำหรับสหภาพยุโรป กึ่งสดแช่แข็งที่นำเข้าจากประเทศไทยและจากประเทศอื่น ๆ

เมื่อเป็นสินค้าประเภทเดียวกันตามระบบ CN และ HS นั้นสามารถทดแทนกันได้ แต่ไม่สามารถทดแทนกันอย่างสมบูรณ์ (Imperfect substitutes)

เมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP การนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทยจะลดลงดังนี้ (เฉพาะส่วน Trade diversion)

$$\Delta M_t = (S' - S)M_w \text{ ----- (1)}$$

$$\Delta M_t = \text{มูลค่าการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากไทยที่ลดลง อัน}$$

เนื่องจากการ

ตัดสิทธิ GSP

$$M_w = \text{มูลค่าการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งรวมจากทั่วโลกของสหภาพยุโรปโดยไม่}$$

รวม

การนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งภายในกลุ่มสหภาพยุโรป

$$S = \frac{M_t}{M_w}$$

$$S' = \frac{M_t'}{M_w}$$

$M_t$  เป็นมูลค่าการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ก่อนที่จะมีการ  
ตัดสิทธิ GSP

$M'_t$  เป็นมูลค่าการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทยใหม่ หลังจาก  
ที่ประเทศไทยถูกตัดสิทธิ GSP

$M_w$  สามารถแบ่งเป็นดังนี้

1. การนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ( $M_t$ )
2. การนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศอื่น ๆ ที่ไม่รวม  
การ

นำเข้าจากประเทศไทย ( $M_n$ )

$$\text{ฉะนั้น } M_w = M_t + M_n \quad \text{----- (2)}$$

$$S = \frac{M_t}{M_t + M_n} \quad \text{----- (3)}$$

$$\text{ถ้าให้ } K = \frac{M_t}{M_w}, S = \frac{K}{K+1} \quad \text{----- (4)}$$

$$\text{และ } S' = \frac{K'}{K'+1} \quad \text{----- (5)}$$

โดยที่  $K'$  เป็นสัดส่วนใหม่ภายหลังจากที่ประเทศไทยถูกตัด GSP

และกำหนดให้ค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนกันระหว่าง  $M_t$  กับ  $M_n$

(Elasticity of substitution)<sup>1</sup> เป็นดังนี้

$$b = \frac{\left[ \frac{\Delta}{Q_n} \right] Q_t}{\left[ \frac{Q_t}{Q_n} \right]} \quad \text{----- (6)}$$

$$\Delta \left[ \frac{P_t}{P_n} \right] P_t / \left[ \frac{P_t}{P_n} \right]$$

โดยที่

$Q_t$  = ปริมาณการนำเข้ากึ่งสดเช้งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย

$Q_n$  = ปริมาณการนำเข้ากึ่งสดเช้งของสหภาพยุโรปจากประเทศอื่น ๆ ที่ไม่รวมการนำเข้าจากประเทศไทย

$P_t$  = ราคา กึ่งสดเช้งจากประเทศไทย

$P_n$  = ราคา กึ่งสดเช้งของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย

$P_t$  คือการเปลี่ยนแปลงราคาเปรียบเทียบอันเนื่องจากการที่ประเทศไทยถูกตัดสิทธิ

GSP

—

$P_n$

จาก (6)

$$(7) \quad \left[ \frac{\Delta}{Q_n} \right] Q_t \quad \left[ \frac{b}{Q_n} \right] Q_t \quad \left[ \frac{\Delta}{P_n} \right] P_t / \left[ \frac{P_t}{P_n} \right] \quad \text{-----}$$

<sup>1</sup> คำนิยามยึดตาม Leamer and Stern (1970)



สำหรับ K นั้น อาจเขียนดังนี้ 
$$K = \frac{\left[ \frac{M_t}{M_n} \right] P_t Q_t}{P_n Q_n}$$

ถ้าให้ราคาสูงสุดแข่งแข็งที่สหภาพยุโรปนำเข้า  $P_t$  มีค่าคงที่

$$\frac{P_t}{P_n}$$

จะได้ 
$$\Delta \left[ \frac{M_t}{M_n} \right] P_t \left[ \frac{\Delta}{Q_n} \right] Q_t \dots \dots \dots (8)$$

แทนค่า (7) ใน (8)

$$\Delta \left[ \frac{M_t}{M_n} \right] P_t \left[ \frac{b}{Q_n} \right] Q_t \left[ \frac{\Delta}{P_n} \right] P_t / \left[ \frac{P_t}{P_n} \right]$$

$$= b \cdot K \cdot \Delta \left[ \frac{P_t}{P_n} \right] / \left[ \frac{P_t}{P_n} \right] \dots \dots \dots (9)$$

เนื่องจากภายใต้ระบบ GSP ปัจจุบันของสหภาพยุโรปนั้น ประเทศที่ได้รับสิทธิ GSP ต้องเสียภาษีนำเข้าด้วย แต่เป็นอัตราพิเศษ (GSP rate) ที่ต่ำกว่าอัตราปกติ (MFN rate) และการนำเข้าจากประเทศอื่นบางประเทศต้องเสียอัตราภาษีปกติ (MFN rate) อยู่ก่อนแล้ว

จึงให้  $T_n$  = อัตราภาษีสูงสุดแข่งแข็งเฉลี่ยที่เก็บจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ภายใต้ระบบ GSP ปัจจุบัน

$T_t$  = อัตราภาษีสูงสุดแข่งแข็งของประเทศไทยถูกเก็บ หลังจากที่ได้ไทยถูกตัดสิทธิ GSP ซึ่งก็คือ อัตราภาษีปกติ (MFN rate)

ดังนั้น

$$\begin{aligned}\Delta \left( \frac{P_t}{P_n} \right) / \left( \frac{P_t}{P_n} \right) &= \left( \frac{P_t(1+T_t)}{P_n(1+T_n)} - \frac{P_t}{P_n} \right) / \left( \frac{P_t}{P_n} \right) \\ &= \frac{(1+T_t) - 1}{(1+T_n)} \\ &= \frac{T_t - T_n}{1 + T_n} \quad \text{----- (10)}\end{aligned}$$

เพื่อความสะดวกให้  $h = \frac{T_t - T_n}{1 + T_n}$  ----- (11)

แทนค่า (11) ใน (9)

$$\Delta K = b \cdot K \cdot h \quad \text{----- (12)}$$

$$K' - K = b \cdot K \cdot h$$

$$K' = K(1 + b \cdot h) \quad \text{----- (13)}$$

แทนค่า (13) ใน (5) จะได้

$$S' = \frac{K(1 + b \cdot h)}{K(1 + b \cdot h) + 1} \quad \text{----- (14)}$$

แทนค่า (4) และ (14) ใน (1) จะได้

$$\Delta M_t = \frac{K(1+b \cdot h)}{K(1+b \cdot h)+1} \frac{K}{K+1} M_w \quad \text{----- (15)}$$

การศึกษานี้ใช้สูตรจากสมการ (15) สำหรับคำนวณหาผลกระทบต่อการส่งออกสูงสุด  
แท้จริงของประเทศไทยที่เป็น Trade diversion เมื่อไทยถูกตัด GSP

ในการคำนวณผลกระทบดังกล่าวนี้ จะใช้ข้อมูลในระดับ 6 หลัก ตามพิกัดศุลกากรระบบ  
ฮาร์โมนิซ์ โดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ. 1995 เป็นปีฐาน

สำหรับค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนกันนั้น การศึกษานี้จะอาศัยแนวคิดของ Leamer  
and Stern (1970) โดยใช้สมการรูป log-linear ดังนี้<sup>2</sup>

$$\ln(Q_t/Q_n) = a + b_1 \ln P_t + b_2 \ln P_n + c \ln Y + d \ln P_y \quad \text{----- (16)}$$

ในสมการนี้ a เป็นค่าคงที่ ส่วนสัมประสิทธิ์ของ b1 จะเป็นค่าความยืดหยุ่นที่ใช้ใน  
สมการ (15)

โดยที่

Y = GDP ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับรายได้ของสหภาพยุโรป

P<sub>y</sub> = GDP deflator ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับราคาทั่วไปในสหภาพยุโรป

ในการประมาณค่าสมการ (15) และ (16) นั้น การศึกษานี้จะใช้วิธี OLS (Ordinary Least  
Square) สำหรับข้อมูลนั้นจะอาศัยข้อมูลช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1988 – 2000 จำนวน 13 ปี

<sup>2</sup>สำหรับข้อถกเถียงทางทฤษฎีนั้น โปรดดู Leamer and Stern (1970) หน้า 56 –

## 2. Trade reduction

การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้กึ่งสลดแข่งที่เคยได้รับสิทธิ GSP นั้น ต้องเสียภาษีขาเข้าตามอัตราปกติ (MFN rate) มีผลทำให้สหภาพยุโรปลดการบริโภคกึ่งสลดแข่งจากประเทศไทยลง โดยส่วนหนึ่งอาจเป็นการหันไปบริโภคกึ่งสลดแข่งที่ผลิตในสหภาพยุโรปแทน การศึกษา Trade reduction มีข้อสมมติดังนี้

1. ต้นทุนส่วนเพิ่ม (Marginal cost) กึ่งสลดแข่งของประเทศไทยที่ส่งออกมีค่าคงที่
2. สำหรับสหภาพยุโรป กึ่งสลดแข่งที่นำเข้าจากประเทศไทยและจากประเทศอื่น ๆ

เมื่อเป็นสินค้าประเภทเดียวกันตามระบบ CN และ HS นั้นสามารถทดแทนกันได้ แต่ไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ (Imperfect substitutes)

เมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP การนำเข้ากึ่งสลดแข่งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย จะลดลงดังนี้

$$\Delta M_t = \Delta(P_t \cdot Q_t) \quad \text{----- (17)}$$

$$\Delta M_t = \text{มูลค่าการนำเข้ากึ่งสลดแข่งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทยที่ลดลง อัน}$$

เนื่องจากการตัดสิทธิ GSP

$$P_t = \text{ราคากึ่งสลดแข่งที่นำเข้าจากประเทศไทย}$$

$$Q_t = \text{ปริมาณการนำเข้ากึ่งสลดแข่งจากประเทศไทย}$$

ถ้าให้ราคากึ่งสลดแข่งนำเข้าจากประเทศไทยที่ไม่รวมภาษีขาเข้า ( $P_t$ ) มีค่าคงที่ (เป็นผลสืบเนื่องจากข้อสมมติฐานข้อแรก)

$$\Delta M_t = P_t \Delta(Q_t) \quad \text{----- (18)}$$

กำหนดให้ความยืดหยุ่นของราคา (Price Elasticity) ของอุปสงค์การนำเข้ากึ่งสลดแข่งของสหภาพยุโรป เป็นดังนี้

$$\beta = \frac{\Delta Q_t / Q_t}{\Delta P_t / P_t} \quad \text{----- (19)}$$

$\Delta(P_t/P_t) =$  เป็นสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงราคาของกุ้งสดแช่แข็งนำเข้าจาก  
ประเทศไทย  
เมื่อมีการตัดสิทธิ GSP โดยเปรียบเทียบระหว่างราคาหลังจากตัดสิทธิ GSP ซึ่งรวมภาษีขาเข้ากับ  
ราคาก่อนที่จะมีการตัดสิทธิ GSP ซึ่งไม่มีภาษีขาเข้า

$$\frac{\Delta(P_t/P_t) = (1+t)P_t - P_t}{P_t} = t \quad \text{----- (20)}$$

โดยที่  $t =$  อัตราภาษีปกติ (MFN rate) – อัตราภาษี GSP (GSP rate)

จากสมการที่ (19) และ (20) จะได้  $\Delta Q_t = \beta \cdot t \cdot Q_t$  ----- (21)

แทนค่าสมการที่ (21) ใน (18) จะได้

$$\Delta M_t = \beta \cdot t \cdot P_t Q_t = \beta \cdot t \cdot M_t \quad \text{----- (22)}$$

โดยที่  $M_t =$  มูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เป็น  
มูลค่าการนำเข้าก่อนที่จะถูกตัดสิทธิ GSP

การศึกษานี้ใช้สูตรสมการ (22) สำหรับคำนวณหาผลกระทบต่อการส่งออกกุ้งสดแช่  
แข็งของประเทศไทย ที่เป็น Trade reduction เมื่อประเทศไทยถูกตัดสิทธิ GSP

ในการคำนวณผลกระทบดังกล่าวนี้ จะใช้ข้อมูลในระดับ 6 หลัก ตามพิกัด  
ศุลกากรระบบ ฮาร์โมนไนซ์ โดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ. 1995 เป็นปีฐาน

สำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อราคา ( $\beta$ ) นั้น การศึกษานี้จะอาศัยแนวคิดของ  
Leamer and Stern (1970) โดยใช้สมการรูป log – linear ดังนี้

$$\ln Q_t = \alpha + \beta \ln P_t + \gamma \ln Y \quad \text{----- (23)}$$

ในการประมาณค่าสมการ (23) นั้น การศึกษานี้จะใช้วิธี OLS (Ordinary Least Square)  
สำหรับข้อมูลนั้นจะอาศัยข้อมูลช่วงระหว่างปี ค.ศ.1988 – 2000 จำนวน 13 ปี

### บทที่ 3

#### สภาพทั่วไปของอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรป

กุ้งแช่แข็งคือกุ้งที่ผ่านกรรมวิธีเยือกแข็ง โดยให้มีระยะเวลาการตกผลึกอย่างรวดเร็วให้มีอุณหภูมิที่บริเวณจุดกึ่งกลางกุ้ง -18 องศาเซลเซียสหรือต่ำกว่าโดยสม่ำเสมอตลอดเวลา

กุ้งสดแช่แข็งที่ไทยส่งออกมี 2 รูปแบบ คือ Block Frozen เป็นการแช่แข็งรวมกันหลายชนิด ในกล่องเดียวกัน และ Individual Quick Frozen เป็นการแช่แข็งเป็นตัว ๆ หรือชิ้นเดียว

สำหรับกุ้งที่ส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศนิยมผลิตกันในรูปแบบต่างๆ กันดังนี้

- 1) Whole หรือ Head-on Shell-on กุ้งที่ไม่เด็ดหัว ไม่ปอกเปลือก
- 2) Headless Shell-on กุ้งเด็ดหัว ไม่ปอกเปลือก
- 3) Peeled and Deveined กุ้งเด็ดหัว ปอกเปลือก ตัดหาง ผ่าหลังเอาไส้ออก
- 4) Peeled Undeined กุ้งเด็ดหัว ปอกเปลือก ตัดหาง ไม่ผ่าหลัง
- 5) Peeled and Deveined Tail on กุ้งเด็ดหัว ปอกเปลือก ผ่าหลัง ไม่ตัดหาง
- 6) Peeled Undeined Tail on กุ้งเด็ดหัว ปอกเปลือก ไม่ผ่าหลัง ไม่ตัดหาง

กุ้งแช่แข็งส่งออกจะต้องได้มาตรฐานตามที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด

#### โครงสร้างอุตสาหกรรม (รายละเอียดตามแผนภาพแสดงโครงสร้างอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็ง 29)

กุ้งแช่แข็งเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออก และได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ปัจจุบันมีโรงงานผลิตกุ้งแช่แข็งในประเทศไทยทั้งสิ้น 34 โรงงาน มีผู้ผลิตรายใหญ่ประมาณ 17 ราย โดย 14 ราย จัดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

#### วัตถุดิบ

กุ้งที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ กุ้งแช่บัว กุ้งกุลาดำ และกุ้งโอคัก (SCHOOL PRAWN) เนื่องจากกุ้งกุลาดำมีราคาดีและเกษตรกรนิยมเลี้ยง มากกว่า 95% จึงใช้กุ้งกุลาดำในการผลิต ในช่วง 10 ปีก่อน สัดส่วนการใช้วัตถุดิบกุ้งจากแหล่งธรรมชาติ (รับซื้อจากคนกลาง แพปลา และเรือประมง) และการเพาะเลี้ยง (ฟาร์มกุ้ง) เท่ากับ 90:10 ผลผลิตกุ้งจากธรรมชาติมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่การทำฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งได้ผลดีในระยะหลังจึงใช้กุ้งจากการเพาะเลี้ยงมากกว่า 50%

ในปี 2541 มีเกษตรกรผู้เลี้ยง 25,997 ราย เนื้อที่เพาะเลี้ยง 475,116 ไร่ มีผลผลิตกุ้ง 252,731 ตัน แบ่งเป็นกุ้งแช่บ๊วย 2,660 ตัน, กุ้งโอ๊ตัก 1,307 ตัน, กุ้งกุลาดำ 247,458 ตัน และกุ้งอื่น ๆ 1,306 ตัน จังหวัดที่มีผลผลิตมากที่สุดได้แก่ จันทบุรี นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี และสงขลา (จากสรุปผลการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล, 2544)

กุ้งเลี้ยงมักจะทำการซื้อขายที่ฟาร์ม เมื่อกุ้งโตได้ขนาด เกษตรกรจะติดต่อโรงงานหรือพ่อค้าขายส่งต่าง ๆ ให้มารับซื้อกุ้ง บางครั้งโรงงานจะติดต่อกับเกษตรกรตามแหล่งต่าง ๆ เพื่อรับซื้อกุ้งโดยตรง หลังจากนั้นจะสู่วัดขนาดกุ้งในบ่อเลี้ยง เพื่อตกลงราคาและกำหนดเวลาในการจับกุ้ง หากผู้เลี้ยงติดต่อผู้รับซื้อเพียงรายเดียวก็สามารถตกลงราคาได้ทันที แต่หากมีผู้รับซื้อหลายรายจะมีการประมูลราคา และขายให้กับผู้ที่ให้ราคาสูงสุด โดยที่ราคากุ้งจะขึ้นอยู่กับขนาดและคุณภาพกุ้ง และภาวะผลผลิตกุ้งในขณะนั้น สำหรับแหล่งกุ้งที่มีคุณภาพดีจากการสอบถามผู้ประกอบการได้รับคำตอบที่แตกต่างกัน บางรายกล่าวว่าแหล่งที่อยู่ใกล้ลมภาวะ เช่น ทางภาคใต้ของประเทศ ซึ่งยังไม่มี อุตสาหกรรมหนาแน่นมากนัก บางรายกล่าวว่าแหล่งที่อากาศดีวันออก

กรรมวิธีการผลิต (รายละเอียดตามแผนภาพแสดงกระบวนการผลิตกุ้งสดแช่แข็ง 31)

เมื่อรับซื้อกุ้งจากแหล่งต่าง ๆ แล้ว ผู้ผลิตจะตรวจสอบคุณภาพกุ้งเพื่อตัดสินใจว่าเหมาะที่จะนำไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ลักษณะใดแล้วจึงนำมาผ่านกระบวนการแกะล้างทำความสะอาด ตัดแต่ง เช่น หักหัว ปอกเปลือก ผ่ากลางตัว ตามแต่ละชนิดของผลิตภัณฑ์ นำไปล้างในน้ำที่ผสมคลอรีนเพื่อฆ่าเชื้อโรค เสร็จแล้วนำมาล้างน้ำสะอาดอีกครั้งหนึ่ง คัดขนาดของกุ้งให้ได้มาตรฐานโดยการชั่งน้ำหนักหลังจากนั้นนำมาบรรจุลงถาดเพื่อนำไปแช่แข็งที่ความเย็น -40 องศาเซลเซียส โดยใช้เวลาประมาณ 7-10 ชั่วโมง ตามปริมาณกุ้งที่นำมาแช่แข็ง เมื่ออยู่ในภาวะเยือกแข็งแล้วจึงนำออกไปบรรจุพลาสติกและ ใส่กล่องกระดาษแข็งเก็บเข้าห้องเย็น (COLD STORAGE ROOM) ในอุณหภูมิ -18 ถึง -25 องศาเซลเซียส เพื่อรอจำหน่ายต่อไป

### ห้องเย็น

ในการผลิตสัตว์น้ำทะเลแช่แข็ง ห้องเย็นที่ใช้จะมี 2 ระบบ

1. ห้องเย็นแช่แข็ง (QUICK FREEZING ROOM) : มีระดับอุณหภูมิไม่ต่ำกว่า -40 องศาเซลเซียส
2. ห้องแช่เย็น (COLD STORAGE ROOM) : มีระดับอุณหภูมิ -18 องศาเซลเซียส โดยใช้เก็บรักษาสัตว์น้ำทะเลที่แช่แข็งมาแล้ว

## ระบบแช่เยือกแข็ง

ระบบการแช่เยือกแข็งที่ใช้ในปัจจุบันมี 3 ระบบ คือ

1. AIR BLAST FREEZER : เป็นการแช่เยือกแข็งโดยใช้อุณหภูมิประมาณ -40 องศาเซลเซียสเป็นเวลา 7-10 ชั่วโมง

2. CONTACT PLATE FREEZER : เป็นการแช่แข็งโดยผ่านระบบสัมผัสแผ่นโลหะ นำความเย็น แต่ใช้ระยะเวลาสั้นกว่าระบบ AIR BLAST คือ ประมาณ 2 ชั่วโมง ในอุณหภูมิประมาณ

-40 องศาเซลเซียส

3. INDIVIDRAL QUICK FROZEN (IQF) : เป็นการแช่เยือกแข็งอาหารทะเลสด และ กุ้งสำเร็จรูป แบบเป็นชิ้นโดยใช้เวลาประมาณ 15-30 นาที ในอุณหภูมิประมาณ -40 องศาเซลเซียส สำหรับเครื่องจักรที่ใช้แอมโมเนีย และ -80 องศาเซลเซียส สำหรับเครื่องจักรที่ใช้คาร์บอนไดออกไซด์ ชนิดเหลว

## โครงสร้างต้นทุนในการผลิต

ต้นทุนการผลิตที่สำคัญได้แก่ ต้นทุนการผลิตกุ้งสดแช่แข็งส่วนใหญ่คือวัตถุดิบคือกุ้ง รองลงมาเป็นค่าจ้างแรงงานที่ใช้ในขบวนการผลิต นอกจากนั้นจะเป็นค่าสาธารณูปโภค และอื่น ๆ โดยส่วนประกอบของต้นทุนจะเป็นดังนี้

- 1.ค่าวัตถุดิบ(กุ้ง) คิดเป็นร้อยละ 85%
- 2.ค่าจ้างแรงงาน คิดเป็นร้อยละ 10%
- 3.ค่าสาธารณูปโภคและอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 5%

ฉะนั้นถือได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมการผลิตกุ้งสดแช่แข็งเป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้แรงงานอย่างเข้มข้น(Laber Intensive) เนื่องจากต้องใช้ฝีมือความชำนาญในการคัดเลือกและการตัดแต่งสินค้าให้ตรงตามความต้องการของลูกค้า (จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องสถานการณ์ประมงไทยปี 2542)

อย่างไรก็ตาม โครงสร้างต้นทุนดังกล่าวอาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง เพราะบางโรงงานมี วัตถุดิบเป็นของตัวเอง เช่นมีฟาร์มเลี้ยงกุ้งเป็นของตนเอง ทำให้ค่าวัตถุดิบต่ำลง นอกจากนี้โรงงาน ที่มีขนาดใหญ่ ๆ ซึ่งซื้อวัตถุดิบคราวละมาก ๆ ก็ทำให้อัตราส่วนวัตถุดิบต่ำลงเช่นกัน



### ทำเลที่ตั้งของโรงงาน

โรงงานส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบที่สำคัญ ได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรปราการ สงขลา และสุราษฎร์ธานี แม้ในปัจจุบัน สมุทรปราการ และสมุทรสาคร ไม่ได้เป็นแหล่งวัตถุดิบที่สำคัญแล้ว แต่เมื่อ 5 ปีที่แล้ว จังหวัดดังกล่าวถือเป็นแหล่งผลิตกุ้งเลี้ยงที่สำคัญของประเทศ จึงทำให้มีโรงงานอยู่บริเวณดังกล่าวจำนวนมาก

### ตลาดส่งออกกุ้งสดแช่แข็ง

ในช่วงก่อนและหลังจากที่สหภาพยุโรปลดสิทธิ GSP ลงครั้งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิ GSP ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ไทยมีมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปยังตลาดสหรัฐอเมริกา, ตลาดญี่ปุ่น, ตลาดสหภาพยุโรป, ตลาดอาเซียน และตลาดอื่น ๆ เป็นดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปยังตลาดต่าง ๆ

หน่วย : ล้านบาท

ประเทศ	2539	2540	2541	2542	2543	2544
อาเซียน (9)	3,165.50	3,494.60	4,843.30	3,546.30	4,417.50	5,481.40
สหภาพยุโรป (15)	4,231.80	3,864.70	5,972.00	2,671.10	2,432.30	4,494.70
ญี่ปุ่น	12,514.00	12,277.10	12,723.70	10,983.90	13,101.10	21,413.40
สหรัฐอเมริกา	12,092.60	14,516.20	20,559.50	19,653.00	29,098.40	50,284.10
ประเทศอื่น ๆ	11,400.50	13,031.30	14,244.90	11,493.90	11,221.00	15,322.00
<b>รวมทั้งสิ้น</b>	<b>43,404.40</b>	<b>47,183.90</b>	<b>58,343.40</b>	<b>48,348.20</b>	<b>60,270.30</b>	<b>96,995.60</b>

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่ามูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังตลาดต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2539 และตลาดที่มีมูลค่าการส่งออกมากที่สุดคือตลาดสหรัฐอเมริกา มีความสำคัญเป็นอันดับที่ 1 นับตั้งแต่ปี 2540 จนในปี 2544 มีมูลค่า 50,284.10 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2543 จำนวน 21,185.70 ล้านบาท รองลงมาคือตลาดญี่ปุ่น มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 ในปี 2544 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี 2543 เป็นจำนวน 8,312.3 ล้านบาท รองลงมาเป็นอันดับสาม คือ ตลาด อาเซียน และรองลงมาเป็นอันดับที่ 4 คือตลาดสหภาพยุโรป

หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ลงครั้งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 ไทยส่งออกกุ้งแช่แข็งไปสหภาพยุโรปลดลง 367.10 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2539 และหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ไทยส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปลดลง 3,300.90 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับ การส่งออกปี 2541

เมื่อนำข้อมูลในตารางที่ 4 มาแสดงในรูปอัตรการขยายตัวแล้ว เป็นดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงอัตรการขยายตัวการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปยังตลาดต่าง

หน่วย : ร้อยละ

ประเทศ	2540	2541	2542	2543	2544
อาเซียน (9)	10.40	38.60	- 26.80	24.60	24.10
สหภาพยุโรป (15)	- 8.70	54.50	- 55.30	- 8.90	84.80
ญี่ปุ่น	- 1.90	3.60	- 13.70	19.30	63.40
สหรัฐอเมริกา	20.00	41.60	- 4.40	48.10	72.80
ประเทศอื่น ๆ	14.30	9.30	- 19.30	- 2.40	36.50
<b>รวมทั้งสิ้น</b>	<b>8.70</b>	<b>23.70</b>	<b>- 17.10</b>	<b>24.70</b>	<b>60.90</b>

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าอัตรการขยายตัวการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังตลาดต่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นมาโดยตลอด ในปี 2544 ตลาดที่มีอัตรการขยายตัวการส่งออกมากที่สุดคือตลาดสหภาพยุโรป มีอัตรการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ถึง 84.80% รองลงมาคือตลาดสหรัฐอเมริกา มีอัตรการขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก ปี 2543 ถึง 72.80 % รองลงมาเป็นอันดับสามคือตลาดญี่ปุ่น มีความสำคัญเป็นอันดับ 2 ในปี 2544 มีอัตรการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปี 2543 ถึง 63.40%

หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ลงครั้งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 อัตรการขยายตัวการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรปลดลง 8.7% เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2539 และหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 อัตรการขยายตัวการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรปลดลง 55.30% เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2541

เมื่อนำข้อมูลในตารางที่ 4 แสดงในรูปส่วนแบ่งการตลาด เป็นดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงสัดส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปยังตลาดต่าง ๆ

หน่วย : ร้อยละ

ประเทศ	2539	2540	2541	2542	2543	2544
อาเซียน (9)	7.30	7.40	8.30	7.30	7.30	5.70
สหภาพยุโรป (15)	9.70	8.20	10.20	5.50	4.00	4.60
ญี่ปุ่น	28.80	26.00	21.80	22.70	21.70	22.10
สหรัฐอเมริกา	27.90	30.80	35.20	40.60	48.30	51.80
ประเทศอื่น ๆ	26.30	27.60	24.50	23.90	18.70	15.80
<b>รวมทั้งสิ้น</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศเศรษฐกิจการค้า โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าในปี 2544 ตลาดสหรัฐอเมริกามีส่วนแบ่งการตลาดมากที่สุดเป็นอันดับ 1 ถึง 51.80% รองลงมาคือตลาดญี่ปุ่น 22.10% รองลงมาอันดับสามคือตลาดอาเซียน 5.70% และตลาดสหภาพยุโรป 4.60%

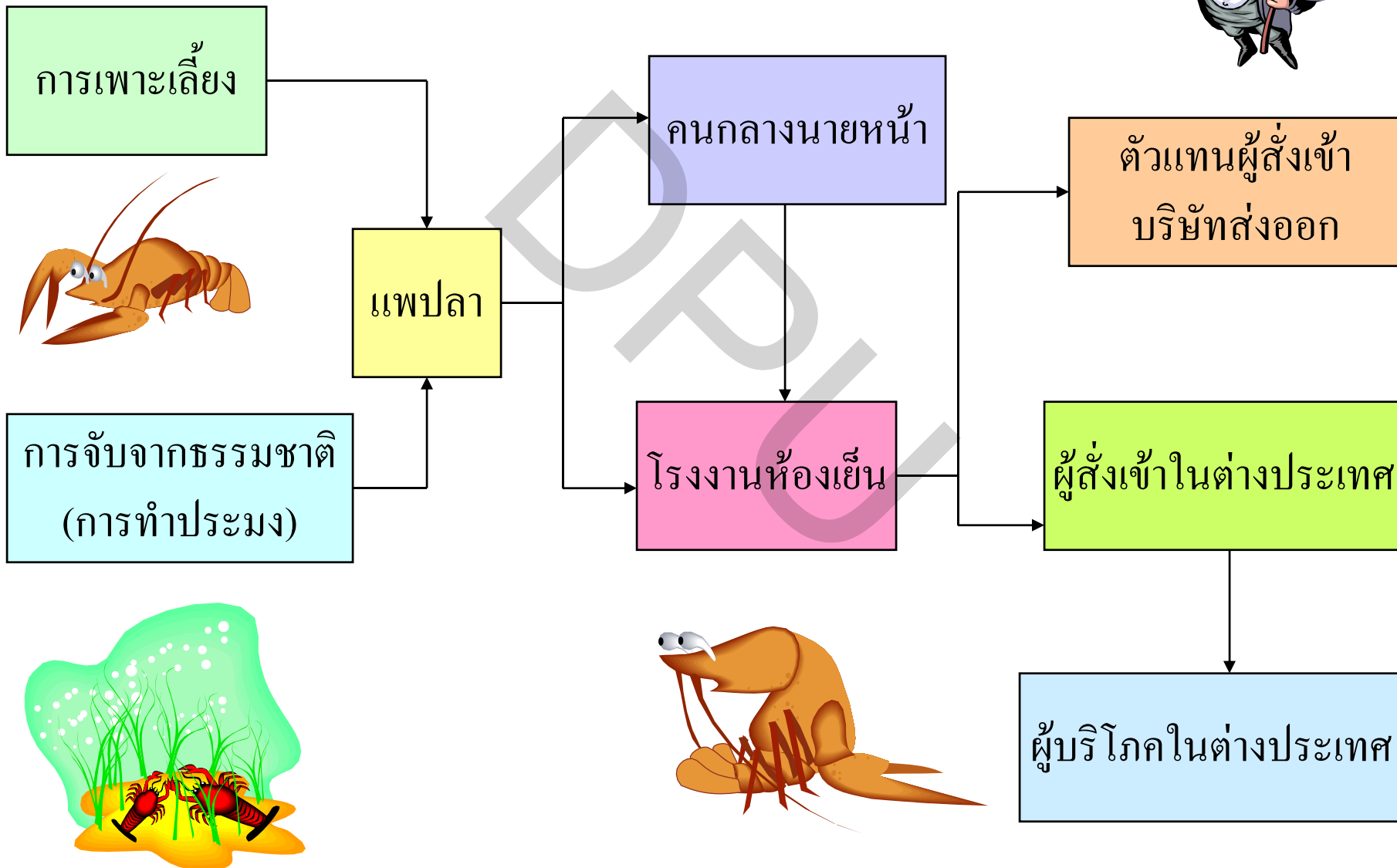
หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ลงครั้งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 ส่วนแบ่งการตลาดการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรปลดลง 1.5% เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2539 และหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ส่วนแบ่งการตลาดการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังตลาดสหภาพยุโรปลดลง 4.70% เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2541

#### การกำหนดราคาขาย

มักจะขึ้นอยู่กับภาวะการแข่งขันของตลาดโลกและวัตถุดิบ โดยทั่วไปจะ MARKUP ประมาณ 10-13% และมีหลายราคาสำหรับกลุ่มลูกค้าที่แตกต่างกัน (Price Discrimination) ลูกค้าทั่วไปจะกำหนดราคาตามภาวะตลาด ส่วนลูกค้ารายใหญ่อาจมีการตกลงซื้อขายล่วงหน้า 6 เดือน ส่วนราคาจะกำหนดล่วงหน้าก่อนส่งประมาณ 15-30 วันเพื่อลดความเสี่ยงด้านความผันผวนของราคาวัตถุดิบ

ภาพที่ 1

Flow Chart อุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็ง



กระบวนการผลิตกุ้งสดแช่แข็ง

รับวัตถุดิบกุ้ง

ล้างน้ำหนักและทำความสะอาด

คัดแยกขนาดและคุณภาพ

นำมาเรียงใส่ถาดและแช่แข็ง

1. Whole
2. Headless Shell-on
3. Peeled and Deveined
4. Peeled Undeveined
5. Peeled and Deveined Tail on
6. Peeled Undeveined Tail on

Block Frozen  
Individual Quick Frozen

เก็บเข้าห้องเย็น(Cold Storage) เพื่อรอการจำหน่าย

## ช่องทางการจัดจำหน่าย

เนื่องจากมีผู้ผลิตสินค้าสัตว์น้ำทะเลจำนวนมาก ในขณะที่ประเทศผู้ซื้อเป็นประเทศพัฒนาแล้วไม่กี่ประเทศ ผู้ผลิตจึงมีนโยบายกระจายสินค้าให้ถึงผู้บริโภคให้มากที่สุด ในการจะเข้าถึงตลาดต่างประเทศ จำเป็นต้องอาศัยคนกลางในต่างประเทศให้กระจายสินค้าไปยังผู้บริโภค เนื่องจากคนกลางจะมีวิธีการตลาดของสินค้าได้ดีกว่า

## ปัญหาและอุปสรรค

1. การขาดแคลนวัตถุดิบ จากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทะเลของไทย ทั้งนี้แม้ว่าในส่วนของกุ้งกุลาดำ จะสามารถเพาะเลี้ยงได้ แต่ผลผลิตดังกล่าวก็มีปริมาณไม่สม่ำเสมอและไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เนื่องจากในการเลี้ยงกุ้ง ต้องอาศัยเงินลงทุนสูง นอกจากนั้นผู้เลี้ยงยังต้องเผชิญความเสี่ยงจากการเกิดโรคระบาดในบ่อเลี้ยงกุ้งต้องอาศัยเทคนิค และประสบการณ์สูง

ดังนั้นหากผู้เลี้ยงไม่มีความชำนาญเพียงพอ อาจทำให้ผู้เพาะเลี้ยงกุ้งขาดทุนได้ นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติห้ามเลี้ยงกุ้งในพื้นที่น้ำจืด ส่งผลให้ผลผลิตกุ้งที่จะเป็นวัตถุดิบในการผลิต กุ้งสดแช่แข็งลดลงด้วย และส่งผลให้ราคาวัตถุดิบมีความผันผวนตามปริมาณวัตถุดิบที่ออกสู่ตลาดในแต่ละช่วง ทำให้ผู้ผลิตไม่สามารถวางแผนการจัดการต้นทุนการผลิตและการจำหน่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผู้ผลิตมักจะประสบปัญหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพต่ำ เนื่องจากชาวประมงไม่ได้เอาใจใส่เกี่ยวกับวิธีการรักษาคุณภาพสัตว์น้ำ มีการใช้น้ำและน้ำแข็งที่ไม่สะอาดพอ ทำให้เกิดสารปนเปื้อนตกค้าง

3. การขาดแคลนพ่อแม่พันธุ์กุ้งที่มีคุณภาพและแข็งแรง ทำให้กุ้งมีอัตราการรอดต่ำ ซึ่งสาเหตุหลักเกิดจากการขยายการเพาะเลี้ยงกุ้งในอัตราที่สูง ส่งผลให้ความต้องการลูกกุ้งเพิ่มขึ้น ซึ่งลูกกุ้ง ส่วนใหญ่ที่นำมาเพาะเลี้ยงจะได้จากโรงเพาะลูกกุ้ง (Shrimp Hatchery) ที่ใช้แม่กุ้งที่จับจากธรรมชาติและหลังจากที่แม่พันธุ์วางไข่แล้ว 2 ครั้ง จะถูกส่งไปขายยังภัตตาคารหรือร้านอาหารหรือผู้บริโภค จึงไม่มีพ่อแม่พันธุ์กุ้งที่ถูกจับมาจากธรรมชาติกลับลงสู่ทะเล ทำให้พ่อแม่พันธุ์กุ้งจากธรรมชาติลดลง

4. ต้นทุนการผลิตกุ้งกุลาดำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องพึ่งการนำเข้าไข่อาร์ทีเมีย ซึ่งเป็นอาหารสำหรับเลี้ยงลูกกุ้ง โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากประเทศสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังนั้นจากการที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวลง จะทำให้ต้นทุนการนำเข้าเพิ่มขึ้น และส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันกับผู้ส่งออกจากประเทศอื่น เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถจับไข่อาร์ทีเมียได้ภายในประเทศ

5. การกำหนดระเบียบมาตรฐานด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อมที่เข้มงวดของประเทศผู้นำเข้า ซึ่งนับวันจะทวีความเข้มงวดมากขึ้น รวมทั้งมีรายละเอียดแตกต่างกันในแต่ละประเทศ ทำให้การผลิตสินค้าเพื่อให้สามารถส่งออกได้มีความซับซ้อนและต้นทุนการผลิตสูงขึ้น บางครั้งยากต่อการปฏิบัติตามได้อย่างครบถ้วน

6. หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูปมีหลายหน่วยงาน และกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบซ้ำซ้อนกัน ทำให้ผู้ส่งออกไม่ทราบแน่ชัดว่าจะต้องติดต่อกับหน่วยงานใด เมื่อต้องการเอกสารการรับรองจากการตามข้อมูลที่ผู้นำเข้าร้องขอ และการออกเอกสารรับรองเป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้สินค้าต้องถูกกักไว้ ณ ท่าเรือปลายทางเป็นเวลานาน ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนแก่ผู้ส่งออก

7. หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตะกร้าเงินเป็นแบบลอยตัว ทำให้ผู้ประกอบการต้องเรียนรู้ที่จะใช้เครื่องมือบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยน เพื่อบริหารจัดการต้นทุนกำไรของธุรกิจที่อยู่ในรูปของเงินสกุลต่างประเทศ เป็นไปอย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. การถูกตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรป 100% ตั้งแต่ 1 มกราคม 2542 เป็นต้นมา ทำให้สินค้าของประเทศไทยถูกจัดเก็บภาษีในอัตราที่สูงกว่าประเทศคู่แข่งถึง 3 เท่า เป็นผลให้สินค้าจากไทยมีราคาแพงขึ้นในสายตาผู้บริโภค ทำให้สูญเสียความสามารถในการส่งออก

(รวมรวมจากเอกสารวิเคราะห์เรื่องสถานการณ์ประมงไทยปี 2542 และเรื่องภาวะการผลิตและการค้าสินค้าประมงปี 2543 และแนวโน้ม)

### นโยบายและมาตรการของรัฐบาลที่สำคัญ

1. การจัดตั้งกองทุนวิจัยและพัฒนากุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้ง คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2542 ให้จัดตั้งกองทุนวิจัย และพัฒนากุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้งขึ้น ในกรมประมง (ขอรับเงินสนับสนุนทุนประเดิมจากกองทุนส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศจำนวน 50 ล้านบาท) เพื่อสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนากุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้งและผลิตภัณฑ์กุ้ง

2. การแทรกแซงราคากุ้งกุลาดำปี 2542 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ยืมเงินจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 1,000 ล้านบาท จัดสรรให้ห้องเย็นและผู้ส่งออกยืมเป็นเงินทุนหมุนเวียนปลอดดอกเบี้ย เพื่อรับซื้ออุปทานกุ้งส่วนเกินจำนวน 5,000 ตันจากเกษตรกร เก็บเข้าห้องเย็นเพื่อบรรเทาปัญหาราคากุ้งตกต่ำ โดยมีระยะเวลาโครงการตั้งแต่เดือนธันวาคม 2541 ถึง กันยายน 2542

3. การจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า รัฐสภาได้ผ่านพระราชบัญญัติตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2542 ซึ่งกรมการค้าภายในเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง ในการจัดตั้งตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าให้เสร็จภายในเดือนกันยายน 2543

ในเบื้องต้นจะให้มีการนำ 4 สินค้าหลัก ได้แก่ ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง และกุ้ง เข้าทำการซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้าซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อภาคเกษตรของไทยดังนี้

- 3.1 เป็นเครื่องมือในการลดความเสี่ยงทางด้านราคาของเกษตรกรและผู้ส่งออก
- 3.2 เป็นกลไกในการกำหนดราคาในอนาคต
- 3.3 เพิ่มประสิทธิภาพการตลาด เพราะมีผู้ซื้อผู้ขายมากมาย รวมทั้งเป็นแหล่งเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารตลาดสินค้าเกษตร

4. โครงการจัดหาน้ำมันราคาต่ำมาจำหน่ายเพื่อช่วยชาวประมงขนาดเล็ก โดยได้รับการสนับสนุนเงินจากกองทุนรวมเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจำนวน 470 ล้านบาท เป็นเงินจ่ายขาด 420 ล้านบาท เพื่อชดเชยการขาดทุนจากการลดราคาน้ำมันให้แก่ชาวประมงขนาดเล็กคิดราคา 0.97 บาท ส่วนอีก 50 ล้านบาท ให้องค์การสะพานปลากู้ยืมใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการซื้อน้ำมันมาจำหน่าย ภายใต้โครงการช่วยเหลือราคาน้ำมันชาวประมงขนาดเล็ก โดยมีระยะเวลาโครงการตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2539 ถึง 15 สิงหาคม 2542 และขยายไปถึงสิ้นเดือนสิงหาคม 2543

5. โครงการชดเชยราคาน้ำมันให้แก่ชาวประมงคิดราคา 3 บาท เพื่อช่วยเหลือชาวประมงที่มีเรือขนาดความยาวระหว่าง 14 – 18 เมตร ที่จดทะเบียนในประเทศไทยและมีอาชญาบัตรทำการประมง ที่ได้รับผลกระทบจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนวงเงินจ่ายขาดจาก คณะกรรมการนโยบายและมาตรการช่วยเหลือเกษตรกร (คชก.) รวม 516 ล้านบาท ระยะเวลาโครงการตั้งแต่เดือนกันยายน ถึง ธันวาคม 2543

6. โครงการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์กุ้งกุลาดำ เพื่อผลิตลูกกุ้งพันธุ์ดีและการตรวจรับรองคุณภาพลูกกุ้ง โดยการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์กุ้งที่เป็นสายพันธุ์ที่ให้ลูกกุ้งที่มีความต้านทานโรค และให้มีการรับรองคุณภาพลูกกุ้ง เพื่อให้เกษตรกรมั่นใจว่าได้ลูกกุ้งที่มีคุณภาพดี ซึ่งจะช่วยป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดในกุ้ง



7. โครงการฝึกอบรมการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการควบคุมการเกิดโรค การลดยาปฏิชีวนะหรือสารเคมีที่ใช้เพื่อลดสารตกค้างในกุ้ง วิธีการเลี้ยงในพื้นที่เดิมได้เป็นเวลายาวนาน โดยไม่ก่อให้เกิดมลภาวะต่อแหล่งน้ำ และพื้นที่ข้างเคียง รวมทั้งฝึกอบรมผู้ประกอบการที่จับพ่อแม่พันธุ์กุ้งจากธรรมชาติ ให้มีการใช้อย่างถูกวิธีและเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะในกรณีที่พ่อแม่พันธุ์กุ้งที่รวบรวมได้จากธรรมชาติมีขนาดเล็กมักจะ ถูกนำมาแช่แข็งเพื่อขายเป็นกุ้งตาย ดังนั้นหากมีการนำพ่อแม่พันธุ์กุ้งดังกล่าวมาเลี้ยงให้มีขนาดใหญ่ขึ้น จะช่วยลดอัตราการสูญเสียพ่อแม่พันธุ์กุ้งจากธรรมชาติได้

8. การวิจัยเพื่อทำการผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ้งจากการเพาะเลี้ยงในบ่อดิน โดยกรมประมงได้เริ่มทำการวิจัยมา ตั้งแต่ปี 2535 เพื่อให้ได้พ่อแม่พันธุ์กุ้งกุลาดำที่มีคุณภาพปราศจากโรคและลดการพึ่งพาพ่อแม่พันธุ์กุ้งจากธรรมชาติ ซึ่งนับวันจะลดน้อยลงตามการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมอาหารทะเล แช่แข็ง ซึ่งเป็นผลดีต่อการผลิตกุ้งอย่างยั่งยืนในอนาคต

9. การศึกษางานวิจัยเพื่อตรวจหาโรคไวรัสตัวแดงดวงขาว และโรคหัวเหลืองในกุ้งได้เป็นผลสำเร็จ โดยศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) เพื่อใช้ในการคัดเลือกลูกกุ้ง เพื่อใช้ในการคัดเลือกลูกกุ้ง หรือพ่อแม่พันธุ์ที่ปลอดโรค เพื่อหยุดยั้งการระบาดของโรคดังกล่าว โดยใช้วิธีที่เรียกว่า Polymerase Chain Reaction (PCR) ซึ่งเป็นวิธีทางพันธุวิศวกรรมสามารถให้ผลที่ถูกต้อง รวดเร็วโดยใช้เวลาเพียงหนึ่งวัน ซึ่งงานวิจัยนี้ได้รับความนิยมนอกจากเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งอย่างแพร่หลาย

(รวบรวมจากเอกสารวิเคราะห์เรื่องสถานการณ์ประมงไทยปี 2542 และเรื่องภาวะการผลิตและการค้าสินค้าประมงปี 2543 และแนวโน้ม)

#### บทที่ 4

### สถานะการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยและคู่แข่งไปสหภาพยุโรป

กุ้งสดแช่แข็งเป็นอุตสาหกรรมที่เน้นการส่งออก และได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มูลค่าการส่งออกภายใต้ GSP ของสินค้าไทยไปสหภาพยุโรป ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา มีมูลค่าการขอใช้สิทธิมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาตลอด แต่ได้เริ่มลดลงในปี 2539 กล่าวคือในปี 2530 มีมูลค่าประมาณ 1,390 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 5,348 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในปี 2538 ในปี 2539 ลดลงเล็กน้อย มีมูลค่า 5,208 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และในปี 2540 ได้เพิ่มเป็น 5,487.32 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ตลาดในสหภาพยุโรปนับว่าเป็นตลาดสำคัญเป็นอันดับที่สามรองจากตลาดสหรัฐอเมริกา และตลาดญี่ปุ่น ตลาดสหภาพยุโรปเป็นตลาดที่มีการแข่งขันค่อนข้างสูง และเป็นตลาดที่มีศักยภาพในการขยายการส่งออกด้วย จากสถิติการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2543 ประเทศ 10 อันดับแรกที่สหภาพยุโรป มีมูลค่า, อัตราการขยายตัว และส่วนแบ่งตลาด การนำเข้ากุ้งสดแช่แข็ง ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2543

หน่วย : 1,000

ECU

ประเทศ	2539	2540	2541	2542	2543
เอกวาดอร์	173,301	194,624	229,044	183,248	100,149
อาเจนติน่า	51,551	36,193	127,317	113,314	231,298
บังคลาเทศ	86,150	62,812	73,274	100,922	168,956
เนเธอร์แลนด์	60,279	63,155	83,703	94,637	122,464
อินโดนีเซีย	25,104	48,746	83,456	86,285	118,881
สหราชอาณาจักร	55,230	59,576	75,167	79,959	96,387
ไทย	150,999	129,909	191,649	79,305	96,387
จีน	17,107	38,033	76,379	78,151	125,141
อินเดีย	84,755	65,882	43,498	73,558	126,539
ฝรั่งเศส	49,766	54,324	88,644	72,343	74,549

รวม 10 ประเทศ	754,242	753,254	1,072,134	961,722	1,260,602
รวมประเทศอื่น ๆ	936,319	971,641	1,119,170	1,059,274	1,396,614
รวมทุกประเทศ	1,690,561	1,724,895	2,191,304	2,020,996	2,657,216

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 7 จะเห็นได้ว่าเมื่อสหภาพยุโรปลดสิทธิครั้งหนึ่งในปี 2540 มูลค่าการส่งออก กุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรป ยังอยู่ในอันดับที่สองรองจากเอกวาดอร์ และเมื่อ สหภาพยุโรปตัดสิทธิทั้งหมดในปี 2542 มูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไป สหภาพยุโรป ใน 2542 ตกลงมาอยู่ในอันดับที่เจ็ด รองจากเอกวาดอร์, อาเจนติน่า, บังคลาเทศ, เนเธอร์แลนด์, อินโดนีเซีย และสหราชอาณาจักร

ตารางที่ 8 แสดงอัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2543

หน่วย : ร้อยละ

ประเทศ	2540	2541	2542	2543
เอกวาดอร์	12.30	17.69	-19.99	-43.55
อาเจนติน่า	-29.79	251.77	-11.00	104.12
บังคลาเทศ	-27.09	16.66	37.73	67.41
เนเธอร์แลนด์	4.77	32.54	13.06	29.40
อินโดนีเซีย	94.18	71.21	3.39	37.78
สหราชอาณาจักร	7.87	26.17	6.38	20.36
ไทย	-13.97	47.53	-58.62	21.54
จีน	122.32	100.82	2.32	60.13
อินเดีย	-22.27	-33.98	69.11	72.03
ฝรั่งเศส	9.16	63.18	-18.39	3.05
รวม 10 ประเทศ	-0.13	42.33	-10.30	31.08
รวมประเทศอื่น ๆ	3.77	15.18	5.35	31.85
รวมทุกประเทศ	2.03	27.04	-7.77	31.48

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่าเมื่อสหภาพยุโรปลดสิทธิครั้งหนึ่งในปี 2540 อัตราการขยายตัวการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรป ในปี 2540 มีมูลค่าลดลง -

13.97% เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการขยายตัวการส่งออกในปี 2539 และเมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิทั้งหมดในปี 2542 อัตราการขยายตัวการส่งออกสูงสุดแห่งหนึ่งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรปในปี 2542 มีอัตราการขยายตัวลดลง 58.62% เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกในปี 2541

ตารางที่ 9 แสดงส่วนแบ่งการตลาดการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรป ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2543

หน่วย : ร้อยละ

ประเทศ	2539	2540	2541	2542	2543
เอกวาดอร์	10.25	11.28	10.45	9.07	3.77
อาเจนติน่า	3.05	2.10	5.81	5.61	8.70
บังคลาเทศ	5.10	3.64	3.34	4.99	6.36
เนเธอร์แลนด์	3.57	3.66	3.82	4.68	4.61
อินโดนีเซีย	1.48	2.83	3.81	4.27	4.47
สหราชอาณาจักร	3.27	3.45	3.43	3.96	3.62
ไทย	8.93	7.53	8.75	3.92	3.63
จีน	1.01	2.20	3.49	3.87	4.71
อินเดีย	5.01	3.82	1.99	3.64	4.76
ฝรั่งเศส	2.94	3.15	4.05	3.58	2.81
<b>รวม 10 ประเทศ</b>	<b>44.61</b>	<b>43.67</b>	<b>48.93</b>	<b>47.59</b>	<b>47.44</b>
<b>รวมประเทศอื่น ๆ</b>	<b>55.39</b>	<b>56.33</b>	<b>51.07</b>	<b>52.41</b>	<b>52.56</b>
<b>รวมทุกประเทศ</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>	<b>100.00</b>

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 9 จะเห็นได้ว่าส่วนแบ่งการตลาดก่อนสหภาพยุโรปลดสิทธิครั้งหนึ่งในปี 2540 ส่วนแบ่งการตลาดกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรป ในปี 2540 มีส่วนแบ่งการตลาด ลดลง 1.5% เมื่อเปรียบเทียบกับส่วนแบ่งการตลาดในปี 2539 และเมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิทั้งหมดในปี 2542 ส่วนแบ่งการตลาดกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรป ในปี 2542 มีส่วนแบ่งการตลาดลดลง 4.7% เมื่อเปรียบเทียบกับส่วนแบ่งการตลาดในปี 2541

## การแข่งขันในตลาดสหภาพยุโรป

คู่แข่งที่สำคัญของไทยที่จะทำการศึกษาได้แก่ เอกวาดอร์, บังคลาเทศ, อินโดนีเซีย, จีน และอินเดีย ซึ่งประเทศเหล่านี้มีความได้เปรียบด้านภูมิศาสตร์ กล่าวคือมีพื้นที่จับสัตว์น้ำทะเล และเนื้อที่เพาะเลี้ยงกุ้งมากกว่านอกจากนี้ค่าแรงงานยังต่ำกว่าไทยอีกด้วย แต่ไทยก็มีข้อได้เปรียบในการผลิตหลายประการในภาพรวมแล้วไทยเป็นผู้ครอบครองวัตถุดิบสำคัญในการผลิตมากที่สุด เพราะเทคนิคการเพาะเลี้ยงกุ้งในประเทศกว่า 90% เป็นแบบพัฒนาแล้ว มีระบบควบคุมมลภาวะได้ดีกว่า ทำให้ได้ปริมาณผลผลิตที่สูง และแม้ว่าจะเกิดโรคระบาดกุ้งขึ้นก็สามารถฟื้นตัวได้เร็ว นอกจากนี้ไทยยังมีข้อได้เปรียบด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานรวมทั้งการขนส่งในการนำวัตถุดิบไปยังโรงงานผลิตได้ดีกว่า ตลอดจนแรงงานมีความชำนาญมากกว่าจึงทำให้ผลิตภัณฑ์ของไทยมีคุณภาพได้มาตรฐาน

กุ้งสดแช่แข็ง จำแนกตามพิกัดอัตราศุลกากรของสหภาพยุโรปภายใต้ระบบฮาร์โมนไนซ์ ระดับ 8 digits ได้ 5 รายการดังนี้(จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งภายใต้ GSP สหภาพยุโรป, 2540)

พิกัด	รายการ	อัตรากำไร
03061310	Shrimps and prawns of the family pandalidae	12.0%
03061330	Shrimp of the genus Crangon	18.0%
03061340	Deepwater rose shrimps	14.4%
03061350	Shrimp of the genus Penaeus	14.4%
03061380	Other	14.4%

กุ้งสดแช่แข็ง ทั้ง 5 รายการสหภาพยุโรปให้สิทธิ GSP เกือบทุกรายการยกเว้น Shrimp of the genus Crangon ตั้งแต่ปี 2514 เป็นต้นมา และตาม GSP ปัจจุบันกุ้งสดแช่แข็งสหภาพยุโรปจัดอยู่ในกลุ่มสินค้าประเภท Semi-Sensitive ได้ลดหย่อนจากภาษีนำเข้าปกติร้อยละ 65 หรือภาษี GSP เท่ากับร้อยละ 35 สำหรับกุ้งแช่แข็งของไทยเป็นสินค้าประมงที่ถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ซึ่งภาษีสปกติและภาษี GSP สำหรับกุ้งสดแช่แข็งที่สหภาพยุโรปให้สิทธิ GSP มีภาษี 2 อัตราดังนี้

ภาษีสปกติ(%)	ภาษีGSP(%)	ภาษีGSP(ถูกลด 50% 1 มกราคม2540)
12.0	4.20	8.10
14.4	5.04	9.72

ส่วนต่างอัตราภาษีปกติกับอัตราภาษี GSP มีค่อนข้างมาก เมื่อถูกตัดสิทธิ GSP ทำให้ไทยต้องเสียภาษีในอัตราปกติสูงถึงร้อยละ 12 และ 14.4 ในขณะที่ประเทศคู่แข่งสำคัญๆ เสียภาษีในอัตราที่ต่ำกว่า ดังนี้

	<u>ประเทศ</u>	<u>ภาษี GSP (%)</u>	<u>ส่วนต่างจากไทย</u>
*	ไทย	12 , 14.4	
***	เอกวาดอร์	3.6	8.4 , 10.8
*	อินเดีย	4.2 , 5.04	7.8 , 9.36
**	บังคลาเทศ	0	12 , 14.4
*	กรีนแลนด์	4.2 , 5.04	7.8 , 9.36
*	มาเลเซีย	4.2 , 5.04	7.8 , 9.36

หมายเหตุ : \* ประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับสิทธิ GSP

\*\* ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดได้รับสิทธิยกเว้นภาษี

\*\*\* ประเทศกลุ่ม ANDEAN และ CENTRAL AMERICA ได้รับสิทธิโดยเสียภาษี 3.6%

ความแตกต่างของอัตราภาษี ส่งผลให้ต้นทุนการนำเข้าของผู้ซื้อเพิ่มสูงขึ้น อาจทำให้หันไปนำเข้าจากประเทศคู่แข่งชั้นที่ได้รับสิทธิ GSP หรือมีจะนั้นก็ผลกระทบภาษีนั้นให้กับผู้ส่งออกไทย ทำให้การส่งออกลดลงในที่สุด(จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องผลกระทบจากการถูกตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปต่อการส่งออกของไทย)

สำหรับประเทศคู่แข่งชั้นที่ทำการศึกษาคือจะศึกษาเฉพาะประเทศคู่แข่งชั้นนอกตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐเอกวาดอร์, สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ, สาธารณรัฐอินโดนีเซีย, สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐอินเดีย ดังนี้

## 1. สาธารณรัฐเอกวาดอร์

ประมาณร้อยละ 90 ของผลผลิตกุ้งของประเทศเอกวาดอร์เป็นกุ้งที่ได้มาจากเพาะเลี้ยงมีเพียงร้อยละ 10 เป็นกุ้งที่จับได้จากกระแสน้ำอุ่นชายฝั่งทะเลแปซิฟิก ความได้เปรียบในสภาพดินฟ้าอากาศ และที่ตั้งภูมิประเทศของเอกวาดอร์ ทำให้เหมาะต่อการเจริญเติบโตของกุ้งขาว (White Shrimp) ที่มีชื่อพันธุ์ที่เรียกว่า ลิโพนีเยส แวนนามัย (Litopenaeus vannamei) ทำให้กุ้งเอกวาดอร์มีรสชาติดี และมี สีสันชวนรับประทาน การเพาะเลี้ยงฟาร์มกุ้งของประเทศในทวีปอเมริกา มีจำนวนทั้งสิ้น 17 ประเทศ นับตั้งแต่ สหรัฐอเมริกาจนถึงประเทศบราซิล ในปี 2542 มีผลผลิตกุ้งทั้งสิ้น 172,000 ตัน ในจำนวนนี้ เฉพาะเอกวาดอร์ประเทศเดียวผลิตกุ้งได้มากกว่าร้อยละ 50 ของ

ผลผลิตทั้งหมด หรือมีจำนวนกว่า 86,000 ตัน ผลผลิตกุ้งของทวีปอเมริกาทั้งหมดจะมีน้อยกว่าร้อยละ 30 ของผลผลิตกุ้งทั่วโลก และประมาณร้อยละ 70 เป็นกุ้งที่ผลิตจากประเทศในทวีปเอเชีย อย่างไรก็ตามเอกวาดอร์เป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกกุ้งมากเป็นอันดับ 2 ของโลก

เอกวาดอร์ส่งออกกุ้งไปยังทวีปอเมริกามากกว่าร้อยละ 55 ของการส่งออกทั้งสิ้น (ในจำนวนนี้เฉพาะประเทศสหรัฐอเมริกา มีสัดส่วนถึงร้อยละ 52 ประเทศอื่น ๆ ที่เหลือมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 3) ทวีปยุโรปมีสัดส่วนร้อยละ 29 และทวีปเอเชียมีสัดส่วนร้อยละ 16 ตลาดส่งออกกุ้งที่สำคัญของเอกวาดอร์ นอกจากสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีสัดส่วนมากกว่าครึ่งหนึ่งแล้ว ก็มี อิตาลี ไต้หวัน ญี่ปุ่น สเปน เนเธอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เบลเยียม ชิลี แคนาดา อังกฤษ จีน เยอรมันนี เม็กซิโก คิวบา เกาหลีใต้ ฮังการี โคลัมเบีย และปอร์โตริโก เป็นต้น

กุ้งที่เอกวาดอร์ผลิตได้มากเรียกว่ากุ้งขาว (WHITE SHRIMP) มีจุดเด่นที่ทำให้ผู้บริโภคนิยมมากกว่ากุ้งกุลาดำของไทย คือนอกจากจะมีรสชาติดีแล้ว ยังมีสีส้มสวยงามกว่ากุ้งกุลาดำของไทย ประกอบกับทางการเอกวาดอร์ได้ให้ความสำคัญเข้มงวดควบคุมเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและการส่งออกที่ต้องได้มาตรฐานคงที่ และอย่างสม่ำเสมอ จนเป็นที่ยอมรับของนานาชาติ เช่น องค์กรอาหารและยา (FDA) ของสหรัฐอเมริกา ฝ่ายสัตวแพทย์ของสหภาพยุโรป (EU department of Veterinary) องค์กรคุ้มครองผู้บริโภคของญี่ปุ่น (Consumer Protection Organization in Japan) และองค์กรตรวจสอบอาหารของแคนาดา (Food Inspection Organization of Canada) จึงทำให้กุ้งเอกวาดอร์เป็นที่นิยมแพร่หลายและสามารถส่งไปจำหน่ายทั่วโลก

นอกจากนั้น ในเอกสารเผยแพร่ข้อมูลสินค้ากุ้งของเอกวาดอร์ ยังได้ระบุว่ากุ้งเป็นอาหารที่ไม่มีไขมันอิ่มตัว และอุดมสมบูรณ์ไปด้วย OMEGA 3 ซึ่งช่วยลดระดับไขมันในเส้นเลือดได้อีกด้วย (Shrimp does not contain saturated fat, additionally it possesses a high percentage of Omega 3, which allows to lower the levels of cholesterol in blood) จึงช่วยทำให้สินค้ากุ้งของ

เอกวาดอร์มีศักยภาพทางด้านการตลาดหรือกลยุทธ์การส่งออกค่อนข้างโดดเด่น

ในปี 2542 เอกวาดอร์ส่งออกกุ้งทั้งหมด 95,000 เมตริกตัน มูลค่า 617 ล้านดอลลาร์ ต่อมาการส่งออกกุ้งทั้งหมดของเอกวาดอร์ใน 2 เดือนแรกของปี 2543 คือ 3,000 ตัน ลดต่ำลงมากเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2542 ในช่วงเวลาเดียวกันที่เคยส่งออกได้ถึง 9,200 ตัน รายได้จากการส่งออกลดลงถึง 65 % คือจาก 61.02 ล้านดอลลาร์ เหลือเพียง 20.7 ล้านดอลลาร์ ในต้นปี 2543 เนื่องจากเกิดปัญหาโรคตัวแดงดาวขาวทำให้พื้นที่เลี้ยงกุ้งต้องหยุดเลี้ยงไปประมาณ 175,000 เฮกเตอร์ (1,093,750 ไร่) และคนงานกว่า 500,000 คนต้องตกงาน และคาดว่าจะทำให้ผลผลิตกุ้งโลก

ขาดแคลนประมาณ 100,000 ตัน และเอกวาดอร์ต้องใช้เวลาอย่างน้อย 2 – 3 ปี จึงจะฟื้นตัวกลับเข้าสู่ตลาดได้อีกครั้ง และคาดว่า มูลค่าในการส่งออกกุ้งในปี 2543 จะได้เพียง 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากที่เคยได้ถึง 875 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2541

การส่งออกกุ้งของเอกวาดอร์ยังประสบปัญหาอยู่หลายประการ เช่น ปัญหาขาดแคลนลูกกุ้ง ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น ทำให้โรงฟักกุ้งและบ่อเลี้ยงกุ้งต้องปิดตัวเอง และผลกระทบจากปรากฏการณ์ EL Nino และจากการเปลี่ยนการผลิตกุ้งไปเป็นการผลิตปลา Tilapia (ปลานิล)

เมื่อต้นปี 2544 เอกวาดอร์ได้ทำการนำเข้าตัวอ่อนกุ้งจำนวน 8 ล้านตัว ซึ่งกุ้งเหล่านี้จะโตถึงขนาดจับได้ในเดือนเมษายน 2544 คาดว่าเมื่อถึงฤดูหนาว เอกวาดอร์จะมีกุ้งส่งออกในปริมาณ 5,000 – 6,000 เมตริกตันต่อเดือน เปรียบเทียบกับจำนวน 3,000 เมตริกตันต่อเดือนที่เอกวาดอร์ทำการส่งออกในเดือนธันวาคม 2543 และมกราคม 2544 มีการพยากรณ์ว่าในปี 2544 เอกวาดอร์จะสามารถส่งออกกุ้งได้ในมูลค่าประมาณ 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และอุตสาหกรรมกุ้งของเอกวาดอร์จะฟื้นตัวอย่างเต็มที่ในปี 2545

(รวบรวมจากวารสารข่าวกุ้ง และวารสารสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทยระหว่างปี 2540 ถึง 2543)

ตารางที่ 10 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของเอกวาดอร์ไปสหภาพยุโรป

หน่วย : พัน ECU

หน่วย : เมตริกตัน

ปี	มูลค่าการส่งออก	อัตราการขยายตัว	ปริมาณการส่งออก	อัตราการขยายตัว	หมายเหตุ
2539	173,301	-	31,226	-	ก่อนถูกตัด GSP
2540	194,624	12.30	30,681	- 1.75	ลดสิทธิ GSP 50%
2541	229,044	17.69	35,524	15.79	
2542	183,248	- 19.99	29,127	- 18.01	ตัดสิทธิ GSP 100%

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 10 ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2542 เอกวาดอร์ส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป โดยมีมูลค่าและปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 12.30 % และมีปริมาณการส่งออกลดลง 1.75% เมื่อเปรียบเทียบกับส่งออกในปี 2539 และหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 เอกวาดอร์มีมูลค่าการส่งออก ลดลง 19.99 % และมีปริมาณการส่งออกลดลง 18.01 % เมื่อเปรียบเทียบกับส่งออกปี 2541



และจากตารางที่ 9 หน้า 41 จะเห็นได้ว่าในเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 50 % ในปี 2540 เอกวาดอร์มีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น 1.03 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2539 และเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 100 % ปี 2542 เอกวาดอร์มีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปลดลง 1.38 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2541

## 2. สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ

บังคลาเทศเป็นประเทศหนึ่งในทวีปเอเชียที่มีกุ้งทะเลเป็นสินค้าส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศ อยู่ในสิบอันดับแรกของโลก และกุ้งทะเลที่ส่งออกดังกล่าวเป็นกุ้งที่มาจากการเพาะเลี้ยง 30,000 – 40,000 ตัน/ปี ซึ่งเป็นการนำรายได้เข้าประเทศเป็นเงินมหาศาล โดยการเลี้ยงกุ้งในบังคลาเทศจะมีอยู่หนาแน่นในเขตจังหวัดคุนนา (KHUNA) และเช็คกิรา (SHAKHERA) ซึ่งเป็นจังหวัดชายแดนอยู่ติดกับรัฐเบงกอลตะวันตก (WEST BANGAL) ของประเทศอินเดีย พื้นที่เลี้ยงแห่งนี้จะอยู่ห่างจากชายทะเลประมาณ 60 กิโลเมตร โดยมีป่าชายเลนซุนดาบัน(SUNDABAN) ซึ่งนับว่าเป็นป่าชายเลนที่มีพื้นที่ขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของโลก

รัฐบาลบังคลาเทศได้เล็งเห็นความสำคัญของการเลี้ยงกุ้งว่า นอกจากจะทำให้ประชาชนมีงานทำแล้วกุ้งทะเลยังเป็นแหล่งสินค้าส่งออกที่นำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศ ดังนั้นรัฐบาลบังคลาเทศโดยการช่วยเหลือของธนาคารโลก ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย และองค์การเกษตรและอาหารโลก ได้ทำการส่งเสริมการเลี้ยงกุ้ง และพัฒนาการเลี้ยงกุ้งในพื้นที่ที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น และยังขยายไปทางชายฝั่งทะเลตะวันออกของประเทศ ชายฝั่งอ่าวเบงกอลในจังหวัดจิตตากอง (CHITTAGONG) และก็อกบาร์ซาร์ (COXBASAR) แต่ทุกปีจะมีปัญหาพายุไต้ฝุ่น น้ำท่วม ทำให้นากุ้งในเขตนี้ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงเป็นประจำทุกปี

ดังนั้นมากกว่า 90% ของการผลิตกุ้งเลี้ยงในประเทศบังคลาเทศมาจากเขตคุนนา (KHUNA), เช็คกิรา (SHAKHERA) และอาณาเขตติดป่าชายเลนซุนดาบัน(SUNDABAN) ใกล้เคียงประเทศอินเดีย

การเลี้ยงกุ้งในบังคลาเทศนั้นสามารถแบ่งการเลี้ยงออกเป็น 2 แบบใหญ่ ๆ ดังนี้

### 1. การเลี้ยงแบบกึ่งพัฒนา

การเลี้ยงแบบกึ่งพัฒนา จะมีอยู่มากในแถบตะวันออกของประเทศและบางส่วนในเขตด้านในของประเทศ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่เขตชายฝั่งแถบตะวันออกซึ่งอยู่ติดกับทะเลเปิดจะถูกริบผลของไต้ฝุ่นทำให้เกิดความเสียหายรุนแรงทุกปี

## 2. การเลี้ยงกุ้งในนาข้าว

บังคลาเทศเป็นประเทศเกษตรกรรม บริโภคข้าวเป็นอาหารหลัก เกษตรกรทำการปลูกข้าว กระจายอยู่ทั่วไปทั้งประเทศ รวมไปถึงพื้นที่ติดต่อกับป่าชายเลนซุนดาบัน ซึ่งในเขตนี้จะเป็นที่ราบ ลุ่มขนาดใหญ่ มีการทำนาข้าวกันมาก แต่ชาวนาในเขตนี้สามารถทำการเพาะปลูกได้เพียงครั้งเดียว ต่อปีในฤดูฝน ส่วนในฤดูร้อน พื้นที่ดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลทำให้หน้าข้าวเสียหาย ดังนั้น ในสมัยก่อนจึงมีการปล่อยที่ดินไว้เฉย ๆ ในฤดูร้อน และทำนาข้าวในฤดูฝน

จากความช่างสังเกตของเกษตรกรนาข้าวในเขตนี้ เขาพบว่าทุก ๆ ปี ในฤดูที่เขาทำการ ไถหว่านในต้นฤดูฝนจะเจอถุงพลาสติกขนาดใหญ่อยู่เป็นจำนวนมากในนาข้าวของเขา และหลังจาก นั้นเขาได้รวบรวมถุงเหล่านั้นนำไปขายก็พบว่าบางครั้งทำเงินให้กับเขามากกว่าเงินที่เขาได้รับการ ทำนาข้าวทั้งปี ประกอบกับมีการสำรวจความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำในเขตลุ่มน้ำและ แม่น้ำในบริเวณนี้ของรัฐบาลก็พบว่าแหล่งลูกกุ้งกุลาดำแหล่งใหญ่แหล่งหนึ่ง โดยถุงเหล่านี้จะ ลุกระแสน้ำพัดผ่านป่าชายเลนซุนดาบัน เข้ามาเป็นระยะทางถึง 60 – 100 กิโลเมตร

ความช่างสังเกตดังกล่าว เกษตรกรนาข้าวเหล่านี้จึงทำการตัดแปลงนาข้าวของตนเอง โดย ทำคันนาให้ สูงขึ้น ทำประตูน้ำสำหรับระบายน้ำออกตอนจับกุ้ง และทำการรวบรวมพันธุ์ลูกกุ้ง กุลาดำจากแม่น้ำลำคลองเหล่านี้ แล้วปล่อยลงในนาข้าวของตนเอง หลังจากที่พวกเขาเกี่ยวข้าวเสร็จ การเลี้ยงกุ้งในนาข้าวจึงเกิดขึ้น และพวกเขาจะเลี้ยงกุ้งอยู่ในนาข้าวเป็นระยะเวลาประมาณ 4 – 5 เดือน ตลอดฤดูร้อน พอกุ้งได้ขนาดจับขายซึ่งเข้าต้นฤดูฝน พวกเขาก็จะทำการไถหว่านเพื่อทำนา ข้าวกันต่อไป จากการเลี้ยงกุ้งในนาข้าวที่เกิดขึ้น ซึ่งจากที่ผ่านมามีการเลี้ยงกุ้งดังกล่าวจะไม่สร้าง ความเสียหายให้นาข้าวเลย แต่จะทำให้ได้ผลผลิตข้าวสูงกว่าพื้นที่ทำนาข้าวอื่น ๆ

(รวบรวมจากวารสารข้าวกุ้ง และวารสารสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทยระหว่างปี 2540 ถึง 2543)

ตารางที่ 11 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของบังคลาเทศไปสหภาพยุโรป

หน่วย : พัน ECU

หน่วย : เมตริกตัน

ปี	มูลค่าการส่งออก	อัตราการขยายตัว	ปริมาณการส่งออก	อัตราการขยายตัว	หมายเหตุ
2539	86,150	-	10,407	-	ก่อนถูกตัด GSP
2540	62,812	- 27.09	7,239	- 30.44	ลดสิทธิ GSP 50%
2541	73,274	16.66	6,175	- 14.70	
2542	100,922	37.73	10,119	63.87	ตัดสิทธิ GSP 100%

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 11 ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2542 บังคลาเทศส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป โดยมีมูลค่าและปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 บังคลาเทศมีมูลค่าการส่งออก ลดลง 27.09 % และมีปริมาณการส่งออกลดลง 30.44 % เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2539 และหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 บังคลาเทศมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 37.73 % และมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 63.87 % เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2541

และจากตารางที่ 9 หน้า 41 จะเห็นว่าในเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 50 % ในปี 2540 บังคลาเทศมีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปลดลง 1.46 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2539 และเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 100 % ปี 2542 เอกวาดอร์มีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น 1.65 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2541

### 3. สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

อินโดนีเซียเป็นประเทศผู้ผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงรายใหญ่เป็นอันดับที่ 2 รองจากไทย ในปี 2542 มีผลผลิตประมาณ 1 แสนตัน ผลผลิตลดลงจากปีก่อนประมาณร้อยละ 23 คาดว่าปี 2543

จะสามารถผลิตได้น้อย 1.12 แสนตัน (รวบรวมจากวารสารข่าวกุ้ง และวารสารสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทยระหว่างปี 2540 ถึง 2543)

ตารางที่ 12 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของอินโดนีเซียไปสหภาพยุโรป

หน่วย : พัน ECU

หน่วย : เมตริกตัน

ปี	มูลค่าการส่งออก	อัตราการขยายตัว	ปริมาณการส่งออก	อัตราการขยายตัว	หมายเหตุ
2539	25,104	-	2,890	-	ก่อนถูกตัด GSP
2540	48,746	94.18	4,874	68.65	ลดสิทธิ GSP 50%
2541	83,456	71.21	8,384	72.01	
2542	86,285	3.39	9,956	18.75	ตัดสิทธิ GSP 100%

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 12 ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2542 อินโดนีเซียส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นในอัตราที่เพิ่มขึ้นมาขึ้นเรื่อย ๆ มาโดยตลอดหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 อินโดนีเซียส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 94.18 % และมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 68.65 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2539 และหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตรตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 อินโดนีเซียมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 3.39 % และมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 18.75 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2541

และจากตารางที่ 9 หน้า 41 จะเห็นได้ว่าอินโดนีเซียมีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นมาโดยตลอดนับตั้งแต่ปี 2539 ถึง ปี 2543 มีส่วนแบ่งการตลาด 1.48 , 2.83 , 3.81 , 4.27 และ 4.47 ตามลำดับ

#### 4. สาธารณรัฐประชาชนจีน

เมื่อก่อนจีนมีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งมากที่สุดในโลก(ประมาณ 20% ของการเพาะเลี้ยงกุ้งทั่วโลก) และมีส่วนแบ่งตลาดกุ้งสดแช่แข็งเฉลี่ยในสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นประมาณ 24.39% และ 13.41% ของปริมาณการนำเข้ารวม

ในเดือนมิถุนายน 2536 ได้เกิดโรคระบาดขึ้นในฟาร์มเลี้ยงกุ้งของจีน หลังจากนั้นภายใน 1 - 2 เดือน โรคระบาดได้แพร่กระจายไปทั่ว ผลผลิตกุ้งในปี 2536 จึงลดเหลือเพียง 3 หมื่นตันจาก 1.4 แสนตันในปี 2535

จีนเป็นคู่แข่งที่สำคัญของไทยในตลาดโลก การลดลงของผลผลิตจีนส่งผลในอุตสาหกรรมกุ้งสดแช่แข็งของไทยได้ขยายตัวขึ้นมาก แต่โอกาสที่จีนจะฟื้นตัวกลับมาเป็นผู้นำในการผลิต

อาจจะเป็นไปได้ หรือบางทีการเลี้ยงกุ้งในจีนอาจต้องล้มสลาย และไม่สามารถฟื้นตัวมาได้อีกเลย เช่นเดียวกับที่ได้วันเคยประสบมา

อย่างไรก็ตาม การผลิตกุ้งของจีนในปัจจุบันยังมีข้อจำกัดบางประการ เกี่ยวกับเรื่องอาหาร ที่มีคุณภาพ การอบรมกำลังคน ความรู้ด้านเทคโนโลยีในการผลิต และระบบสาธารณสุขปโภคในประเทศ ที่ยังไม่ดีพอ

จากการที่จีนประสบปัญหาในการผลิตเมื่อหลายปีก่อนทำให้จีนต้องเป็นผู้นำเข้ากุ้งรายใหญ่ นั้น เนื่องจากจีนได้ถูกรับเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (WTO) เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2544 ที่ผ่านมารัฐบาลจีนจึงดึงดูดนักลงทุนจากทั่วโลกไปลงทุนในประเทศโดยเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อไปพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จากนโยบายเปิดกว้างและให้เห็นถึงโอกาสอันงดงามนี้ ทำให้ทุนและเทคโนโลยีหลังไหลเข้าไปในจีนอย่างมาก จนในปัจจุบันจีนเป็นผู้ผลิตกุ้งทะเลรายใหญ่ด้วยต้นทุนถูกที่สุด (ประมาณ 2 เหรียญสหรัฐ/กึ่ง 1 กิโลกรัม หรือประมาณ 85 บาท/ กึ่ง 1 กิโลกรัม) และส่งออกไปแข่งขันในตลาดโลก เท่าที่ประเมินศักยภาพในการเพาะเลี้ยง จีนน่าจะขยายการผลิตได้อีกมาก แสดงได้จากข้อมูลการผลิตกุ้งเลี้ยง ดังนี้

ตารางที่ 13 แสดงปริมาณผลผลิตกุ้งของจีน ตั้งแต่ปี 2542 ถึง 2545

หน่วย : เมตริกตัน

ปี	ผลผลิต	เพิ่มขึ้น
2542	85,000	0%
2543	200,000	135%
2544*	250,000	25%
2545*	300,000	20%

ที่มา : World shrimp farming

หมายเหตุ.\* ประมาณการ โดยสมาพันธ์ผู้เลี้ยงกุ้งแห่งเอเชีย (ASCC)

การเติบโตของจีนในการผลิตกุ้งนี้ คาดว่าในปี 2545 ผลผลิตกุ้งของจีนน่าจะมีปริมาณการผลิตมากกว่าไทย เหตุผลที่ทำให้จีนประสบความสำเร็จอย่างมากมาสรุปได้ดังนี้

1. เลี้ยงชนิดของกุ้งได้เหมาะสมมาเลี้ยงทดแทนกุ้งชนิดเก่า เมื่อ 5 ปีก่อน (ประมาณปี 2539) จีนได้นำเข้ากุ้งขาวฟิเนียส แวนนามเมย์ (*Penaeus vannamei*) หรือที่ปัจจุบันเรียกว่า ลิโธฟิเนียส แวนนามเมย์ (*Litopenaeus vannamei*) ซึ่งเป็นกุ้งขาวจากอเมริกาใต้ที่สำคัญเข้ามาเลี้ยงทดแทนกุ้งขาวฟิเนียส โอเรียลทาลิส (*Penaeus orientalis*) และกุ้งกุลาดำ จีนจึงประสบความสำเร็จอย่างมากในการ ตัดสินใจครั้งนี้ ทำให้ขณะนี้กุ้งจีนที่ผลิตเกือบทั้งหมด (~70%) จากการเลี้ยงในจีนเป็นกุ้งขาวแวนนามเมย์ ซึ่งสามารถสรุปข้อดีของกุ้งขาวแวนนามเมย์ได้ดังนี้

1. สามารถปิดวงจรการผลิตได้ คือ ทุกอย่างอยู่ในความควบคุมของมนุษย์ได้ ตั้งแต่สามารถเลี้ยงพ่อแม่พันธุ์ในแท็งก์ หรือในบ่อ ทำให้สามารถควบคุมโรคต่างๆ ที่เป็นอันตรายได้อย่างดี เมื่อเปรียบเทียบกับกุ้งกุลาดำซึ่งต้องเอาแม่พันธุ์จากทะเลใช้ บางครั้งดี บางครั้งติดเชื้อโรคจุดขาวสูงมาก จึงควบคุมการผลิตไม่ได้

2. ในแง่ของการเพาะฟักก็ทำได้ง่าย ต้นทุนถูกกว่ากุ้งกุลาดำมาก เพราะเมื่อเอาแม่กุ้งจากบ่อที่เลี้ยงไว้ขึ้นมาเพาะก็ไม่ต้องห่วงเรื่องโรค เลี้ยงไปแค่ พีแอล (PL) 6-8 ก็ขายนำไปเลี้ยงในบ่อเลี้ยงได้ ต้นทุนค่าอาหาร ค่าแม่พันธุ์จึงถูกกว่ามาก

3. ส่วนการเลี้ยงในบ่อใหญ่ กุ้งชนิดนี้สามารถเลี้ยงได้ในความหนาแน่นถึง 100-150 ตัว/ตารางเมตร โดยไม่กระทบต่อการเจริญเติบโตในช่วง 0-20 กรัม ซึ่งการเจริญเติบโตจะดีมาก (เพียง 100 วันได้น้ำหนัก 16-18 กรัม/ตัว) อัตราการรอดตายสูง เพราะกุ้งที่เป็นพ่อแม่พันธุ์ได้ผ่านการคัดการปรับปรุงมาหลายชั่วอายุ จึงทำให้ผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่สูง ในไหล้า(จีน) ผลผลิต 1,600-2,400 กิโลกรัม/ไร่

4. ในแง่ของอาหาร กุ้งชนิดนี้ใช้โปรตีนต่ำกว่ากุ้งกุลาดำมาก อาหาร โปรตีนเพียง 30% ก็ทำให้กุ้งชนิดนี้โตได้ตามศักยภาพของมัน (100 วัน ได้ 16-18 กรัม ที่ 100 ตัว/ตารางเมตร) ขณะที่กุ้งกุลาดำ ต้องการโปรตีนถึงประมาณ 40% จึงจะทำให้การเจริญเติบโตเป็นปกติ ต้นทุนค่าอาหารในการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาเมย์นี้จึงถูกกว่า

5. ในแง่ของการผลิต จะเห็นว่ากุ้งขาวแวนนาเมย์ มีโอกาสปลอดเชื้อ (SPF) ได้ง่ายกว่ากุ้งกุลาดำมาก เพราะคุมได้ตั้งแต่พ่อแม่พันธุ์ซึ่งเลี้ยงอยู่ในบ่อปลอดเชื้อ ในกุ้งกุลาดำจะเห็นจุดที่คุมยากที่สุดคือ ต้องเอากุ้งมาจากทะเล ซึ่งควบคุมการติดเชื้อโรคโดยเฉพาะจุดขาวไม่ได้การผลิตจึงควบคุมลำบาก จากข้อได้เปรียบดังกล่าวข้างต้นทำให้ยอมรับว่าการเลี้ยงกุ้งขาวแวนนาเมย์ขยายตัวอย่างรวดเร็วมาแทนที่กุ้งชนิดเดิม คือ กุ้งกุลาดำ และกุ้งขาวโอเรียลทาลิส

2. จีนมีตลาดภายในประเทศรองรับอย่างมหาศาลเมื่อจีนผลิตกุ้งได้ถูก และขายได้ทุกขนาด (คนจีนชอบบริโภคขนาดประมาณ 12 กรัม) ทำให้มีกำลังซื้อภายในประเทศสูงมาก ซึ่งช่วยขยายการผลิตให้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อกุ้งขนาดเล็กมีตลาดรองรับดี ทำให้สามารถขยายกุ้งขนาดใหญ่ และแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น (เมื่อเปรียบเทียบกับไต้หวันส่งออกส่วนเนื้อออก ขาได้มาก เพราะคนในประเทศช่วยกันซื้อส่วนโครงไก่ ปีก ขาไก่ และส่วนอื่น ๆ มาบริโภค ขณะที่คนต่างชาติอาจจะไม่กินในส่วนดังกล่าวทำให้มาลดต้นทุนเนื้อออก เนื้อน่อง ให้สามารถแข่งกับตลาดต่างประเทศได้) และเมื่อ WTO มีผลบังคับใช้ต่อจีน ก็อาจทำให้กุ้งที่ต้นทุนการผลิตต่ำของจีนเข้าไปตีตลาดอย่างรุนแรงได้ อย่างไรก็ตามเนื่องจากจีนมีผลผลิตกุ้งเลี้ยงมาก และชอบกินกุ้ง ผลกระทบนี้อาจไม่รุนแรงนัก แต่ตลาดจีนเคยเป็นผู้นำเข้ารายใหญ่จะหายไป เพราะทำพอกินแล้ว

3. สาเหตุจาก 2 ข้อแรก พวกผู้ประกอบการอาหารสัตว์จากไต้หวันและจีนเองได้ขยายกำลังการผลิตอาหารกุ้งอย่างมาก โดยจะเห็นว่าใน 6 อันดับผู้ผลิตอาหารรายใหญ่ในจีนเป็นผู้ผลิตอาหารไต้หวันถึง 3 ราย โดยบริษัทเหล่านี้ได้แนะนำเทคนิคต่าง ๆ เพื่อเพื่อผลผลิตกุ้งของจีน ทำให้ขยายตัวรวดเร็วมากยิ่งขึ้น จนอาจกลายเป็นแชมป์ในการผลิตกุ้งในอนาคต ขณะที่ไทยยังไม่มีการลงทุนในจีน การผลิตกุ้งของจีนทำกันมากในจังหวัดทางภาคใต้ เพราะอากาศร้อนนานกว่าภาคเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ผลผลิตในทางตอนใต้ของจีนนี้คิดเป็นประมาณ 70% ของผลผลิตของประเทศ โรงงาน ต่าง ๆ จึงตั้งอยู่ทางภาคใต้เป็นส่วนใหญ่ (จากมณฑลชกเกี้ยน ลงมาถึงมณฑลกวางสีและไหหลำ) แสดงได้ ดังนี้

ตารางที่ 14 แสดงรายชื่อบริษัทผู้ผลิตอาหารกุ้งรายใหญ่ของจีน ปี 2543 – 2545

หน่วย : ตัน

ลำดับ	บริษัท	กำลังการผลิต (ตัน/ปี)		
		2543	2544	2545*
1	ยั่วไห่	25,000	90,000	100,000
2	ไห่หม่า (ไต้หวัน)	35,000	45,000	100,000
3	เหิงซิง (ไต้หวัน)	15,000	24,000	100,000
4	จงเหม่ย	14,000	20,000	30,000
5	จินหม่า (ไต้หวัน)	12,000	15,000	20,000
6	อื่น ๆ	80,000	108,000	200,000
รวม		181,000	302,000	550,000

ที่มา : วารสารข่าวกุ้ง

หมายเหตุ. \* ประมาณการ

หากปี 2545 ทางภาคใต้มีการผลิตอาหารกุ้งอย่างเต็มกำลังจะได้ผลผลิตประมาณ 550,000 ตัน ซึ่งเป็นเพียง 70% ของประเทศ ดังนั้นทั้งประเทศน่าจะผลิตหรือมีกำลังผลผลิตเป็น 750,000 – 800,000 ตัน/ปี ซึ่งจะสูงกว่าที่ประเทศไทยผลิตได้ (ปี 2545 คาดว่าไทยจะผลิตอาหารกุ้งได้ 550,000 – 600,000 ตัน)

(รวบรวมจากวารสารข่าวกุ้ง และวารสารสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทยระหว่างปี 2540 ถึง 2543)

ตารางที่ 15 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของจีนไปสหภาพยุโรป

หน่วย : พัน ECU

หน่วย : เมตริกตัน

ปี	มูลค่าการส่งออก	อัตราการขยายตัว	ปริมาณการส่งออก	อัตราการขยายตัว	หมายเหตุ
2539	3,351	-	17,107	-	ก่อนถูกตัด GSP
2540	7,519	124.38	38,033	122.32	ลดสิทธิ GSP 50%
2541	15,384	104.60	76,379	100.82	
2542	17,373	12.93	78,151	2.32	ตัดสิทธิ GSP 100%

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 15 ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2542 จีนส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป โดยมีมูลค่าและปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามลำดับ หลังจากที่ไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 จีนมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 124.38 % และมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 122.32 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2539 และเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 จีนมีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 12.93 % และมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 2.32 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2541

และจากตารางที่ 9 หน้า 41 จะเห็นได้ว่าเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 50 % ในปี 2540 จีนมีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น 1.19 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2539 และเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 100 % ปี 2542 จีนมีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น 0.38 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2541

## 5. สาธารณรัฐอินเดีย

อินเดียเป็นประเทศที่ส่งออกสินค้าสัตว์น้ำมากเป็นหนึ่ง ในสามอันดับแรกของโลก โดยเฉพาะสัตว์น้ำที่จับได้จากธรรมชาติสามารถทำรายได้เข้าประเทศเป็นจำนวนมหาศาลทุกปี ในขณะที่เดียวกันจากการพัฒนาเครื่องมือการประมงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นของชาวประมง ยิ่งทำให้สัตว์น้ำในธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกุ้งทะเลลดปริมาณลงไปมากส่งผลให้สินค้าอาหารทะเลลดปริมาณลงไปมาก ส่งผลให้สินค้าอาหารทะเลของอินเดียลดลงไปด้วย และหนทางเดียวที่จะเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำเหล่านี้ให้มีปริมาณเท่าเดิมได้ คือ การเพาะเลี้ยง

รัฐบาลอินเดียเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเพาะเลี้ยงกุ้ง นอกจากจะเห็นว่ากุ้งเป็นสัตว์น้ำที่มีราคาสูง และมีตลาดต่างชาติรองรับมาก สามารถทำรายได้สู่ประเทศโดยการส่งออกแล้ว การเลี้ยงกุ้งยังเปิดโอกาสให้มีการจ้างงานในชนบทมากขึ้นด้วย รัฐบาลจึงได้ทำการส่งเสริมการ



เพาะเลี้ยงอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรมมากขึ้น สำหรับการเพาะเลี้ยงกุ้งนั้น รัฐบาลอินเดียได้ทำการส่งเสริมใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. ด้านการเงินและวิชาการ

รัฐบาลอินเดียได้ขอกู้เงินจากธนาคารโลกเป็นจำนวน 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ พร้อมผู้ชำนาญการมาพัฒนาการเลี้ยงกุ้งในประเทศ โดยจัดตั้งฟาร์มสาธิต โรงงานเพาะฟักและฟาร์มสหกรณ์ ในรัฐเบงกอลตะวันตก, โอริสสา และอันดราประเทศซึ่งเป็นรัฐที่ติดกันชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก และให้กระทรวงพาณิชย์จัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมการเลี้ยงกุ้ง ให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและให้เงินกู้ เงินช่วยเหลือประเภทต่าง ๆ แก่ผู้เลี้ยง

2. ด้านธุรกิจและการพาณิชย์

การให้ความสนับสนุนในด้านธุรกิจและการพาณิชย์ของรัฐบาลอินเดีย ถือว่าเป็นการให้ความสนับสนุนที่เป็นรูปธรรมที่สุด และให้ผลชัดเจนที่สุด กล่าวคือรัฐบาลอินเดียได้ทำการออกกฎหมาย ดังนี้

1. ยกเลิกภาษีนำเข้าอาหารกุ้งสำเร็จรูปจากที่เคยมีอยู่ 30 % ตั้งแต่ปี 2537 ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลตระหนักดีว่าในประเทศอินเดียไม่มีอาหารกุ้งที่มีคุณภาพ และต้องใช้เวลาในการพัฒนา

2. ยกเลิกภาษีนำเข้าวัตถุดิบ 20 – 80% (แล้วแต่ชนิด) เช่นปลาป่น ฯลฯ ที่จะนำมาผลิตอาหารกุ้ง เพื่อให้การผลิตอาหารกุ้งในประเทศมีราคาต่ำ ทำให้ต้นทุนการผลิตกุ้งต่ำลงไป สามารถแข่งขันกับผู้ผลิตทั่วโลกได้

3. ส่งเสริมการลงทุนและระดมเงินทุนเพื่อการเลี้ยงกุ้ง โรงงานผลิตอาหาร และการแปรรูปเพื่อการส่งออก โดยอนุญาตให้ชาวต่างชาติลงทุนได้ 100% และได้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ยกเว้นภาษีศุลกากรเครื่องจักร อุปกรณ์การเลี้ยงกุ้ง โรงงานอาหารกุ้ง โรงงานแปรรูปกุ้ง และยังให้ยกเว้นภาษีนิติบุคคลอีก 5 ปี

การประกาศใช้นโยบายดังกล่าว รัฐบาลอินเดียได้ใช้ยุทธวิธีตามคำพังเพยที่ว่า อดเปรี้ยวไว้กินหวาน ซึ่งเป็นยุทธวิธีที่ชาญฉลาดมาก เมื่อเทียบกับราคากุ้ง วัตถุดิบ ซึ่งถือว่าเล็กน้อยมาก เมื่อเทียบกับราคากุ้ง และรายได้จากการส่งออก เพราะการส่งออกกุ้งนี้จะนำรายได้เข้าสู่ประเทศมากกว่าภาษี วัตถุดิบ อาหาร หลายร้อยหลายพันเท่า

อินเดียเป็นประเทศหนึ่งซึ่งมีศักยภาพในการเพาะเลี้ยงกุ้งสูงมีชายฝั่งติดทะเลเป็นแนวยาว ทั้งตะวันตกและตะวันออก ปัจจุบันมีพื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งประมาณ 4.42 แสนไร่ ได้ผลผลิตประมาณ 5.5 หมื่นตัน ในปี 2536 ผลผลิตมากกว่า 90% ได้จากการเลี้ยงแบบธรรมชาติ กุ้งที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นกุ้งขาวทะเล (MARINE WHITE SHRIMP) และกุ้งกุลาดำ

อินเดียยังมีความได้เปรียบในการผลิตอยู่หลายประการ เช่นราคาที่ดินในประเทศยังไม่สูง และค่าแรงยังถูกกว่าไทยประมาณ 3 - 4 เท่า ทำให้การผลิตกุ้งของอินเดียมีต้นทุนต่ำกว่าไทยประมาณกิโลกรัมละ 1 ดอลลาร์สหรัฐ

อย่างไรก็ตามการเลี้ยงกุ้งในอินเดีย ยังมีปัญหาหลายประการ เช่นการขาดความรู้ในการเพาะเลี้ยงกุ้ง และการขาดแคลนลูกกุ้งและอาหารกุ้งที่มีคุณภาพ และระบบสาธารณสุขที่ดียังดีสู้ไทยไม่ได้

(รวบรวมจากวารสารข่าวกุ้ง และวารสารสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทยระหว่างปี 2540 ถึง 2543)

ตารางที่ 16 แสดงมูลค่าการส่งออกกุ้งแช่แข็งของอินเดียไปสหภาพยุโรป

หน่วย : พัน ECU

หน่วย : เมตริกตัน

ปี	มูลค่าการส่งออก	อัตราการขยายตัว	ปริมาณการส่งออก	อัตราการขยายตัว	หมายเหตุ
2539	84,755	-	19,369	-	ก่อนถูกตัด GSP
2540	65,882	- 22.27	12,979	- 32.99	ลดสิทธิ GSP 50%
2541	43,498	- 33.98	7,792	- 39.96	
2542	73,558	69.11	13,296	70.64	ตัดสิทธิ GSP 100%

ที่มา : EUROSTAT

จากตารางที่ 16 ตั้งแต่ปี 2539 ถึง 2542 อินเดียส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป มีปริมาณการส่งออกลดลงหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 อินเดียส่งออกกุ้งแช่แข็งไปยังสหภาพยุโรป มีมูลค่าการส่งออกลดลง 22.27 % และมีปริมาณการส่งออกลดลง 32.99 % เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2539 และหลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 อินเดีย มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้น 69.11 % และมีปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้น 70.64 % เมื่อเปรียบเทียบกับการส่งออกปี 2541

และจากตารางที่ 9 หน้า 41 จะเห็นได้ว่าในเมื่อไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 50 % ในปี 2540 อินเดียมีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปลดลง 1.86 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2539 และเมื่อ

ไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 100 % ปี 2542 อินเดียมีส่วนแบ่งในตลาดสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้น 1.65 % เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2541

### ประเทศผู้นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย 5 อันดับแรกของสหภาพยุโรป

ตารางที่ 17 แสดงประเทศผู้นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย 5 อันดับแรกของสหภาพยุโรป

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ลำดับที่	ประเทศ	2540	2541	2542	2543	2544
1	สหราชอาณาจักร	25.10	29.90	15.80	15.20	31.20
2	เยอรมันนี	19.20	27.00	11.80	8.90	28.30
3	ฝรั่งเศส	39.40	35.70	20.40	13.90	13.50
4	อิตาลี	11.40	13.60	3.80	4.50	3.80
5	เบลเยียม	5.10	8.00	2.90	3.10	3.40
รวม 5 ประเทศ		<b>100.20</b>	<b>114.20</b>	<b>54.70</b>	<b>45.60</b>	<b>80.20</b>
มูลค่าการส่งออกทั้งหมด		1,516.10	1,418.90	1,274.10	1,512.70	2,187.20
สัดส่วนการส่งออกทั้งหมด (%)		<b>6.61</b>	<b>8.05</b>	<b>4.29</b>	<b>3.01</b>	<b>3.67</b>
มูลค่าการส่งออกไปสหภาพยุโรป		123.00	143.50	70.40	61.00	101.80
สัดส่วนการส่งออกไปสหภาพยุโรป (%)		<b>81.46</b>	<b>79.58</b>	<b>77.70</b>	<b>74.75</b>	<b>78.78</b>

ที่มา EUROSTAT

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าสัดส่วนการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยัง 5 ประเทศผู้ที่มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไปยังกลุ่มสหภาพยุโรปมากที่สุด ได้แก่ สหราชอาณาจักร, เยอรมันนี, ฝรั่งเศส, อิตาลี และเบลเยียม นั้นในปี 2540 ถึง 2544 มีสัดส่วนการส่งออกไม่ต่ำกว่า 70% ของมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรป

ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากสัดส่วนการส่งออกแล้วสามารถสรุปได้ดังนี้

## 1. สหราชอาณาจักร

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าก่อนที่ประเทศไทยจะถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP สหราชอาณาจักรมีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย เป็นอันดับ 2 ในปี 2540 มีมูลค่าการนำเข้า 25.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 สหราชอาณาจักร มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งลดลง 14.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับมูลค่าการนำเข้า ในปี 2541 แต่สหราชอาณาจักรก็ยังเป็นผู้นำนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย เป็นอันดับ 2 ของสหภาพยุโรป จนในปี 2544 สหราชอาณาจักร เป็นผู้นำนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย สูงสุดอันดับ 1 ด้วยมูลค่าการนำเข้า 31.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

สหราชอาณาจักรเห็นว่ากุ้งสดแช่แข็งซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกุ้งกุลาดำของไทยเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี และเป็นที่ต้องการของตลาดโดยในระยะยาวแล้ว กุ้งสดแช่แข็งที่มีคุณภาพดีขนาดใหญ่ จะได้รับผลกระทบน้อย เนื่องจากสหราชอาณาจักรเป็นตลาดของผู้บริโภคที่มีฐานะดี กุ้งสดแช่แข็งที่ คาดว่าจะได้รับผลกระทบมาก คือกุ้งสดแช่แข็งขนาดกลาง และขนาดเล็กที่สามารถทดแทนได้จากประเทศคู่แข่ง ได้แก่ อินเดีย, บังคลาเทศ และอินโดนีเซีย ดังนั้นการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยควรเน้นในเรื่องการเพิ่มคุณภาพของสินค้าเป็นสิ่งสำคัญ เช่นการรักษาความสด และควบคุมคุณภาพของกุ้งให้สม่ำเสมอในหีบห่อที่บรรจุ และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้งโดยรักษาสภาพแวดล้อมนิเวศวิทยาจะเป็นผลดีต่อการส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยไปสหราชอาณาจักรต่อไปในอนาคต(จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องบทสรุปการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรป, 2542)

## 2. เยอรมันนี

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าก่อนที่ประเทศไทยจะถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP เยอรมันนี มีมูลค่านำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย เป็นอันดับ 3 ในปี 2540 มีมูลค่าการนำเข้า 19.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แต่หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครึ่งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 เยอรมันนี มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งลดลง 15.20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับมูลค่าการนำเข้าในปี 2541 แต่เยอรมันนีก็ยังเป็นผู้นำนำเข้า กุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย เป็นอันดับ 3 ของสหภาพยุโรป จนในปี 2544 เยอรมันนี เป็นผู้นำนำเข้า กุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย อันดับ 2 ด้วยมูลค่าการนำเข้า 28.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

กุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยมีส่วนแบ่งการตลาดในเยอรมันนีสูงสุด เนื่องจากสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาด และเป็นที่ยินยอมของผู้บริโภค รวมทั้งความน่าเชื่อถือของผู้ส่งออก คุณภาพของ สินค้า และการเป็นแหล่งอุปทานที่มั่นคงของประเทศไทย ถึงแม้ราคาสินค้าจะสูงขึ้น แต่เยอรมันนียังประสงค์ที่จะนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยอยู่(จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องผลกระทบจากการ ถูกตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปต่อการส่งออกของไทย, 2542)

### 3. ฝรั่งเศส

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าก่อนที่ประเทศไทยจะถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ฝรั่งเศส มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยมากที่สุดอันดับ 1 ในปี 2540 มีมูลค่าการนำเข้า 39.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิ ลงครั้งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ฝรั่งเศส มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งลดลง 15.30 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับมูลค่ามี 2541 แต่ฝรั่งเศสก็ยังเป็นผู้นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย มากที่สุดเป็นอันดับ 1 ของสหภาพยุโรป จนในปี 2544 ฝรั่งเศสเป็นผู้นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย ลดลงเป็นอันดับ 3 รองจาก สหราชอาณาจักร และเยอรมันนี

ฝรั่งเศสยังพอใจที่จะนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยต่อไป และเห็นว่าอัตราภาษีที่สูงขึ้นไม่ใช่อุปสรรคทั้งหมด ประเทศไทยยังมีข้อได้เปรียบ ในด้านที่เป็นแหล่งอุปทานสินค้ากุ้งสดแช่แข็งทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ(จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องผลกระทบจากการถูกตัดสิทธิ GSP ของ สหภาพยุโรปต่อการส่งออกของไทย, 2542)

### 4. อิตาลี

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าก่อนที่ประเทศไทยจะถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP อิตาลี มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย อันดับ 4 ในปี 2540 มีมูลค่าการนำเข้า 11.40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หลังจากที่ประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลงครั้งหนึ่งตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 อิตาลี มีมูลค่าการ นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งลดลง 9.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับมูลค่ามี 2541

อิตาลีเป็นผู้นำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยในแถบตอนใต้ของสหภาพยุโรป เห็นว่า ถึงแม้ว่ากุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยมีคุณภาพดี มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมของตลาด แต่ตามปกติราคาสูงอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่ออัตราภาษีเพิ่มขึ้น ทำให้ราคาสูงขึ้น ผู้นำเข้าจึงต้องหัน ไปนำเข้าจากแหล่งอื่นที่มีคุณภาพ ต่ำลง เช่น บังกลาเทศ จีน และอินโดนีเซีย เป็นต้น(จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องผลกระทบจากการถูกตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปต่อการส่งออกของไทย, 2542)

## 5. เบลเยียม

จากตารางที่ 17 จะเห็นได้ว่าก่อนที่ประเทศไทยจะถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP เบลเยียม มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย อันดับ 5 ในปี 2540 มีมูลค่าการนำเข้า 5.10 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หลังจากประเทศไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ในสินค้าเกษตร ลดสิทธิลง ครั้งหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2540 และตัดสิทธิทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 เบลเยียม มีมูลค่าการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งลดลง 5.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เมื่อเทียบกับมูลค่ามี 2541

ผู้นำเข้าในแถบประเทศตอนเหนือของยุโรป เช่น สหราชอาณาจักร และเบลเยียม เห็นว่าราคาไม่ใช่ปัจจัยสำคัญ แม้ว่าอัตราภาษีที่สูงขึ้น แต่การที่คุณภาพสินค้าไทยดีกว่าของประเทศคู่แข่ง อื่น ๆ ทำให้ ผู้นำเข้าเหล่านี้ยังต้องการนำเข้าจากไทยอยู่ แม้จะต้องตั้งราคาจำหน่ายสูงขึ้นแต่คาดว่าจะยังสามารถจำหน่ายได้ต่อไปในระยะยาว นอกจากนี้ผู้นำเข้ายังให้ความสำคัญกับความน่าเชื่อถือของ ผู้ส่งออก และความสม่ำเสมอของคุณภาพสินค้า และการส่งมอบสินค้าตรงเวลา (จากเอกสารวิเคราะห์เรื่องผลกระทบจากการถูกตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปต่อการส่งออกของไทย, 2542)

## บทที่ 5

### ผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของสหภาพยุโรป ที่มีต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไปสหภาพยุโรปของประเทศไทย

#### การคำนวณหาผลกระทบต่อการส่งออก

การศึกษานี้จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบดุลยภาพบางส่วน และเป็นการคำนวณหาผลกระทบในระยะสั้น โดยไม่ได้รวมเอาผลกระทบทางอ้อมที่เกิดจาก Multiplier Effect ซึ่งเป็นผลกระทบ ระยะยาว

การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP นั้น จะมีผลกระทบต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยไปสหภาพยุโรปได้สองทาง ได้แก่

1. Trade diversion หมายถึง การที่สหภาพยุโรปหันไปนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศอื่นที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP (ประเทศคู่แข่งชั้นนอกตลาดสหภาพยุโรปของประเทศไทย 5 อันดับแรก ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย, สาธารณรัฐอินโดนีเซีย, สาธารณรัฐเอกวาดอร์, สาธารณรัฐประชาชนจีน และ สาธารณรัฐประชาชนบังคลาเทศ) แทนการนำเข้าจากประเทศไทย หลังจากที่ถูกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงกว่าประเทศดังกล่าว

2. Trade reduction หมายถึง การที่สหภาพยุโรปลดการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย เนื่องจากสหภาพยุโรปลดการบริโภคกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย และหันไปบริโภคกุ้งสดแช่แข็งที่ผลิตภายในสหภาพยุโรป หลังจากที่ถูกกุ้งสดแช่แข็งของไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น

มีข้อสมมติดังนี้

1. ต้นทุนส่วนเพิ่ม (Marginal cost) กุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยที่ส่งออกมีค่าคงที่
2. สำหรับสหภาพยุโรป กุ้งสดแช่แข็งที่นำเข้าจากประเทศไทยและจากประเทศอื่น ๆ

เมื่อเป็นสินค้าประเภทเดียวกันตามระบบ CN และ HS นั้นสามารถทดแทนกันได้ แต่ไม่สามารถทดแทนกันได้อย่างสมบูรณ์ (Imperfect substitutes)

## วิธีการวัดผลกระทบดังนี้

### 1. Trade diversion

การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้กึ่งสลดแข่งแข็งของประเทศไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น มีผลทำให้สหภาพยุโรปหันไปนำเข้ากึ่งสลดแข่งแข็งจากประเทศที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP หรือประเทศที่ยังคงเสียภาษีขาเข้าในอัตราเดิมแทนการนำเข้าจากประเทศไทยเป็นบางส่วน

การศึกษานี้ใช้สูตรจากสมการ (15) สำหรับคำนวณหาผลกระทบต่อการส่งออกกึ่งสลดแข่งแข็งของประเทศไทยที่เป็น Trade diversion เมื่อไทยถูกตัด GSP

$$\Delta M \left[ \frac{K(1+b \cdot h)}{K(1+b \cdot h)+1} \right] \frac{K}{K+1} M_w \text{----- (15)}$$

โดยกำหนดให้

$\Delta M_t$  = มูลค่าการนำเข้ากึ่งสลดแข่งแข็งของสหภาพยุโรปจากไทยที่ลดลง อันเนื่องจากการตัดสิทธิ GSP

$M_w$  = มูลค่าการนำเข้ากึ่งสลดแข่งแข็งรวมจากทั่วโลกของสหภาพยุโรปโดยไม่รวมการค้ากึ่งสลดแข่งแข็งภายในกลุ่มสหภาพยุโรป

$M_w$  สามารถแบ่งเป็นดังนี้

1. การนำเข้ากึ่งสลดแข่งแข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ( $M_t$ )
2. การนำเข้ากึ่งสลดแข่งแข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย

( $M_n$ )

$$K = \left[ \frac{M_t}{M_n} \right] = \frac{P_t Q_t}{P_n Q_n}$$



$Q_t$  = ปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย (หน่วย : เมตริกตัน)

$Q_n$  = ปริมาณการนำเข้าจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย (หน่วย : เมตริกตัน)

$P_t$  = ราคากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย (หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐฯ)

$P_n$  = ราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย (หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐฯ)

$$h = \frac{T_t - T_n}{1 + T_n} \text{----- (11)}$$

$T_n$  = อัตราภาษีกุ้งสดแช่แข็งเฉลี่ยที่เก็บจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ภายใต้ระบบ GSP ปัจจุบัน

$T_t$  = อัตราภาษีกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยถูกเก็บ หลังจากทีไทยถูกตัดสิทธิ GSP ซึ่งก็คือ อัตราภาษีปกติ (MFN rate)

$$M_w = M_t + M_n \text{----- (2)}$$

ในการคำนวณผลกระทบดังกล่าวนี้ จะใช้ข้อมูลในระดับ 6 หลัก ตามพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนไนซ์ โดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ. 1995 เป็นปีฐาน

สำหรับค่าความยืดหยุ่นของการทดแทนกันนั้น การศึกษานี้จะอาศัยแนวคิดของ Leamer and Stern (1970) โดยใช้สมการรูป log-linear ดังนี้<sup>2</sup>

$$\ln (Q_t / Q_n) = a + b_1 \ln P_t + b_2 \ln P_n + c \ln Y + d \ln P_y \text{----- (16)}$$

ในสมการนี้ a เป็นค่าคงที่ ส่วนสัมประสิทธิ์ของ  $b_1$  จะเป็นค่าความยืดหยุ่นที่ใช้ในสมการ (15)

ในการประมาณค่าสมการ (15) และ (16) นั้น การศึกษานี้จะใช้วิธี OLS (Ordinary Least Square) สำหรับข้อมูลนั้นจะอาศัยข้อมูลช่วงระหว่างปี ค.ศ. 1988 – 2000 จำนวน 13 ปี

จากสมการรูป log-linear (16) ในที่นี้ตัวแปรตามคือ ปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของ สหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ( $Q_t / Q_n$ ) และมีตัวแปรอิสระ 5 ตัว ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับ ( $Q_t / Q_n$ ) ตัวแปรอิสระ 4 ตัว ดังนี้

1. ราคากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย
2. ราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย
3. GDP ของสหภาพยุโรป
4. GDP deflator ของสหภาพยุโรป

โดยกำหนดให้

$Q_t$  = ปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย (หน่วย :  
เมตริกตัน)

$Q_n$  = ปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย (หน่วย :  
เมตริกตัน)

$P_t$  = ราคากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย (หน่วย :ดอลลาร์สหรัฐฯ / เมตริกตัน)

$P_n$  = ราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย (หน่วย :ดอลลาร์สหรัฐฯ /  
เมตริกตัน)

$Y$  = GDP ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับรายได้ของสหภาพยุโรป (หน่วย :ดอลลาร์  
สหรัฐฯ)

$P_y$  = GDP deflator ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับราคาทั่วไปในสหภาพยุโรป (หน่วย :  
%)

ในการศึกษานี้จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่า  $a$  ,  $b_1$  ,  $b_2$  ,  $c$  และ  $d$  ซึ่งได้สมการรูป log-linear ดังนี้

$$\ln (Q_t / Q_n) = 53.032 - 3.492 \ln P_t + 1.854 \ln P_n - 2.138 \ln Y + 4.597 \ln P_y$$

ตารางที่ 18 แสดงผลการคำนวณ Trade diversion

ตัวแปรตาม LN(Q <sub>t</sub> / Q <sub>n</sub> )		Sample : 1988 - 2000		
ตัวแปรอธิบาย	Coefficient	เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ที่คาดไว้	t-statistic	Sig
(Constant)	53.032		8.954	0.000
LN(P <sub>t</sub> )	- 3.492	-	- 4.940	0.001
LN(P <sub>n</sub> )	1.854	+	2.694	0.027
LN(Y)	- 2.138	+	- 7.749	0.000
LN(P <sub>y</sub> )	4.597	+	11.447	0.000
R - squared	0.952	F-statistic	39.328	
Adjust R - squared	0.927			

จากตารางที่ 18 พบว่าค่า  $R^2$  มีค่าเท่ากับ 0.952 และ Adjust  $R^2$  มีค่าเท่ากับ 0.927 แสดงว่าตัวแปรอธิบายที่ใช้ในสมการนี้คือ ราคาคู่แข่งแห่งชาติจากประเทศไทย ( $P_t$ ) , ราคาคู่แข่งแห่งชาติของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ( $P_n$ ) ,GDP ของสหภาพยุโรป (Y) และ GDP deflator ของสหภาพยุโรป ( $P_y$ ) สามารถอธิบายตัวแปรตามคือปริมาณการนำเข้าคู่แข่งแห่งชาติของ สหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าคู่แข่งแห่งชาติจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ( $Q_t / Q_n$ ) ได้ 95.20% และค่า F-statistic ที่คำนวณได้คือ 39.328 มีค่ามากกว่า  $F_{4,9}(0.05) = 3.63$  แสดงว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรตาม ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระสามารถแสดงได้ดังนี้

1. ราคาหุ้นสดแช่แข็งจากประเทศไทย ( $P_t$ ) มีความสัมพันธ์กับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ( $Q_t / Q_n$ ) ในทิศทางตรงข้าม ซึ่งตรงกับที่คาดไว้ กล่าวคือค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ โดยสัมประสิทธิ์มีค่า  $t$  - statistic เท่ากับ -4.940 ที่ระดับนัยสำคัญ 99% โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ -3.492 คือถ้าราคาหุ้นสดแช่แข็งจากประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้า หุ้นสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ลดลงถึงร้อยละ 3.492

2. ราคาหุ้นสดแช่แข็งของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย มีความสัมพันธ์กับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ( $Q_t / Q_n$ ) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงกับที่คาดไว้ กล่าวคือ ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นบวก โดยสัมประสิทธิ์มีค่า  $t$  - statistic เท่ากับ 2.694 ที่ระดับนัยสำคัญ 97% โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ 1.854 คือถ้าราคาหุ้นสดแช่แข็งของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 1.854

3. GDP ของสหภาพยุโรป มีความสัมพันธ์กับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ( $Q_t / Q_n$ ) ในทิศทางตรงข้าม ซึ่งไม่ตรงกับที่คาดไว้ กล่าวคือค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ โดยสัมประสิทธิ์มีค่า  $t$  - statistic เท่ากับ -7.749 ที่ระดับนัยสำคัญ 100% โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ -2.138 คือถ้า GDP ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับรายได้ของสหภาพยุโรป เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าหุ้นสดแช่แข็งจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ลดลงถึงร้อยละ 2.138

4. GDP deflator ของสหภาพยุโรป มีความสัมพันธ์กับปริมาณการนำเข้าสูงสุดแห่งชาติของ สหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าสูงสุดแห่งชาติจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย ( $Q_t / Q_n$ ) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงกับที่คาดไว้ กล่าวคือค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นบวก โดยสัมประสิทธิ์มีค่า t – statistic เท่ากับ 11.447 ที่ระดับนัยสำคัญ 100% โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ 4.597 คือถ้า GDP deflator ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับราคาทั่วไปใน สหภาพยุโรป เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณการนำเข้าสูงสุดแห่งชาติของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เปรียบเทียบกับปริมาณการนำเข้าสูงสุดแห่งชาติจากประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 4.597

การคำนวณหาผลกระทบต่อการส่งออกสูงสุดแห่งชาติของประเทศไทยที่เป็น Trade diversion เมื่อไทยถูกตัด GSP โดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ.1995 เป็นปีฐาน

จากสมการที่ 6

$$\begin{aligned}
 K &= \left( \frac{M_t}{M_n} \right) \\
 &= \frac{169,654,000}{1,394,472,000} \\
 &= 0.122
 \end{aligned}$$

จากสมการที่ 11

$$\begin{aligned}
 h &= \frac{T_t - T_n}{1 + T_n} \\
 &= \frac{0.12 - 0.042}{1 + 0.042} \\
 &= 0.075
 \end{aligned}$$

## จากสมการที่ 2

$$M_w = M_t + M_n \\ = 169,654,000 + 1,394,472,000 = 1,564,126,000$$

## จากสมการที่ 16

$$\ln (Q_t / Q_n) = 53.032 - 3.492 \ln P_t + 1.854 \ln P_n - 2.138 \ln Y + 4.597 \ln P_y$$

$$\text{ดังนั้น } b = b_1 = -3.492$$

ฉะนั้นผลกระทบต่อการส่งออกสูงสุดแห่งชาติของประเทศไทยที่เป็น Trade diversion เมื่อไทยถูกตัด GSP เท่ากับ

## แทนค่า K, b, h และ M<sub>w</sub> ในสมการที่ 15

$$\Delta M_t = \frac{0.122 (1 - (-3.492) * (0.075))}{[0.122 (1 - (-3.492) * (0.075))] + 1} - \frac{0.122}{0.122 + 1} * (1,564,126,000)$$

$$\Delta M_t = [0.0824 - 0.1085] * (1,564,126,000)$$

$$= -40,771,187.51 \text{ ECU}$$

$$= -48,476,941.95 \text{ US\$ (1 ECU : 1.189 US\$)}$$

$$= -1,207,807,856.29 \text{ บาท (1 US\$ : 24.9151 บาท)}$$

ดังนั้น จากการประมาณการโดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ. 1995 เป็นปีฐาน พบว่าผลของตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรป ที่เป็น Trade diversion คือ การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้สูงสุดแห่งชาติของประเทศไทยต้องเสียภาษีขาเข้าในอัตราที่สูงขึ้น มีผลทำให้สหภาพยุโรปหันไปนำเข้าสูงสุดแห่งชาติจากประเทศที่ยังคงได้รับสิทธิ GSP หรือประเทศที่ยังคงเสียภาษีขาเข้าในอัตราเดิมแทน การนำเข้าจากประเทศไทยเป็นบางส่วน เมื่อไทยถูกตัด GSP ทำให้สหภาพยุโรปนำเข้าสูงสุดแห่งชาติจากประเทศไทยลดลงคิดเป็นมูลค่าถึง 1,207,807,856.29 บาท (อัตราแลกเปลี่ยนโดยเฉลี่ยทั้งปี ค.ศ. 1995 ;1 เหรียญสหรัฐฯ เท่ากับ 24.9151 บาท) โดยสมมติให้ปริมาณการนำเข้าสูงสุดแห่งชาติจากภายในกลุ่มสหภาพยุโรปยังคงเท่าเดิม

## 2. Trade reduction

การที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้กึ่งสดแช่แข็งที่เคยได้รับสิทธิ GSP นั้น ต้องเสียภาษีนำเข้าตามอัตราปกติ (MFN rate) มีผลทำให้สหภาพยุโรปลดการบริโภคกึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลง โดยส่วนหนึ่งอาจเป็นการหันไปบริโภคกึ่งสดแช่แข็งที่ผลิตในสหภาพยุโรปแทน

การศึกษานี้ใช้สูตรสมการ (23) สำหรับคำนวณหาผลกระทบต่อการส่งออกกึ่งสดแช่แข็งของประเทศไทย ที่เป็น Trade reduction เมื่อประเทศไทยถูกตัดสิทธิ GSP

$$\Delta M_t = \beta \cdot t \cdot P_t Q_t = \beta \cdot t \cdot M_t \quad \text{----- (22)}$$

$\Delta M_t$  = มูลค่าการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทยที่ลดลงอันเนื่องจากการตัดสิทธิ GSP

$P_t$  = ราคา กึ่งสดแช่แข็งที่นำเข้าจากประเทศไทย

$Q_t$  = ปริมาณการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทย

$M_t$  = มูลค่าการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย

สำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อราคา ( $\beta$ ) นั้น การศึกษานี้จะอาศัยแนวคิดของ Leamer and Stern (1970) โดยใช้สมการรูป log – linear ดังนี้

$$\ln Q_t = \alpha + \beta \ln P_t + \gamma \ln Y \quad \text{----- (23)}$$

ในการประมาณค่าสมการ (23) นั้น การศึกษานี้จะใช้วิธี OLS (Ordinary Least Square) สำหรับข้อมูลนั้นจะอาศัยข้อมูลช่วงระหว่างปี 1988 – 2000 จำนวน 13 ปี

จากสมการรูป log-linear (23) ในที่นี้ตัวแปรตามคือ ปริมาณการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ( $Q_t$ ) และมีตัวแปรอิสระ 2 ตัว ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับ ( $Q_t$ ) ตัวแปรอิสระ 2 ตัว ดังนี้

1. ราคา กึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทย
2. real GDP ของสหภาพยุโรป

โดยกำหนดให้

$Q_t$  = ปริมาณการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย (หน่วย : เมตริกตัน)

$P_t$  = ราคา กึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทย (หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐฯ / เมตริกตัน)

$Y$  = GDP ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับรายได้ของสหภาพยุโรป (หน่วย : ดอลลาร์สหรัฐฯ)

ในการศึกษานี้จะใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ทาค่า  $\alpha$ ,  $\beta$  และ  $\gamma$  ซึ่งได้สมการรูป log-linear ดังนี้

$$\ln(Q_t) = -81.600 - 1.302 \ln P_t + 3.568 \ln Y$$

ตารางที่ 19 แสดงผลการคำนวณ Trade reduction

ตัวแปรตาม LN(Qt)			Sample : 1988 - 2000		
ตัวแปรอธิบาย	Coefficient	เครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ที่คาดไว้	t-statistic	Sig	
(Constant)	- 81.600		- 3.916	0.004	
LN(Pt)	- 1.302	-	- 0.964	0.363	
LN(Y)	3.568	+	4.305	0.003	
R - squared	0.717	F-statistic	10.115		
Adjust R - squared	0.646				

จากตารางที่ 19 พบว่าค่า  $R^2$  มีค่าเท่ากับ 0.717 และ Adjust  $R^2$  มีค่าเท่ากับ 0.646 แสดงว่า

ตัวแปรอธิบายที่ใช้ในสมการนี้คือ ราคา กึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทย ( $P_t$ ) และ GDP ของสหภาพยุโรป ( $Y$ ) สามารถอธิบายตัวแปรตามคือปริมาณการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ( $Q_t$ ) ได้ 71.70% และค่า F-statistic ที่คำนวณได้คือ 10.115 มีค่ามากกว่า  $F_{2,11}(0.05) = 3.98$  แสดงว่าตัวแปรอิสระมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าตัวแปรตาม ผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระสามารถแสดงได้ดังนี้

1. ราคา กึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทย ( $P_t$ ) มีความสัมพันธ์กับปริมาณการนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ( $Q_t$ ) ในทิศทางตรงข้าม ซึ่งตรงกับที่คาดไว้ กล่าวคือ



ค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นลบ โดยสัมประสิทธิ์มีค่า  $t$  - statistic เท่ากับ  $-0.964$  ที่ระดับนัยสำคัญ 64% โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ  $-1.302$  คือถ้าราคาถุงสดแข่งแข็งจากประเทศไทย เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะมีผลทำให้ปริมาณการนำเข้าถุงสดแข่งแข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ลดลงถึงร้อยละ 1.302

2. GDP ของสหภาพยุโรป มีความสัมพันธ์กับปริมาณการนำเข้าถุงสดแข่งแข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ( $Q_t$ ) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงกับที่คาดไว้ กล่าวคือค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเป็นบวก โดยสัมประสิทธิ์มีค่า  $t$  - statistic เท่ากับ 4.305 ที่ระดับนัยสำคัญ 99% โดยค่าสัมประสิทธิ์ที่ได้มีค่าเท่ากับ 3.568 คือถ้า real GDP ของสหภาพยุโรป ซึ่งแสดงถึงระดับรายได้ของสหภาพยุโรป เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ปริมาณการนำเข้าถุงสดแข่งแข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3.568

การคำนวณหาผลกระทบต่อการส่งออกถุงสดแข่งแข็งของประเทศไทยที่เป็น Trade reduction เมื่อไทยถูกตัด GSP โดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ.1995 เป็นปีฐาน

จากสมการที่ 22

$$\Delta M_t = \beta \cdot t \cdot P_t Q_t = \beta \cdot t \cdot M_t \quad \text{----- (22)}$$

$$\text{จาก } \ln(Q_t) = -81.600 - 1.302 \ln P_t + 3.568 \ln Y$$

$$\text{ฉะนั้นค่า } \beta = -1.302$$

$$\text{ค่า } t = 0.12 - 0.042 = 0.078$$

$$\text{ค่า } M_t = 169,654,000$$

ดังนั้นแทนค่า  $\beta$ ,  $t$  และ  $M_t$  ในสมการที่ 22

$$\begin{aligned} \Delta M_t &= -1.302 * 0.078 * 169,654,000 \\ &= -17,229,381.62 \text{ ECU} \\ &= -20,485,734.75 \text{ US\$ (1 ECU : 1.189 US\$)} \\ &= -510,404,129.89 \text{ บาท (1 US\$ : 21.9151 บาท)} \end{aligned}$$

ดังนั้น จากการประมาณการโดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ. 1995 เป็นปีฐาน พบว่าผลของตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปที่เป็น **Trade reduction** คือการที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทำให้กึ่งสดแช่แข็งที่เคยได้รับสิทธิ GSP นั้น ต้องเสียภาษีขาเข้าตามอัตราปกติ (MFN rate) มีผลทำให้สหภาพยุโรปลดการบริโภคกึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลง โดยส่วนหนึ่งอาจเป็นการหันไปบริโภคกึ่งสดแช่แข็งที่ผลิตในสหภาพยุโรปแทน เมื่อไทยถูกตัด GSP ทำให้สหภาพยุโรปนำเข้ากึ่งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลดลงคิดเป็นมูลค่าถึง **501,404,129.89 บาท** (อัตราแลกเปลี่ยนโดยเฉลี่ยทั้งปี ค.ศ.1995 ; 1 เหรียญสหรัฐฯ เท่ากับ 24.9151 บาท)

## บทที่ 6

### บทสรุปและข้อเสนอแนะ

#### บทสรุป

จากการที่สหภาพยุโรปลดสิทธิ GSP (100%) ทั้งหมดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ทำให้ กุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยเสียภาษีในอัตราร้อยละ 12.00 ถึง 14.4 ซึ่งสูงกว่าอัตราภาษีของประเทศ คู่แข่งได้รับสิทธิ GSP ต้องเสียคือในอัตราร้อยละ 3.6 ถึง 5.04 ก่อนข้างมาก เช่น สาธารณรัฐอินเดีย, สาธารณรัฐอินโดนีเซีย, สาธารณรัฐเอกวาดอร์, สาธารณรัฐประชาชนจีน และ สาธารณรัฐประชาชน บังคลาเทศ ซึ่งความแตกต่างของภาษีส่งผลให้ความแตกต่างของราคาที่เพิ่มสูงขึ้น และทำให้ความต้องการบริโภคกุ้งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทยน้อยลง

จากการศึกษาพบว่าเมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP 100% สินค้ากุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทย ด้วยวิธีทางสถิติ จะเกิดผลกระทบดังนี้

#### 1. ผลกระทบต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยที่เป็น **Trade diversion**

หากราคากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการนำเข้า กุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลดลงถึงร้อยละ 3.492 ดังนั้นจากการประมาณการโดยใช้ข้อมูลปี ค.ศ.1995 เป็นปีฐาน พบว่าผลกระทบจากการเพิ่มภาษีนำเข้าจะทำให้สหภาพยุโรปนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลดลงคิดเป็นมูลค่าถึง **1,207,807,856.29** บาท หรือคิดเป็นการส่งออกลดลงร้อยละ 20.23 ของการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรปในปี 2541

#### 2. ผลกระทบต่อการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยที่เป็น **Trade reduction**

หากราคากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ปริมาณการนำเข้า กุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลดลงถึงร้อยละ 2.618 ดังนั้นจากการประมาณการโดยใช้ข้อมูลปี 2540 เป็นปีฐาน พบว่าผลกระทบจากการเพิ่มภาษีนำเข้าจะทำให้สหภาพยุโรปนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยลดลงคิดเป็นมูลค่าถึง **510,404,129.89** บาท หรือคิดเป็นการส่งออกลดลงร้อยละ 8.54 ของการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปสหภาพยุโรปในปี 2541

อนึ่งเมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรป ตั้งแต่ก่อนถูกตัดสิทธิ GSP ลงครั้งหนึ่งในวันที่ 1 มกราคม 2540 พบว่าตั้งแต่ปี 2540 มีมูลค่าการส่งออก กุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรปลดลงเป็นเงิน 367,100,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกในปี 2539

ในปี 2541 มีมูลค่ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรปเพิ่มขึ้นจากปี 2540 เป็นเงิน 2,107,300,000 บาท เนื่องจากการปรับเปลี่ยนอัตราแลกเปลี่ยนเงินค่าส่งผลให้ราคา กุ้งสดแช่แข็งจากไทยถูกลง

แต่เมื่อสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP ทั้งหมด ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 แล้วพบว่าในปี 2542 มีมูลค่ากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทยไปยังสหภาพยุโรป ลดลง 3,300,900,000 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าการส่งออกในปี 2541

### ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากตลาดสหภาพยุโรป มีความสำคัญเป็นอันดับ 3 รองจากตลาดสหรัฐอเมริกา และตลาดญี่ปุ่น โดยมีมูลค่าการส่งออกประมาณ 5 พันล้านบาท อย่างไรก็ตามตลาดกุ้งสดแช่แข็งของ สหภาพยุโรปเป็นตลาดที่มีการแข่งขันกันสูง โดยมีคู่แข่งที่สำคัญคือ เอกวาดอร์ อินเดีย และ อินโดนีเซีย จากการที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP กุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทย มีผล ทำให้สูญเสีย ส่วนแบ่งตลาดให้กับประเทศคู่แข่งดังกล่าวซึ่งเสียภาษีนำเข้าเพียง 1 ใน 3 ของอัตราปกติ เมื่อเทียบกับประเทศไทย และประเทศดังกล่าวยังมีวัตถุดิบอุดมสมบูรณ์ ค่าจ้างแรงงาน และ ต้นทุนการผลิตต่ำอีกด้วย ทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบด้านราคาการแข่งขันจะยากขึ้น

สหภาพยุโรปมีหลักเกณฑ์การตัดสิทธิ GSP ที่ค่อนข้างแน่นอน โดยการอาศัยดัชนีการ พัฒนา และดัชนีความชำนาญประกอบกัน และสหภาพยุโรปค่อนข้างจะยึดหลักเกณฑ์นี้อย่าง มั่นคง และนอกจากนี้ยังมีแนวโน้มว่า สหภาพยุโรปจะมีการตัดสิทธิ GSP มากขึ้น ภายหลังจากที่ โครงการ GSP ปัจจุบันสิ้นสุดลง (สหภาพยุโรปมีแนวโน้มที่จะยกเลิกระบบ GSP อย่างสิ้นเชิงในปี 2548) ฉะนั้น ประเทศไทยคงต้องเตรียมการเพื่อการปรับตัวสำหรับการแข่งขันในตลาดโลก โดย ไม่หวังพึ่งระบบ GSP มากนัก

ดังนั้นประเทศไทยควรร่วมมือกับประเทศต่างๆ เจรจาในเวทีการค้าโลกเพื่อให้ สหภาพยุโรปลดอัตราภาษีปกติ (MFN rate) ลง ซึ่งจะช่วยให้ไทยเสียเปรียบประเทศที่ได้รับ GSP น้อยลง

จากการศึกษาผลกระทบจาก Trade diversion พบว่าสัดส่วนปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่ แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ขึ้นอยู่กับราคากุ้งสดแช่ แข็งของประเทศไทย, ราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศคู่แข่ง, รายได้ประชาชาติของสหภาพยุโรป และระดับราคาสินค้าทั่วไปของสหภาพยุโรป ตามนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษา Trade

reduction พบว่าปริมาณการนำเข้ากุ้งสดแช่แข็งของสหภาพยุโรปจากประเทศไทย ขึ้นอยู่กับราคา กุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทย และรายได้ประชาชาติของสหภาพยุโรป ตามนัยสำคัญทางสถิติ

เนื่องจากประเทศไทยไม่สามารถควบคุมราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศคู่แข่ง, รายได้ประชาชาติของสหภาพยุโรป และระดับราคาสินค้าทั่วไปของสหภาพยุโรป ดังนั้นหากประเทศไทย มีหน่วยงานที่จะคาดคะเนแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศคู่แข่ง, รายได้ประชาชาติของสหภาพยุโรป และระดับราคาสินค้าทั่วไปของสหภาพยุโรป ว่าปีต่อ ๆ ไปจะมี แนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างไร ประเทศไทยก็สามารถวางแผนในการผลิตกุ้งสดแช่แข็ง เพื่อส่งออกไปสหภาพยุโรปอย่างมีประสิทธิภาพในการแข่งขันได้ดี

ดังนั้นเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวประเทศไทยควรสร้างความน่าเชื่อถือให้ผู้ส่งออกไทย และรักษามาตรฐานความปลอดภัยของกุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย ซึ่งมีส่วนทำให้ประเทศไทยไม่ สูญเสียลูกค้าในตลาดสหภาพยุโรป

ซึ่งมีเฉพาะปัจจัยด้านราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทยที่สามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ โดยการลดต้นทุนการผลิตลง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของการ ส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของประเทศไทย ดังนี้

### 1. การผลิต : ผู้ผลิตจะหาแหล่งผลิตใหม่ที่มีต้นทุนวัตถุดิบและแรงงานถูก

ผู้ผลิตจะแสวงหาแหล่งลงทุนใหม่ในประเทศกำลังพัฒนาที่ค่าแรงถูกกว่า พื้นที่ซึ่งไม่ ค่อยมีปัญหาสิ่งแวดล้อม และรัฐบาลให้การส่งเสริมการลงทุนซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะทำให้ต้นทุน วัตถุดิบถูกลง เพิ่มความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกได้ เช่น อินเดีย เวียดนาม เม็กซิโก เป็นต้น เนื่องจากประเทศเหล่านี้มักจะมีขนาดแหล่งเงินทุนและเทคโนโลยีในการเพาะเลี้ยง ตลอดจน กรรมวิธีการผลิต และอาศัยสิทธิ GSP ของประเทศเหล่านั้น บริษัทที่ไปลงทุนในประเทศนั้น ๆ มักจะเป็นบริษัทที่ทำธุรกิจสัตว์น้ำแบบครบวงจร กล่าวคือ นอกจากจะผลิตกุ้งแช่แข็งส่งออกแล้ว ยังทำธุรกิจรวมไปถึงฟาร์มเลี้ยงกุ้ง โรงงานผลิตอาหารกุ้งด้วย เช่น เครือเจริญโภคภัณฑ์ เป็นต้น

### 2. ตลาด : ตลาดส่งออกกุ้งแช่แข็งยังคงมีการขยายตัวในระดับสูงโดยเฉพาะตลาดใหม่

การเตรียมแผนการตลาดที่ให้มีการกระจายตลาดไปประเทศอื่นๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะ ประเทศในเอเชีย แม้ในปัจจุบันผู้ส่งออกกุ้งแช่แข็งไทยจำเป็นต้องพึ่งพิงตลาดหลักคือ สหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นในสัดส่วนสูง แต่เนื่องจากปริมาณการผลิตได้จากธรรมชาติของประเทศ ต่าง ๆ ลดลง ขณะที่ไทยสามารถผลิตกุ้งจากการเพาะเลี้ยงเพิ่มขึ้นมากจึงทำให้มีตลาดเพิ่มขึ้น ตลาด มีแนวโน้มดี และที่ผ่านมามีอัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ใต้หวัน แคนาดา ฝรั่งเศส จีน และเกาหลี

### 3. ผลกระทบ : การแปรรูปกุ้งสำเร็จรูปและสำเร็จรูปมีแนวโน้มสูงขึ้น

โรงงานผลิตกุ้งแช่แข็ง ปัจจุบันมีทั้งโรงงานที่ผลิตกุ้งสดแช่แข็งและโรงงานแปรรูปกุ้งเป็น สินค้าสำเร็จรูปและสำเร็จรูป ซึ่งสินค้าชนิดหลังมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากการผลิตกุ้งสดแช่แข็ง เป็นสินค้าพื้นฐานและส่งไปให้บริษัทนำเข้าในประเทศลูกค้าแปรรูปอีกที่มีผู้ที่จะเข้ามาในอุตสาหกรรมได้ง่าย เพราะไม่มีเทคโนโลยีที่ซับซ้อนมากนัก แต่การที่จะเป็นสินค้าสำเร็จรูปซึ่งจะทำให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น (VALUE ADDED) มากขึ้นนั้น ผู้ผลิตจะต้องรู้ตลาดและเข้าใจพฤติกรรมผู้บริโภค รู้รสนิยมการบริโภคของประเทศนั้นๆ ตลอดจนจะต้องมีเทคนิคการผลิตมากขึ้นด้วย ซึ่งจะกลายเป็นข้อจำกัดประการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ผลิตรายใหม่เข้ามาในอุตสาหกรรมได้ยากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศคู่แข่งที่มีต้นทุนในการผลิตสินค้าพื้นฐานถูกกว่า เช่น เวียดนาม อินโดนีเซีย อินเดีย เป็นต้น

### 4. เทคโนโลยีการผลิต : ใช้เครื่องจักรแทนคนงานมากขึ้นเพื่อลดต้นทุน

เนื่องจากค่าแรงงานภายในประเทศที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งจึงมีแนวโน้มที่จะนำเครื่องจักรบางชิ้นมาใช้ในขบวนการผลิตมากขึ้นเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

### 5. ความร่วมมือจากทางภาครัฐ

ภาครัฐบาลควรดำเนินการช่วยภาคเอกชนแสวงหาตลาดใหม่หรือกระจายตลาดออกไป การปฏิรูประบบภาษีศุลกากรที่ช่วยลดต้นทุนการนำเข้าวัตถุดิบ การแก้ไขปัญหาพิธีการศุลกากรที่ให้มีลักษณะโปร่งใสและรวดเร็วมากขึ้น การเร่งคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม การพัฒนาระบบสาธัญูปโภค เทคโนโลยี ตลาดเงินและตลาดทุน ตลอดจนการพัฒนาแรงงานให้มีคุณภาพ และภาครัฐบาลควรวางเป้าหมายที่เน้นให้ความช่วยเหลือผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่เป็นบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลอดจน ผู้ผลิตรายย่อยมากกว่าบริษัทข้ามชาติ เนื่องจากบริษัทข้ามชาติสามารถปรับตัวให้ดีกว่าบริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก

### ข้อจำกัดของการศึกษา

1. ในกรณีนี้เป็นการศึกษาผลกระทบจากการตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากรเป็นการทั่วไปของ สหภาพยุโรป ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2542 ซึ่งจะส่งผลกระทบกับการส่งออกกุ้งสดแช่แข็งไป สหภาพยุโรปของประเทศไทย ในรูปดุลยภาพเฉพาะส่วน ที่ศึกษาเฉพาะราคากุ้งสดแช่แข็งจากประเทศไทย, ราคากุ้งสดแช่แข็งของประเทศอื่น ๆ นอกจากประเทศไทย, GDP ของ สหภาพยุโรป และ GDP deflator ของสหภาพยุโรป แต่ถ้าศึกษาในรูปดุลยภาพรวม จะสามารถมองผลกระทบจากการตัดสิทธิ GSP ได้ถูกต้องมากกว่า

2. จากการศึกษพบว่ากุ้งที่นำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตกุ้งสดแช่แข็งมีหลายประเภท ดังนี้ กุ้งกุลาดำ 56 % , กุ้งขาว(เอเชีย) 17 % , กุ้งขาว(ตะวันตก) 16 % , กุ้งขาว(จีน) 6% , กุ้งน้ำเงิน (ตะวันตก) และกุ้งครุมา(ญี่ปุ่น) น้อยกว่า 1 % (จากวารสาร World Shrimp Farming 1999) จึงทำให้ราคากุ้งสดแช่แข็งของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันเนื่องจากเป็นกุ้งคนละชนิดกัน ไม่ใช่เป็นกุ้งชนิดเดียวกันแต่ราคาแตกต่างกัน

DPU

## บรรณานุกรม

ภาษาไทย

เอกสารวิเคราะห์

กระทรวงพาณิชย์. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ.

ผลกระทบจากการผูกตัดสิทธิ GSP ของสหภาพยุโรปต่อการส่งออกของไทย. 7 เมษายน 2541

กระทรวงพาณิชย์. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ.

บทสรุปสำหรับผู้บริหารระบบการให้สิทธิพิเศษทางศุลกากร GSP ของสหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา. กันยายน 2542

กระทรวงพาณิชย์. กรมการค้าต่างประเทศ. กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า. ทำไม.....สินค้าไทยถูกสหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP. มีนาคม 2542

กระทรวงพาณิชย์. กรมการค้าต่างประเทศ. กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า. โครงการ GSP สหภาพยุโรปโครงการที่ 3 ช่วงที่ 2. มีนาคม 2542

กระทรวงพาณิชย์. กรมการค้าต่างประเทศ. กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า. บทสรุปสถานการณ์การส่งออกกุ้งสดแช่แข็งของไทยไปสหภาพยุโรป. สิงหาคม 2542

ธนาคารแห่งประเทศไทย. กลุ่มงานเศรษฐกิจ 6. กลุ่มงานสถิติ 4 “ภาวะสินค้าเกษตรที่สำคัญในรอบปี 2537 – 2539”.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ฝ่ายภาคการผลิต สาขนโยบายการเงิน. สถานการณ์ประมงไทยปี 2542.

ธนาคารแห่งประเทศไทย. ฝ่ายภาคการผลิต สาขนโยบายการเงิน. ภาวะการผลิตและการค้าสินค้าประมง ปี2543 และแนวโน้ม.

มูลนิธิ เย็นทรวง “การส่งออกกุ้งแช่แข็ง ภายใต้ GSP สหภาพยุโรป” เอกสารวิเคราะห์กรมการค้าต่างประเทศ. 30-36, ตุลาคม-ธันวาคม 2540.

กระทรวงการคลัง. กรมศุลกากร “ข้อมูลสถิติการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย 2514 – 2543”.

กรมประมง “สรุปผลการสำรวจการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล” ,2544



## วารสาร

เครือเจริญโภคภัณฑ์. **ข่าวกึ่ง**. มกราคม – ธันวาคม 2540 – 2544.

สมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย. **วารสารสมาคมอาหารแช่เยือกแข็งไทย**. มกราคม – ธันวาคม 2540 – 2544.

## รายงานการศึกษา

ธรรมวิทย์ เทอดอุดมธรรม และชนินทร์ มีโกที. “ผลกระทบจากการที่สหภาพยุโรปตัดสิทธิ GSP สินค้าไทย 9 กลุ่มสินค้า” ศูนย์บริการวิชาการเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2540.

## การสัมมนา

กรมการค้าต่างประเทศ. กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า “GSP สหภาพยุโรปและสหรัฐอเมริกา” 17 พฤศจิกายน 2541.

## ภาษาอังกฤษ

### BOOKS

Leamer, Edward E. and Starn, Robert M. **Quantitative International Economics**. United States. 1970.

United Nations. **International Trade Statistics Yearbook 1985 - 1998**.

International Monetary Fund. **International Financial Statistics Yearbook 1997 – 2001**.

The European Union. **Eurostat**.

### MACGAZINE

**World Shrimp Farming. 1999.**

ตารางที่ ก.2 แสดง GDP ของสหภาพยุโรป

Year	Austria	Belgium	Denmark	Finland	France	Germany	Greece	Ireland	Italy	Luxembourg	Netherlands	Portugal	Spain	Sweden	United Kingdom	Total(ล้าน.SDR)	SDR:US\$	US\$(ล้าน:US\$)
1988	92,596.10	114,007.16	80,897.30	78,490.20	714,699.39	872,625.00	46,006.02	25,525.84	5,217.96	5,799.84	170,037.17	35,964.87	263,044.48	134,439.08	630,432.43	<b>3,269,782.84</b>	0.74311	2,429,808.33
1989	107,965.23	132,574.47	90,852.53	92,840.53	825,723.68	997,085.20	52,542.44	30,259.52	6,525.63	7,110.02	192,341.27	42,514.00	312,393.37	150,684.60	624,256.10	<b>3,665,668.59</b>	0.76094	2,789,353.86
1990	119,387.76	149,568.97	100,401.46	99,696.32	907,027.40	1,099,154.93	58,609.14	35,655.00	8,174.59	8,144.28	215,125.00	51,849.32	363,712.19	167,679.41	749,310.81	<b>4,133,496.58</b>	0.70291	2,905,476.08
1991	127,259.65	154,482.45	101,382.98	84,494.08	929,959.51	1,353,917.05	64,732.98	36,078.05	9,857.58	8,716.74	221,306.12	58,941.50	397,129.64	182,974.72	767,039.47	<b>4,498,272.52</b>	0.69909	3,144,697.34
1992	131,793.72	159,425.69	103,244.19	67,533.98	940,607.66	1,421,261.26	63,603.12	37,388.10	9,279.12	9,156.26	227,349.40	63,229.10	375,007.93	148,938.02	666,571.43	<b>4,424,388.98</b>	0.72727	3,217,725.37
1993	127,416.07	149,818.55	96,795.70	62,041.56	892,234.57	1,365,147.68	62,268.35	34,960.82	9,107.33	9,209.68	216,853.93	55,435.23	312,035.43	126,748.47	685,827.96	<b>4,205,901.33</b>	0.72804	3,062,064.40
1994	139,781.39	167,642.00	108,750.00	75,478.32	960,051.28	1,501,946.90	68,168.10	38,807.45	10,042.70	10,727.19	240,474.31	62,936.49	337,000.83	150,742.21	726,924.73	<b>4,599,473.90</b>	0.68500	3,150,639.62
1995	158,346.67	185,890.69	122,548.54	87,259.66	1,064,890.11	1,653,990.61	77,293.68	44,116.13	11,561.40	12,314.20	267,656.90	71,148.13	386,657.06	173,062.63	742,239.58	<b>5,058,975.99</b>	0.67273	3,403,324.92
1996	155,765.08	180,443.29	124,081.87	87,705.09	1,055,962.82	1,600,892.86	84,276.75	52,569.77	13,601.30	12,244.68	263,665.34	74,746.53	390,650.00	177,769.23	887,764.71	<b>5,162,139.32</b>	0.69543	3,589,906.55
1997	147,929.62	174,924.71	120,738.33	86,939.81	1,015,730.20	1,521,410.79	86,600.93	55,129.79	13,912.12	12,539.65	258,602.94	72,201.33	380,579.44	170,567.26	980,353.66	<b>5,098,160.58</b>	0.74115	3,778,501.71
1998	157,859.73	186,688.58	129,454.95	95,646.24	1,077,815.66	1,603,474.58	90,257.12	62,775.79	15,428.17	13,675.02	282,180.45	79,548.65	411,624.08	166,554.70	996,658.82	<b>5,369,642.54</b>	0.71021	3,813,573.83
1999	197,000.00	234,000.00	88,220.02	120,480.00	1,349,100.00	1,982,300.00	61,655.46	89,089.00	11,078.00	18,140.00	373,900.00	106,993.00	563,000.00	122,807.27	763,733.75	<b>6,081,496.50</b>	1.00000	6,081,496.50
2000	206,000.00	246,000.00	96,375.75	131,670.00	1,405,400.00	2,032,300.00	65,896.59	103,470.00	11,657.00	18,140.00	400,600.00	114,025.00	606,000.00	127,096.44	868,080.27	<b>6,432,711.06</b>	1.00000	6,432,711.06

หมายเหตุ: ในปี 1999 สหภาพยุโรปบางประเทศเปลี่ยนใช้เงินสกุลเดียวกัน

ที่มา: International Financial Statistics Yearbook 2001

## ประวัติผู้เขียน

นายตุล ครอบรู้ เกิดเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2517 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาเศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปี พ.ศ. 2538

ประวัติการทำงานเข้าทำงานเป็นเจ้าหน้าที่พิธีการสินเชื่อ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ในปี พ.ศ.2538 ต่อมาในวันที่ 1 กันยายน 2542 ได้เข้าทำงานที่ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (องครักษ์) ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป และเข้าศึกษาในระดับปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์วิชาเอกการเงินการคลัง เมื่อปี พ.ศ. 2540 ปัจจุบันทำงานในตำแหน่งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าหน่วยงานสำนักงานผู้อำนวยการศูนย์การแพทย์ฯ